

Eqmaro Ke Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Árúkağa ebeq sóteh arámbéhríena anehe wega Pora kérena séhréh atena púku áwíq Árúkae ue sehíranúwe. Anehenura mah pukú Eqmaro Ke pukúe ue sehíranúwe. Sísaga miraéna irarú ehwehnsábé ebeqte pukúgá teíre. Manikáne Awanka mirau arámbéhrí Eqmaro Ke pukúgá teíre. Sísaga eqmaro kega pokue mó kehiná suwahpeq mó kehiná suwahperue Sísá éhweh koreríúwe. Teríútaq Manikáne Awanka se págege aritena séhréh aritowara áhnte kegá sene ehweh irera Sísansabé aiq pútare atówe. Mi ehwéhnká abae agúwara Sísá tagaríáh ké áhnte úkuwe. Mah pukúípéqté éhwéhnká minayabeákáq eqmaro kega mirau arámbéhríákáqsábé teíre.

Eqmaro kega miraunsabé éhwéhne.

Sísaga, Manikáne Awa eqmaraníe ú ehwehne.

¹ Tíópírásao, néne sehíramé kawerue sáhnsahwe iro. Menah tanáhráq mó pahsí sehíranue áwátáuge. Mi pahsípéq moke Sísaga miraúnsabe sehíranue teawena wega íwáhnorúnsabeákáq teawátáuge.

² Wene arambehri áhwárótaqkakáq íópeq kiu tanáhráqsábéákáq teawátáuge. Wegá marakóipeq míotaq wehuke eqmaq suanieéna omaq sitowe.

Manikáne Awanka Sísa iwíáh atowana wega íópeq kinaútaq omaq sito ke síwáhnorúwe.

³ Téhwe Sísa awankátaq táhpague pukéna anehe oga úkéna mó wehekáh mó wehekáhnue omaq sito keba séyééna wewe sokigi aritowara tagowe. Tagowana 40 wehekáh miraéna Manikánka wahnahnirabeqte éhwéh teriuwe.

⁴ Mi tanáhráq sega momiwíuriótaq Sísa mahraréna, Sarúsarama suwahpeq apubúue sueq pokiyehboq Nániboga eqmarahna aní tuinayabé wensabé áwénunoro. Menah Nániboga eqmarahna aní éhweh teíyátáuge.*

⁵ Naho Sóniga wání meriuwana Manikáne Awanka áhníbórá tunse iteba mía míainkehe úwe.

⁶ Mó tanáhráq eqmaro kega momiwíuriótaq sega Sísansabé kasená, Ísara ke iteitene marakóraq amahnága wahnahnoro aitaníbo uwe.†

⁷ Uwana Sísa sensabé, Nániboga moke mi tanáhráqkákáq wéhékáhnkakaq wahnahnire. Minawé íre iteitene arambhiri puag itega mi tanáhráqkákáq wéhékáhnkakaq íre tagariáhwe.

⁸ Minawé íre tagarawéq mahraue tagariagehe. Manikáne Awanka iteba tuinaraq ite págege aitanaraq itega íné éhweh mah kehiná kéhíná korerigéhe. Sarúsarama suwahpeqte kéreq moke mó Súría marakórápéqté kéreq Sámária marakórápéqté kéreq moke mah kehiná kéhíná korerigéhe úwe.

* **1:4:** Sísa eqmarahna anímé Manikáne Awa mire. Áruka 24.49, Sóni 14.16-17, Eqmaro 2.33 tagáho. † **1:6:** Sísa marakóipeq tutaq Aroma kegá Ísara kené marakó págegeue wahnahnuwara áhnte kegá iwíáhéra, Wega Aroma ke kaqsuena iteitensabé, Wahnahnoro aitankéhe íwíáhuwe.

Sísa íópeq kibekú ehwehne.

(Máhka 16.19-20; Árúka 24.50-53)

⁹ Mah kehiná kéhíná korerigéhe úwana eqmaro kega tagotaq Sísa tumerowana íópeq kire írábúyápipeq kibekúwe.

¹⁰ Kibekúwara sega íópeq awahnkanue tagaríowara taberábe korosíákáq ánitégá iriwe míóye.

¹¹ Iriwe méra sensabé, Kehrari marákórápéqté kéo, aneqsabé iriwe méq íópeq ebitiaho? Sísa ite iuwena íópeq pokiraq tagahwe. We amahnága pokinserah mókake tuinawire uye.

Súrásane arambehri awaq mio ehwehne.

¹² Uyara eqmaro kega Óríwi sawéhrápéqté tunse Sarúsarama suwahpeq wahtotaq tueaguwe.

¹³ Tueagéra sega kaegaeu nah abobóráhpeq kíúwe. Sensíwíqmarimé mahraue Píta, Sóni, Sémísi, Ehntaru, Pírípi, Tómáhsi, Pátórómíyu, Mátíyu, Ápíásane ahninkáwá wenáwíq Sémísi, ebeh ehwéh iriaréh ání wenáwíq Sáímóni, mó Sémísine ani wenáwíq Súrása mirauega kíúwe.

¹⁴ Sereq Sípane ábákawaréhreq wenanoreq mó inínsónseqka sirupipeq peh morá íwíáhue moráráq púreq aruqaruruwe.

¹⁵ Mó wehekáh sega mirauta q 120 ke áhnte Sísa tagaríáh kégá momiwíuríówe. Pítaga iriwe ména mahraréna,

¹⁶ Nánuwahraho, naho Manikáne Awanka Tébiti iwíáh atowana Súrása éhweh sehiranúwe. Súrásaga Sípane naruo kowerironsabe mi sehirá aiq pútaraguraire.

17 Sísaga Súrása omaq atowaq Súrásareq itereqka moráráq arambehriuraune úwe.

18 Súrásaga Sísane naruo kowerironsabe móne meyowara mi monéráté marakó paiqmárowe. Súrásaga sáwéhrapeqté ayahqno maraipérue surahúwana wene ayahba tapoagúwe. Wene ayahba tapoague wene ayamári pehrápeq sahaqúwe.

19 Wega miraúnsabe moke Sarúsarama suwahpeqté kégá irera mi marakóyábé áwírume sene ehweh Ákérámae atówe. Mi awíqmé Korahq Marakóe atówe.

20 Pítaga Súrása éhweh mó mahraréna, Buk Songipeqté éhwéhnká aiq mahraréna, Wene mátabu susa matábú kanae. Mó kégá mitaq íre míáhro arito ire. *(Buk Song 69.25)*

Mi ehwéhnká mó mahraréna,
Mó anínká wene arambehri awaq miankéhe ire.
(Buk Song 109.8)

21-22 Sóniga Sísá wání meawátáitaq táhmaro kégá Sísá kétéwe. Segá kékérue Sísaga oga úkuraitaqkákáq íópeq kiraitaqkákáq tagarowe. Mó ke Sísá éhweh terigeheéq mina tahnsa Sísá kékéri aní iwíáhue omaq atanéhe úwe.

23 Pítaga mi ehwéh teriuwara sega téhraníté omaq sitówe. Mó aní wenáwíq Máhtiásae. Mó aní wenáwíq Sósépa. Sósépawe we mó awíq Pásábae. We mó awíq Sásátae.

24-25 Segá mahrarue púreréra, Itene Wahnahno, arega ómi kehinané sirupipeqté íwíáhwé aiq tagariahne. Arega eqmatona arámbéhrí Súrásaga aiq suena ahabárorabeq pokuraire. Wene

arambehri mirainkeheé arega omaq atahna aní sokigi aio éra púreruwe.

²⁶ Manikánka omaq ato aní taganeheéra sega káriq ebáh tuparuqme tagéra Máhtiásawe Súrásane arambehri mirainkehe atówara we Sísa kéro ke, airápété morá kéreq arambehriúno átówe.

2

Manikáne Awanka tu ehwehne.

¹ Asiu kené siahrreraq ko tanahráq áwíq Péntíkósie.* Ebeqte wehekáh sutaq Sísa tagariáh kégá moke peh morábí sáhuriówe.

² Sáhuriówana íopeqté éhwéhnká anotah soíríqká uu inserahnúwara ómi nahupeq tútuue míó kega apubúue írówana

³ anehbí irobina tahnsá náneqmarí ábóraragúwara tagowe. Tagowara irobina abae ague mó anípá mó anípánue abae agúwe.

⁴ Manikáne Awanka sirupipeq tuména iwíáh arito púara sega mó kehináné kambare ehweh iraruwe.

⁵ Mi tanáhráq áhnte Asiu ke mó kehiná mó kehiná suwahpeqte Sarúsarama suwahpeq sewiówe. Mi ke Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh ké wóe.

⁶ Segá mi ehwéh irera sega morábí sáhurawéra írówarawe Sísa tagariáh kégá mó kehiná mó kehináné ehweh iraruwe.

⁷ Iraruwara seyene ehweh irarunsabé író kega áhtená, Árahue irareo éra iwíáhue tagowe. Segá

* **2:1:** Péntíkósiyabé éhwéhmé púku anehepeqte séhírámé “Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne” ue kéhrabeq tagáhno.

áhtenára mahraréra, Iteitene ehweh irare kewé se peh morá Kehrari marákórápéqté ké wóe.

⁸ Segá iteitene ehwehmarí irarewaq irone. Segá itene ehweh árahue irareo?

⁹ Ite Pátía kewé Míría kewé Érámi kewé Mésópótémía marákórápéqté kewé Súría marákórápéqté kewé Kápárósía marákórápéqté kewé Póntúsa marákórápéqté kewé Esia marákórápéqté kewé itene ehweh irarewaq irone.

¹⁰ Párigía marákórápéqté kewé Pámbíría marákórápéqté kewé Ísípi marákórápéqté kewé Áribía marákórápéqté kewé Sáírini suwahpeq wahtotaq mi kewé Aroma suwahpeqte náhnsó kewé itene ehweh irarewaq irone.

¹¹ Mi kewé Aroma suwahpeqte náhnsó kewé táhmaro Asiu keurá miáhwe. Mó mitaqté ké Asiu kené sánsá mero ke miáhwe. Kíríti marákórápéqté kewé Árebía marákórápéqté kewé moke mi kegá itene ehweh irarewaq irone. Manikánka págege arámbéhrínsabé segá irarewaq irone. Moke iteruwahrahga irarewanserah itene ehwehmarí irarewaq irone uwe.

¹² Segá áhtenára sene sirupipeq iwíáh kikiréra, Itene ehwehmarí árahue irarewapómo? Aneq sansápómo uwara

¹³ mó kegá siwiréh aritera, Segá peh píah nah puara múguwahgu ehwéh irarewe uwe.

Pítaga pahsuo ehwehne.

¹⁴ Uwara Pítareq airápété moráue eqmaro kereqka iriwe míówe. Pítaga mipi sáhurió keyabé anotahtaq teriena, Sarúsarama suwahpeq kaegaeo

kereq moke mó Asiu kerero, ehweh teiníboq írátíáhro.

¹⁵ Abehq wání nah puara múguwahgu ehwéh irarewe eme írakaumo. Amahnága pópoqnah peh ákáhtaq kéhrana íre píah né tanahráre.

¹⁶ Mó kené ehweh irarensabé Manikáne ehweh irarú ani, Sóériga mahraréna,

¹⁷ Manikánka iraréna, Anehe tanahráq Néniwa mah kehiná kéhínápá eqmaq auwaníe. Néniwanka néne ehweh iwíáh aritahnara itenahnimáhqsonseq iteriyahumáhqsonseqka ehwéh irarigehe. Itene mahbigauné siwanka tagagehe. Orerónká áónáh tagagehe.

¹⁸ Mi tanáhráq néne arambehri mirao weh áhrébá néniwa eqmaq auwaníe. Néniwanka néne ehweh iwíáh aritahnara ehweh irarigehe.

¹⁹ Íópeqté íre tagaríáh náneq sokigi ainíe. Marakóipeqté moq págege sansá sokigi ainíe. Korahqkakákq irakákq áúnínaakákq tagagehe.

²⁰ Pópoqnah sunkíkíraginae. Íótaq korahq tahnsa tautáúraginae. Miráinagake anotah Wahnáh ánínka págegeue wahnahnína tanáhráq áhníbóránire.

²¹ Are néne Wahnah míahno ue níáhrabira kewé kaweraritanauge ire úwe. *(Joel 2.28-32)*

²² Pítaga mó mahraréna, Ísara keo, mó ehwéh kawerue írátíáhro. Sísa Néhsara suwahpeqte ání éhweh teiúge. Wega Manikáne arambehri mirainkeheéna Manikánka Sísa omaq atowe. Minayabe tagariageheéna Manikánka págege atáráire. Págege atáráirana wega íre tagaríáh náneqkakákq págege arámbéhríákákq sokigi aítáráire. Itene iuranka tagahnsabé aiq ahtebahwe.

23 Naho Manikánka iwiáhue tagarionserah menah itega Sísa táhtoqme ahbabáq ke móriátówara sega awankátaq táhpatowana putiaraire.

24 Sísa íre airaiq pusa ání míahrahurai puana Manikánka érorahirabeqte iriatena oganúq atáráire.

25 Naho naho Tébiti, Sípane aigaqnaga íre wewensabé irarena peh Sísansabé teiena, Néne Wahnahnka ínereq mía míaime tagaríoge. We néne niyah púpeq mía míai puana íre áhreúge.

26 Minayabe nirupipeq eyoyóire. Néne níwéhrate iwiáh íwiáh atóge. Íné pukonaraq arega oganúq intaniewóne íwiáhuge.

27 Íné pukonarabeq arega néniwa íre nuwankéhe. Peh oganúq intankéhe. Arene kaweq aniné ni-nonka íre karekinawire.

28 Arega oga mía mía ahtápéq sokigi aniátóne. Arereq mía míaúya puana nirupipeq eyoyóinawire úwe. *(Buk Song 16.8-11)*

Mi ehwéhmé Tébitiga teiuwe.

29 Pítaga mó mahraréna, Nánuwahraho, itene igaqna Tébiti éhweh pahsuqme teinie. We naho putiowara maisarówana wene kárékú anónká amahnága maisia máiq mahtaq kéhre. Minayabe íre wewensabé iraréna peh Sísansabé irarúwe.

30 Tébitiwe Manikáne ehweh irarú ani ména Manikánka mirainauge ú ehweh írátíowe. Manikánka naho Tébiti teawena, Amahnága arega wahnahnónanserah mókake arenanahga wahnahninkehe. Peh aiq pútariahnsanuge únsabe

31 Manikánka mirainau arámbéhríyábé Tébitiga ahtebówe. Ahtebéna we aiq tagariomé Manikánka

ite meirena kaweritankeheéna omaq ato aní oganúq atanawire. We pukirabeq íre auwanawire. Wene anonka íre karekinawire. Peh oganúq atanawire tagariowe úwe.

³² Pítaga mó mahraréna, Manikánka Sísá iriatena oganúq atowaq ite moke tagarawéq teiune.

³³ Manikánka Sísá wene ayah púpeq atowana anotah Wahnáh ání míaraire. Míarairana Manikánka teawátáinserah Wenawa Sísaba eqmatairana Sísaga Manikáne Awa iteba eqmaréhre. Minayabe itega amahnága aiq tagaríáhwe. Itega íráh éhwéhmé Manikáne Awanka iwíáh aitéh éhwéhne.

³⁴ Tébiti pukútaq wene anonka íópeq íre kiuwe. Minayabe íre wewene anonkansabé peh Sísá íópeq kiunsabe irarúwe. Wegá mahraréna, Itene anotah Wahnáhnká néne Wahnahnsabé, Niyah púpeq kiwíahno.

³⁵ Mókake arene naruoakáq wahnahnarito ataníe irarire úwe. *(Buk Song 110.1)*

³⁶ Pítaga mó mahraréna, Ísara keo, ite ómi kawerue iragéhboq írátíáhro. Itega Sísá awankátaq táhpapeq subiq sutowe. Manikánka mi anínsabé, Are ínégá omaq ató aní móne. Anotah Wahnáh ání míahno atáráuge úwe.

Áhnte wehekéqká Manikánsabe aiq pútare atera wání meyo ehwehne.

³⁷ Morábí kiranéhnurío kega írówana mi ehwéhnká sirupipeq pówe. Sirupipeq pówara sega Pítareq mó eqmaro kereqsabé kasenéra, Iteruwahraho, aneq miraonehnikono

³⁸ úwana Pítaga sensabé, Itene ahbabáq kaqi-uwankéhboq itene ahbabáq sansa sueq Sísansabé

áhraboro. Sísansabé áhrabéq wání meyháho. Mirairataq Manikánka itene ahbabáq kaweraitena Wenawa iteba eqmarankéhe.

³⁹ Itereq itene animárinseq íre wahtopeqte kéreq ómi mirairataq Wenawa iteba eqmarankéhe. Maniká itene Wahnahnka ómi omaq sito kega mirairataq Manikánka Wenawa iteba eqmarankéhe úwe.

⁴⁰ Pítaga mi keyábé áhnte mó págege ehwéh pah-suqme teriena, Manikánka kaweraitankéhboq mó kegá ahbabárorabeq sueq kaweqtaq míáhro úwe.

⁴¹ Áhnte író kega wene ehwehnsabé aiq pútare atówara wání meríúwe. Wání meríúwara mi wehekáh sega Pítarehba kobaritawe míówe. Peh íregáritaq wehekéq 3 táhúséni (3,000) wehekéqká kobaritawe míówe.

Peh morá íwíáhuríó ehwehne.

⁴² Seba méra Pítareq mó eqmaro kereqka síwáhnoru ehwéh irera peh morá íwíáhuwe. Peh morá íwíáhéra sene tópah mewe moraráq néra moraráq púreq aruqaruruwe.

⁴³ Manikánka págege aritowara Pítarehga áhnte otáq sánsá mirauwe. Mirauwara moke tago kegá áhtenuwe.

⁴⁴ Moke Sísansabé aiq pútare ató kega moraráq méra sene ménsámehnsánsabe peh morá íwíáhuríówe.

⁴⁵ Segá sene ménsámehnsátate méyó moné mew-era Sísa tagariáh tábónáh ké náriúwe.

⁴⁶ Mó wehekáh mó wehekáhnue sega Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq séyéuwe. Séyééra pokue sene nahmarítápéq táhutahuq

moráráq naruq naruruwe. Sirupipeq eyoyóúwara táhutahuq moráráq naruq naruruwe.

⁴⁷Sega Manikánsabe iwíáh íwíáhuwara moke tago kegá iwíáhéra, Kaweq kee uwe. Mó wehekáh mó wehekáhnue áhnte mó kegá Sísansabé aiq pútare atówe. Aiq pútare atówana Manikánka se kawerari-towara Sísansabé aiq pútare ató ke áhnte aguwe.

3

Soriqnah ani kawerato ehwehne.

¹Tunsorerutaq Asiu kegá púreq aruqaruro-taq Pítareq Sónireq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq seyeherauye.

²Mi nah méhpeh áwíq Kaweq Mehphéne. Mi-taq soriqnah ani tútuue míowe. Wenanoga maq-marotaq soriqnah ani maqmarowe. Mó wehekáh mó wehekáhnue wene iyahnabo anímárinká meqmera mi mehpéh móata móatauwe. Nahupeq kúra keyábé ineh inehinkehéera meqmera móátówe.

³Wega Pítareq Sónireq nahupeq kibekoyehera uyataq tagéna, Náníétao úwe.

⁴Náníétao úwana Pítaga we ebitáwéna wensabé, Ite tagáhno úwe.

⁵Úwana wega se tagéna iwíáhéna, Aneqpopoq nánigéhe íwíáhúwe.

⁶Iwíáhúwana Pítaga wensabé, Íné íre móneakáq ání múge. Mirainieu naneq teawiníe. Néhsara suwahpeqte ání Sísá Karáhé áwírue teawúge. Iriwe nogo atóge úwe.

⁷ Miraréna wene púpeqte áyáhnkárátáq táhtoqme iriatowe. Iriatowana wene aiaurankakaq aigáránkákáq apubúue págege agúwe.

⁸ Págege agúwana mi anínká suansúa keirigue nogenesis nahupeq kierirowe. Kierirena wega nogenesis ahkuagu ahkuaguéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atowe.

⁹ Manikánsabe iwíáh iwíáh atowara ómi nahupeq mío kega we tagéra,

¹⁰ we Kaweq Mehpéhtáq tútuue ineh inehéwéh ání míre uwe. Wene aigára kaweragúnsabe, Éhneh. Aiq kaweragire éra áhtenuwe.

Pítaqa mitaq mío ke teriu ehwehne.

¹¹ Kaweragú aninká Pítareq Sónireq táhtorowara ómi tago kegá áhtenéra pehbeheráh seba suwe. Anotah wahnáh wenáwíq Sórómóni Asiu kené wahnáh míotaq pearó owewéhpéhtápéq suwe.

¹² Suwana Pítaqa tagéna sensabé, Ísara keo, we kaweraginsabé aneqsabé áhtenoo? Itewe aneqsabé ebitiaho? Ité págege anité méta kaweratehye iwíáho? Manikánka itensabé, Kaweq anité wóye aitéhnsabé kaweratehye iwíáho? Írakaumo. Íre itegae.

¹³ Manikámé we Ébáráhmareh Áhísáhkireh Sékópáreh itene igaqnaréhne Maniká ména wewega mah aní kaweratéhre. Áhnte kegá wene arambehri awahbeh ani Sísawe, Anotah aní miéhre atageheéna kaweratéhre. Sísá marakóipeq míaraitaq sega we subigeheéq itega táhtoqme naruo kebá meqmeq móátárówe. Wahnáh aní wenáwíq Páhírátiga, Sísá íre ahababáq ani púana pugeq auwaníe iwíáhurairaq itega ahqáho atárówe.

¹⁴ Manikánsabe arutaboiri anímé kaweqtaq mía máurái anímé itega ahqáho atárówe. Peh mó ke subiq sutai aní pugeqio urowe.

¹⁵ Oganúq itahráhi aní subiq sutowe. Itega Sísa subiq sutowana Manikánka iriatáráire. Minayabe Sónireq ínereqka itene iuranka tagéta teiuye.

¹⁶ Sísansabé aiq pútare ateta wenáwírue áhrabúya puana wega mi aní kaweratéhre. We awaho ani míéhraq tagahwe. Sísansabé aiq pútare atoyanka mi aní kaweratéhraq tagahwe úwe.

¹⁷ Pítaga mó mahraréna, Nánuwahraho, itereq itene wahnahmarínseqka Sísa subiq sutotaq we Manikáne ahninkáwá míéhnsábé itega íre ahtebarowe. Íre ahtebéq pehipi subiq sutowe. Minayabe aiq tagaríóge.

¹⁸ Manikánka wene ehweh iraru ke iwíáh aritowara ómiga mahraréra, Manikánka omaq ato anínká pukina ínaraq anotah érinawire uwe. (*Aisaia 50.6, 53.5*)

¹⁹ Minayabe Manikánka itene ahbabáq kaqiuwankéhboq itene ahbabáq sansa sueq wensabé áhraboro.

²⁰ Mirairataq Manikánka itene irupipeq eyoyó aitankéhe. Sísa Karáhé itene Wahnah míankeheéna Manikánka omaq atowe.

²¹ Amahnága Sísa íópeq mía míaire. Manikánka wene ehweh iraru ke iwíáh aritowara naho mahraréra, Mókake Manikánka moke kawerinkehe uwe. Amahnága Sísa íópeq ména mi tanáhráqsábé áwénunire.

²² Mósísiga itene igaqnansabe naho mahraréna, Maniká itene Wahnanka wene ehweh irarinkeheéna itereq miónarabeqte aní eqmarankéhe.

Ínéga mirauraunserah eqmarahna anínká mirainkehe. We sínaraq irarína ehwéh moke kawerue íráhro.

²³ Wega irarína ehwéh íre íréhra kewé pukigehe. Manikáne animárí míéhrarabeqte kaqsuahnaraq pukigehe úwe. *(Lo 18.15-19)*

²⁴ Manikáne ehweh irarú ani Sáh múériga Sísa tutai tanáhráqsábé irarúwe. Moke we anehe su anímárí, Manikáne ehweh iraru anímárinseqka moq amahnága tánáhráq, Sísa tutai tanáhráqsábé iraruwe.

²⁵ Manikáne ehweh iraru kewé itene igaqnaréh wóe. Íre peh morá itene igaqnaréhyabe iraruwe. Moke itensabéákáq iraruwe.

Manikánka itene igaqna Ébáráhmansabé naho teawena, Arenahninká mah marákó márakóípéq mó kahnáh mó kahnáhnue kaweraritankéhe teawuwe éna

²⁶ Manikánka wenahni wene arambehri awah-beh aní iriatena ebeq ite Asiu keba eqmataire. Itene ahababáq kaqiuwankeheéna wenahni eqmataire úwe.

4

Pítararé karábúsiipéq mórító ehwehne.

¹ Pítareq Sónireqka Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpéq mío keyabé síwáhnoruye. Síwáhnoruyataq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté wáhnáh párisíreq Sáyúsi kéreqka suwe.

² Pítararé gá síwáhnoréra, Sísa oga úkurainsabé mókake pukira ke mó oga úkoneherawoe uyara mina su kegá írówe.

Irera sene ehwehnsabé anotah abíáhnsánéra
³ Pítararéba sure táhtoqme meriqmera
 karábúsiipéq mórítówe. Íó tupekútaq puara
 ahbiahipeq kotiiqeheéra mórítówe.

⁴ Mi wehékáh áhnte író kega Sísansabé aiq pútare
 atówe. Peh íregárita q wéh ⁵ táhúséni (5,000) wehgá
 aiq pútare atówe.

Sega Pítararéyábé ehweh arító ehwehne.

⁵ Ahbiahipeq Asiu wahnáh kéreq Asiu kené
 aboawah wehreq Mósísine ehweh síwáhnoru kereq
 Sarúsarama suwahpeq sáhuríówe.

⁶ Sáhuríówana Manikáne ehweh mibeq mahbeq
 arítáh kéné wahnah wenáwíq Ánása míowe. Ánása
 wenawahrah sensíwíq Káiyápásareh Sónireh
 Árékásántareh mó wenáwáhráhreqka moráráq
 sáhuríówe.

⁷ Mitaq sáhurawéra, Meriqme sero uwana Pítareq
 Sónireq meriqmera seba mórítówe. Mórítówara
 mipi sáhuríó kega kasenéra, Insega págege
 aítaráiraq mi soríqnáh ání kaweratároyo? Inse
 áwírué kaweratároyo uwe.

⁸ Uwana Manikáne Awanka Píta págege atena
 iwíáh atowana Pítaga sensabé, Wahnah kereq
 aboawah wehrero, Írátíáhro.

⁹ Soríqnah ani séhréh atáráuyansabé inse áwírué
 kaweratároyo kasenoo?

¹⁰ Itereq moke Ísara kereq iragéhboq írátíáhro.
 Itega Sísá Karáhé Néhsara suwahpeqte ání
 awankátaq táhpatowana putiaraire. Putiarairana
 Manikánka iriwe oganúq atáráire. Sísá Karáhé
 págege aní míéh púana wénáwíq áhraburayansabé

soriqnah ani kaweratáiraire. Kaweratáirana ite miáhrabeq we amahnága awaho ani miéhre.

¹¹ Nah pearáh kégá wahq awanká tagéra, Iroke awankáne éra sutowana anehe mi wahq anotah kawéq wáhq úkire.* *(Buk Song 118.22; Aisaia 28.16)*

Mina inserah itega Sísansabé ahqáho atárówana we anotah Wahnáh ání úkuraire.

¹² Peh morá Sísaga webataq itene ahbabáq kaweritaháhire. Peh morá Sísá áwírue ahrabo ke wega kaweraritankéhe. Mah marákó marákóipéqmé mó morá áninká itene ahbabáq ire kaweritaháhire úwe.

¹³ Pítareq Sónireqka mió keyabé ire áhreia ehweh pahsúoyansabé wahnah kereq aboawah wehreqka író kega áhtenuwe. Áhtenára iwíáhéra, Se ire sigaruuroya anité peh wahba arámbéhriráté anité wóye íwíáhuwe. Iwíáhéra, Sewe Sísá kétóya anité wóye uwe.

¹⁴ Wene aigará kawerato aninká Pítararéba míowara tagéra mó ehwéh mi tanáhráq ire irarerahuwe.

¹⁵ Ire irarerahunsabe wahnah kereq aboawah wehreqka Pítararé kaunsíri kégá momiwíurabeqte máhpeq sitera sío síouwe.

¹⁶ Síó síoéra, Mi anité aneraruanéhnkono? Sega ótaq sansá aiq pútaq mirauroyara moke Sarúsarama suwahpeqte kégá tagariáhwe. Sega kaweratóya ehwéh itega ire epéq suahráhuwe.

¹⁷ Mi ehwéh abae agínehboq págegeue ehiya miáhta aritanéhe. Mó ke Sísá áwírue síwáhnoriyeho ue terianéhe uwe.

* **4:11:** Mátíyu 21.42 aigarápéqté éhwéh tagáhnó.

18 Terianeheéra Pítararé síáhrabéra sensabé, Sísa áwírue mónkakáq síwáhnoréta teríyehboq túbáh ago-tao ue teríúwe.

19 Teríúwara Pítareq Sónireqka sensabé, Manikáne ehweh sueta itene ehweh íréhyataq Manikánka itensabé kaweróye aitankéhbo? Írakaumo. Minayabe iteitega iwíáhue tagahro.

20 Itega tagéta írátáuya ehwéh íre ehiya míahrahúye. Peh teri terinoyehetauye uye.

21 Soriqnah ani kaweratonsabe ómi kegá Manikánsabe iwíáh íwíáh atówe. Minayabe wahnah kegá iwíáhéra, Mó kegá itensabé sibiahnsa aitehboq Pítararé pehragaritanehe uwe. Segá Pítararéyábé, Subónehboq Sípane ehweh mónkakáq íre teríétao éra kaqsúówe.

22 Kaweragú aní 40 opéq peh soriqnah ani míowe.

Sísa ehweh terigeheéra págege aito ue púreru ehwéhne.

23 Kaqsúówara Pítararéqá sensuwahrahba pokuye. Pokéra Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahseq Asiu kéné aboawah wehreqne ehweh teríúye.

24 Teríúyara irera Manikánsabe moráráq púreréra mahraréra, Itene anotah Wahnáhno, arega íopeqkákáq mah marákó marákóókáq sóreq wanínkákáq miraróne. Moke mahnana kéh náneqkákáq miraróne.

25 Arene arambehriú ani, itene igaqna Tébiti Arenawanka iwíáh atowana sehiranue mahraréna, Nahnsó kewé aneqsabé anotah abíáhnsánoo? Aneqsabé ehweh pehipi moraenoo?

²⁶ Mah marákó márakóipéqté wáhnáhmárínseq anotah anímárínseq ebehoneheéra sokah sokahowe. Manikánseq wega wehuke merinkeheéna omaq ato anínseqsabé kotioneheéra morábí sáhuriáhwe úwe éra púreruwe. *(Buk Song 2.1-2)*

²⁷ Segá mó púreréra, Tébitiga naho sehiranúmé amahnága iteruwahpeq Sísa suboneheéra sorupariarowe. Kaweq arénáhní arega eqmarahna aní Sísa suboneheéra sorupariarowe. Érótireq Póntiása Páhirátireq wáhnaupéqté kéreq Ísara kereqka Sísa suboneheéra sorupariarowe.

²⁸ Arega naho págege iwíáhue miraóna iwíáh anehe kaqme miraurowe. Arerega mina iwíáhóna puara sega menah miraurowe.

²⁹ Anotah aníno, amahnága sega itensabé, Subónehboq túbáh agotao eme aiq irahne. Ite arene arambehriúna anímári múne. Minayabe ite íre áhrea peh arene ehweh págegeue irarenehboq séhréh aito.

³⁰ Arene ehweh irarenaraq awahre ke kaweragigehboq arene ayahtate táhtoro. Sísa arene arambehriyabé awahbeh aní áwírue áhrabonaraq ótaq sansámári miraúno éra púreruwe.

³¹ Púreruwana momiwí nah míu míuúwana Manikáne Awanka sene sirupipeq tunse séhréh arito púara moke sega íre áhrea Manikáne ehweh págegeue iraruwe.

Ménsámehnsá morábí matawéra tabonah ke náriú ehwehne.

³² Moke Sísansabé aiq pútare atáh kégá peh morá iwíáhéra sene ménsámehnsá morábí matiówe. Mahna peh morá néne wíre íre iraria peh morábí matiówe.

³³ Eqmaro kega Sísa oga úkú ehweh anotah pagégéue irare irareuwana Manikánka séhréh ar-itowe.

³⁴ Sísa tagariáh kébáté mó morá tabonah ani íre míowe. Segá iwíáhutaq sene ménsámehnsá paimaq paiqmaréra meyo moné mewera

³⁵ eqmaro ke náriúwara eqmaro kega tabonah ke saraqme náriúwe. Minayabe tabonah ke íre míówe.

³⁶ Wehukení wenáwíq Sósépa míowara eqmaro kega mó awíq Páhnábásae átówe. Mi awíq Páhnábásawe áwahewé séhréhi aníne áwíq míre. We Sáipára marákórápéqté ánínéna Áríwái káhnáh áníne.

³⁷ Wene marakó peh ákáhtaq éberio péq paiqmarena meyo moné mewe eqmaro ke siuwe. Segá tabonah ke saraq miageheéna Páhnábásaga siuwe.

5

Ánáníásireq wene ahrereqka Manikáne Awa áhwárawe tagoya ehwéhne.

¹ Mó akéqká iwíáhue mó sansánuye. Wehukení wenáwíq Ánáníási wene ahre áwíq Sapairae. Sene marakó peh ákáhtaq éberio péq paiqmarera móne meyo.

² Ánáníásiga mi moné saime ebeqtaq kopéqmarowana wene ahrega tagówe. Tagówana wega mó akáhtáq mewe eqmaro keyabé péhenu peh ákáhtaq moné náriuwe.

³ Náriuwana Pítaga wensabé, Ánáníásio, owainawanka iwíáh atéhrah aneqsabé mira iwíáhono? Arene marakó paiqmarahna moné

ákáhtaq kopéqsuahnayabé Manikáne Awansabé péhe éhwéh teawene.

⁴ Arene marakó íre paiqmarahnararaq tahirí peh arerene kagai iripo? Arene marakórate paiqmatona moné peh arerene matiarona wino. Arega, Móne ákáhtaq kopéqsue péhe éhwéh teriníe íwiáhóna wino. Arene arupipeq aneqsabé ahbabáq iwiáhono? Íre peh wehukeyabé Manikánsabe moq péhe éhwéh teawene úwe.

⁵ Úwana Ánáníasiga mi ehwéh irena aunúnkaq márunsurahue putiowe. Putionsabe író kega anotah ahténéra áhre aguwe.

⁶ Mibeqté máhbígáúnká séra pukú aniné anonka ambantataté úbíqme sehgiwera mómaisarówe.

⁷ Ánáhkawagá wenawehq putiéhre u ehwéh íre irena apahtáro áhwáh sótaikúwana suwana

⁸ Pítaga wensabé, Marakó paiqmarehyame mahraue moné meyehyo úwana kowe miraue meyoje úwe.

⁹ Úwana Pítaga wensabé, Itega iwiáhétawe Manikáne Awa áhwárawe tagayehe íwiáhewoyo? Arenawehq maisaráh máhbígáúnká amahnága kouwekue méhpehnsah seuriáhwe. Segá arenkakákq sehgiwera pokigehe úwe.

¹⁰ Sehgiwera pokigehe útaq mi iní aunúnkaq Pítane aigárátáq márunsurahue putiowe. Putiowara mahbigaunká nahupeq kire putio iní tagéra sehgiwera awehkawa maisarórabeq mómaisarówe.

¹¹ Moke Sísa tagariáh kéreq mó kereqka putióya ehwéh irera anotah ahténéra áhreuwe.

Ótaq sansámárinunsabe éhwéhne.

12 Eqmaro kega wehuke míopi áhnte otáq sánsámáí mirauwe. Asiu kené wahnah aní Sórómóni míotaq pearó oewéhpéhpéq Sísa tagaríáh kégá mitaq sáhuria uriauwe.

13 Sáhuríówara mó kegá iwíáhéra, Sísa tagaríáh kéwé peh kaweqtaq míáh ké wíre íwíáhéra áhtená mibeq seba íre suwe.

14 Áhnte weh áhrégá mó wehekáh mó wehekáhnue Sísansabé aiq pútare atera mó Sísa tagaríáh kébá sáharuqaruowe.

15 Eqmaro kega áhnte otáq sánsá miraunsabé awahre kegá iwíáhéra, Pítane mánkánahnka iteba sótaikínaraq itene awahre kaweraginkehe iwíáhuwe. Mira iwíáhunsabé sene iyahnaboga meriqmera ahtapeq máhriqtaq mórítówe.

16 Sarúsarama suwahpeq wahtote kereqka awahre kereq owainawanka síwíoqnó kereq meriqmera mórítówara moke kaweragúwe.

Íopeqté ánínká karábúsiipéq míó ke máhpeq sito ehwehne.

17 Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnseq wereq míó ke, Sáyúsi kereqka iwíáhéra, Ótaq sansá mirao kegá ite kiotaikiyehboq aneraritanéhnkono uwe. Aneraritanéhnkono éra eqmaro keyabé anotah abíáhnsánéra

18 se táhtoqme wahba karábúsíipéq mórítówe.

19 Inokáhpeq Maniká míéhrabeqte íopeqté ánínká karábúsiipéqté ónsá siwe eqmaro ke máhpeq sitowe.

20 Máhpeq sitena sensabé, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq kowéq moke náneqmarí oga mía mía ehwéh koreriéro úwe.

21 Úwara sega ahbiahiperura pokue íópeqté ánínká inokáhpeq koreriéro aritonserah Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq kosíwáhnoruwe.

Kosíwáhnoruwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnseq wereq mío kereqka Asiu kené aboawah wehreq mó kaunsírí kéreqsabé síáhrabuwe. Síáhrabuwara sure morábí méra párisiwarínsabé, Karábúsiipéq mórítaráu ke koweriráhro uwe.

22 Uwara párisiwarínká pokue karábúsiipéq ko-ragowara eqmaro ke íre míówe. Íre míówara kouwekue sene wahnahnsabé,

23 Itega tagónawe karábúsiipéqté ónsá paisa tagóne. Karábúsiipéqté wáhnáhmárínká onsarapéq máhpeq iriwe wahnahnatiáhwaq tagóne. Segá wahnahnatiáhwaq onsa siunaraq kabarúna ke íre míáhwe uwe.

24 Uwara Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté párisiwaríné wahnahnseq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahmarínseqka mi ehwéh irera áhtená, Árahiro? Se eheragowamo íwíáhuwe.

25 Se eheragowamo íwíáhuwana sú aninká sensabé, Itega karábúsiipéq sítaró kegá Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq amahnága iriwe síwáhnorowe teriuwe.

26 Teriuwara Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté párisiwarínseq sene wahnahnseqka

pokue Pítareh kowerirera áhreéra, Mó kegá ebahtaté subíyeho éra pehwehrue kowerirówe.

Pítarehga sene ehweh ayahqme teríú ehwehne.

²⁷ Koweriqmera kaunsíri kebá mórítówe. Mórítówana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka Pítarehyabe ehweh aritowe.

²⁸ Ehweh aritena, Sísane ehweh mónkakáq síwáhnoriyeho teiátáu mino. Teiátáume íre ireq síwáhnoronsabé áhnte Sarúsarama suwahpeqte kégá Sísane ehweh íráhwe. Itega Sísá subitáúna ehwéh aneqsabé teri terinoo úwe.

²⁹ Aneqsabé teri terinoo úwara Pítarehga mahraréra, Manikáne ehweh anterúéhnehboq wehukene ehwehme árahue iranéhnkono?

³⁰ Itega Sísá awankátaq táhpereq subiq sutowe. Subiq sutowana itereq itene igaqnaréhne Manikánka iriatena oganúq atáráire.

³¹ Oganúq atena wensabé, Niyah púpeq míahno atena wehuke kawerarito urairana Sísá mitaq ména ite Ísara ke kaweraitéh ání míéhre. Itene ahbabáq súéhrataq wega kaweraitankéhe.

³² Manikánka miraurai naneq tagarionayabé teiune. Íre itebataq teiasa Manikáne Awanka mó teíre. Manikáne sansá mirao kebá Wenawa eq-maréhre uwe.

Pítarehyabe pehragarítáhro ú ehwehne.

³³ Uwara anotah Asíú wéhwárínká Pítarehne ehweh irera sensabé anotah abíáhnsánéra, Subiq suanehe íwíáhuwe.

34 Iwiáhuwana mibeqté káúnsírí ání wenáwíq Kámária we Péhrasi aní míowe. We Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnorú ani míowara mó kegá, We ahtebia ání mire íwiáhuwe. Wega iriwe ména, Mi ke wéhuwa máhpeq sito úwara máhpeq sítówe.

35 Máhpeq sítówana wega momiwíu keyábé, Ísara keo, mi kegá miraira naneq irareneheqmé kawerue iwíáh atawéq irarero.

36 Menah wehukení wenáwíq Téúrása ména, Iné anotah aní múge urairara áhnte wehuké 400 wehuké we kítówe. Kítówara mó kegá we subiq sutowara we kító kega wene arambehri auwera abae ague sene nahtapeq sáh poké agurowe. Poké agurowana wene arambehri parabaguraire.

37 We subiq sutowara anehe Kehrari marákórápéqté ání wenáwíq Súrása míaraire. Wahnah kegá wehuke síwíq merotaq mi tanáhráq Súrásareq we kító kereqka kámáhni wahnáh ké subiq suanehe éra ite kámáhni wahnáh ké míaneheqmúne urowara kámáhni wahnáh kegá Súrása subiq sutowana pukuraire. Pukurairara we kító kegá moq abae ague sene nahtapeq sáh poké agurowe.

38 Minayabe teiníboq írátíáhro. Pehwehrue míáhro. Máhpeq míáh ké pehragarítáhro. Mi ehwéh peh seyene iwíáhwé pehipi túbáh agoneherawoe.

39 Manikánka sene sirupipeq mi iwíáh arítéhmé itega íre ahqáho aritahráhúne. Manikánka itene naruo aní úkínehboq pehwehrue míáhro úwe.

40 Úwara momiwíu kegá Kámáriané ehweh irera Pítareh síáhrabuware suwe. Suwara

sega subiqmaro atowara wiahnó karatáté subiqmarowara, Sísane ehweh mónkakáq síwáhnoriyeho teriera kaqsúówe.

⁴¹ Kaqsúówara Pítarehga kaunsíri ke suera máhpeq pokuwe. Sísane arambehri miraunsabé wahnah kegá subiqmáró púara sene sirupipeq eyoyóuwara pokuwe.

⁴² Sega mó wehekáh mó wehekáhnue Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqkákáq wehukene nahtapeqkákáq mahrarue síwáhnoréra, Manikánka eqmaraníe ú aní, ite kaweritahráhi anímé we Sísá wire ue síwáhno aruqaruruwe.

6

Sítíbénireh omaq sitó ehwehne.

¹ Mi tanáhráq Sísansabé aiq pútare ató ke áhnte úkuwe. Káríki ehwéh iraru Asiu kegá peh morá Asiu kené ehweh író keyabé abiahnsanuwe. Abiahnsanéra ehmuniq éhmúníréra, Wahnah kegá táhutahuq mó wehekáh mó wehekáhnue saraqmaráhtáq peh morá Asiu kené ehweh író kene kéweinínsó áhnte náriera itene kéweinínsó pehgáriq nári nárinowe uwe.

² Úwara mi airápété téhraníte eqmaro kega mó Sísá tagariáh keyábé momiwíoneheq múne ue síáhrabuwara suwe. Suwara sensabé, Táhutahuq kawerue sararaneheéq ite Manikáne ehweh síwáhnoré arámbéhrí suewé anotah íre kawerire.

³ Minayabe íráhro. Iteruwahraho, mi arámbéhrí miraigehboq itega ite miónarabeqte abapete téhraníte omaq sitáhro. Mó kegá, Kaweqtaq mía míowe e ke omaq sitáhro. Manikáne Awanka sereq mía míai ke méra kaweq iwíáho ke omaq sitáhro.

4 Ite eqmaq íúwátái kegá peh púrerue Manikáne ehweh íwáhnoroneheqmúne uwe.

5 Uwara moke író kega, Mi ehwéhme kaweq ehwéhne íwíáhéra wehukení wenáwíq Sítíbéni omaq atówe. Sítíbéniga Sísansabé kawerue aiq pútare ato aní míowana Manikáne Awanka wene arupipeq mía míaéna séhréh atowe. Mó ke sensíwíq Pírípi, Pókóra, Níkánóri, Tímóni, Páménása, Níkóra miraue omaq sitowe. Níkórawe we Ántióka suwahpeqte áníne. Téhwe we wáhnaupeqte ání ména anehemé we Asiu kené sánsá miraúwe.

6 Mi ke omaq sitera eqmaro kene siuranabiahtapeq mórítówe. Mórítówara táhutahuq saraqme arámbéhrí miraigeheéra eqmaro kega siyahnkaratáté táhtoqme púrerarítówe.

7 Manikáne ehweh áhnte síwáhnoru puara Sarúsarama suwahpeq íregárita q kegá irera Sísansabé aiq pútare atówe. Áhnte Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreqka mi ehwéh irera Sísansabé aiq pútare atówana Manikáne ehwehka abae agúwe.

Sítíbéninsabé ehweh ató ehwehne.

8 Manikánka Sítíbéni séhréh atena págege ato púana wehuke míórabeq anotah otáq sánsámárí miraúwe.

9 Miraúwara Sáíríni suwahpeqte Asiu kereq Árékásántaría suwahpeqte Asiu kereqka Sarúsarama suwahpeq momiwíuwe. Sene momiwí nahtápéqsábé Pugeq Súó Kene Nahne ue áwíratówe. Mi kereq Sírísía marákórápéqte kéreq Esia marákórápéqte kéreqka Sítíbéniba pokue ehwehuwe.

10 Ehwehuwana Manikáne Awanka Sítíbéni págege ato púana wega ahte bia éhwéh irarúnsabe mi kegá íre ehweh atahráhuwe.

11 Íre ehweh atahráhunsabé sega mó keyábé epéráhpérera, Sítíbéni péhe éhwéh átéhrataq móne náienéhe. Péhe éhwéh mahrarero. Sítíbéniga Mósísireq Manikánseqsabé síéhuru arítaráiraq írátáune ero uwara sega móne mewera mi pehe éhwéh teriúwe.

12 Mi pehe éhwéh teriúnsabe író kereq Asiu kené aboawah wehreq Asiu kené sánsá síwáhnoru kereqne sirupipeq págegeue abiahnsanuwe. Segá Sítíbéniba pokue táhtoqme kaunsíri kebá móátówe.

13 Móatera péhe kegá mahraréra, Mi anínká Manikánsabe íwíáh íwíáh atáh náhtápéqkákáq Mósísine sánsánkákáqsabé abehq éhwéhne arítaráire.

14 Sísá Néhsara suwahpeqte ánínká Manikánsabe íwíáh íwíáh atáh náh sokoruankéhe uraire. Mósísiga teiu sansamé Sísaga sabi iuanie urairaq írátáune uwe.

15 Uwara moke kaunsíri ke tútuue méra Sítíbéni tagowana wene aru ukiqme míonsabe wene auranabiah íopeqté áníné auranabiah tahnsa ágúwe.

7

Sítíbéniga teriu éhwéhne.

1 Manikáne ehweh mibeq mahbeq arító kene wahnahnka Sítíbéninsabé kasenána, Segá irare éhwéhmé aiq pútaqpo úwe.

2 Úwana Sítíbéniga mahraréna, Nánuwahraho, kawerue írátíáhro. Naho naho itene igaqna Ébárahmaga Áráni suwahpeq íre pokútaq

Mésópótémia marákórápéq míowana Maniká anotah pagégé áninká íópeq auwena Ébárahmaba séna

³ wensabé ehweh teawena, Arene marakówé arenawahrahe sue teawéna marakórápéq pokúno teawuwe.

⁴ Teawuwana Ébárahmaga Kária kené marakórapeq suena pokue Árani suwahpeq kowíowana mitaq wenabo pukúwe. Pukúwana Manikánka ite amahnága míona marákórápéq Ébárahma eqmarowe.

⁵ Eqmarowana súwana Manikánka Ébárahma mahtaqté márakó íre eqatowe. Pehgáriq marakó íre eqatasa peh teawena, Mókake arereq arenanahréhreq iníe úwe. Mi ehwéh teawu tanahráq Ébárahma íre wenahninkákáq ání míowe.

⁶ Manikánka we mó teawena, Arenanahréh mókake wáhnaupéqté kéné marakórapeq míagehe. Mi kegá arambehriraq saiqnaritera subiqmarera áhnte opéq 400 opéq síwíqnagehe.

⁷ Síwíqnehra ke kamah arinauge. Kamah ariénaraq arenanahréhga mitaq suera mahtaqté márakóráq ínénsabe iwíáh iwíáh aintagéhe teawuwe.

⁸ Teawu ehwéh ahrreraq kankeheéna Manikánka Ébárahmansabé, Áú amurúrué sansa miraúno úwe. Úwana Ébárahmaga animai wenáwíq Áhísáhki maqatowana abapete apahtáro wéhékáh ména wenahniné áú amurú auwowe. Áhísáhki weh úkéna animai wenáwíq Sékópa maqatowe. Maqatowana Sékópaga airápété téhtaré animái

masitowara wene ahninkáwáréh itene igaqnaréh úkuwe úwe.

⁹ Sítíbéniga mó mahraréna, Sékópane ahninkáwáréh airápété téhranité méra se ábárahnahnahka sensibáq Sósépa abiahnsanéra wáhnaupéqté ké eqsitera móne meyówe. Wáhnaupéqté kégá Sósépa meqmera Ísípi marákórápéq móátówana Manikánka wereq mía miána

¹⁰ mó kegá we íre kawerató tanahráq séhréh atowe. Ísípi marákórápéqté wahnáhnká Sósépa áhrabútaq Manikánka kaweq iwíáh atowana Sósépaga ahtebia éhwéh irarúwe. Ahtebia éhwéh irarúwana Ísípi wahnáhnká, Mah anímé kaweq iwíáhire éna Sósépansabé, Arega moke Ísípi marákóákáq néne nahtapeqté ménsáméhnshánkákáq wahnahnúno atowe.

¹¹ Mi tanáhráq Ísípi marákórápéqkákáq Kénáni marákórápéqkákáq anotah ehwéhrótaq áhnte kene sirupipeq umeh aguwara moq itene igaqnaréh táhutahuq íre kowe.

¹² Íre kowana Sékópaga Ísípi marákórápéq táhutahuq kéhre u ehwéh irena wenahnimáhq táhutahuq sabatáhq Ísípi marákórápéq téh eqmaq suowe.

¹³ Eqmaq suowara Ísípi marákórápéq pokéra táhutahuq mewera sene nahtapeq kouwekuwe. Mi tahutáhúq parabagúwara se Ísípi marákórápéq mó pokutaq Sósépaga wenawahrehyabe, Íné iteríbáq múge ue pahsuqme teriuwe. Pahsuqme teri-uwana Ísípi wahnáhnká moq Sósépane awahwáréh ahtebówe.

14 Ahtebówana Sósépa wene awahwáréhyabe, Nánibo Sékópa meqmeq sero éna eqmaq suowe. Eqmaq suowara awahwárehga sensibo koweqmera áhnte wehekéq 75 wehekéq weba suwe.

15 Sékópaga Ísípi marákórápéq tuména mitaq pukúwara anehe itene igaqnaréh moq mibeq pukuwe.

16 Ébárahmaga naho maisaró marakó áwíq Sékéma ebah monératé paiqmarowe. Ámórine ahninkáwárehga, Maisia marakó meyo atówana paiqmarowe. Itene igaqnaréhga pukuwara sene animárínká sene ayahnsa mewera mina maisaró marakórápéq ónapipéq móárówe úwe.

17 Sítibéniga mó mahraréna, Itene igaqnaréhga Ísípi marákórápéq mía míaéra peh íregáritaq aguwe. Manikánka Ébárahmansabé marakó iníe teawu ehwéh áhníbórá mirainaútaq itene igaqnaréhga íregáritaq aguwe. *(Stat 15.5; Buk Song 105.24)*

18 Íregáritaq aguwana Sósépa pukúwana Ísípi marákórápéq we íre tagario anínká wahnah aní úkúwe.

19 Mi anínká wahnahnéna itene igaqnaréhyabe péhe aritena síwíoqnówe. Sene animárínká pukigeheéna wega sensabé, Ani maqmaréhrataq mewe máhpeq súáhro aritowe.

20 Mi tanáhráq wenanoga Mósísi maqmarowana Manikánka, Aiq kaweq aníne íwíáh atowe. Apahtáro ío sega wenabone nahtapeq kopípéq kirabo atówe.

21 Apahtáro ío parabagútaq subíyeho éra máhpeq kopípéq áúwówe. Kopípéq áúwówana Ísípi

marákórápéqté wáhnáhné ayahunkawagá we tagéna, Kaweq aníne íwíáhéna meqmena wewene aní tahnsa kirabo atowe.

22 Kirabo atowara Ísípi kegá Mósísi áwáhnoruwana we moke Ísípi kené sánsá ahtebówe. Ahtebéna we págege ahtébiá ání úkéna wene ehwehnikakáq wene arambehriakáq págegeue miraúwe úwe.

23 Sítíbéniga mó mahraréna, Mósísi 40 opéq ména, Nánuwahrah Ísara kebá koraganie íwíáhéna koragówe.

24 Peh morá Ísípi anínká Ísara aní subutaq Mósísiga tagéna wenawahrah aní éhnehéna mi Ísípi ání subiq suowe.

25 Subiq suena iwíáhéna, Manikánka ínénsabe, Arenawahrah séhréh arito éna omaq intowe. Omaq intonsabé nánuwahrahga aiq tagaríáhwe íwíáhúwara wenawahrahga íre tagaríówe.

26 Mó wehekáh wenawahrah anité tobbehuyataq Mósísiga tagéna ayositanieéna sensabé, Ite morá káhnáh móye. Aneqsabé tobbehoyo úwe.

27 Úwana ahabárato aninká Mósísi pagunsuena wensabé, Insega wahnahnarito teawátairo?

28 Inokáh Ísípi aní subiq sutonanserah íné moq nubiq suaníbo úwe.

29 Úwana Mósísiga mitaq suena pehbeheráh pokue wáhnaupéqté kéné marakó áwíq Míríána marákórápéq kowíowe. Nahnso aní kowéna mibeqté áhré meywana téhtaré ánímáíraré maqmarowe úwe.

30 Sítíbéniga mó mahraréna, Mósísiga mitaq 40 opéq míowe. Sáwéh áwíq Sáináí wega mitaq

wahtotaq abataq marákórápéq noguwe. Mitaq noguwana káriq awánká irarówana íópeqté ánínká mi iráípeqté ábóraragúwe.

31 Ábóraragúwana Mósísiga tagéna áhtenéna, Wahtotaq koraganie íwíáhéna sútaq Manikánka teawena,

32 Íné arene aigaqnaréhne Maniká múge. Íné Ébáráhmareh Áhísáhkireh Sékóparehne Maniká múge úwe. Úwana Mósísiga iransánéna áhreú púana aura íre pankeqme tagówe.

33 Íre pankeqme tagówana Manikánka wensabé, Íné míó púah arega órira marákórápéq iriwe míahne. Minayabe arene súu ugurúruqme pehipi iriwe míahno.

34 Ísípi marákórápéqté kégá Ísara ke néne animarí síwíoqnahtaq tagaríóge. Segá uwo uwo aruqarurotaq íróge. Ínéga mibeqté meriqmena móbeq mórítanieéna tumíóge. Mósísio, are Ísípi marákórápéq eqmaróge. Pokúno teawuwe úwe.

35 Sítibéniga mó mahraréna, Mósísi ítaq mahbí míotaq Ísara kegá wensabé ahqáho atera, Insega wahnahnarito teawátairo uwe. Mina ahqáho ató ánime Manikánka arenawahrah amahnága Ísípi marakórácq míówah kowahnahnue meriqme mérito atena eqmarowe. Mósísi abatapi míowana káriq awánká irarowana íópeqté ánínká mi iráípeqté ábóraragútaq Manikánka Mósísi eqmarowe.

36 Eqmarowana Mósísiga Ísípi marákórápéq ótaq sansá miraéna mi marákó suena wání aroipéq áwíq Káhtore Waní ayehráq mórítowe. Mórítana mitaq

mó otáq sánsá miraéna abatapi móríténa mitaq mó otáq sánsá miraúwara 40 opéq míówe.

³⁷ Mósísiga Ísara keyábé, Manikánka ínénsabe, Néne ehweh korerio éna eqmaq nuwonserah mókake mó wene ehweh terí ání iteruwahrahní eqmarankéhe teniátáire úwe.

³⁸ Mirarena mi tanáhráq Ísara ke abatapi míówana Mósísi seba míówana íópeqté ánínká Sáínái sawéhráq Mósísi ehweh teawuwe. Teawuwana Mósísiga itene igaqnaréh mi ogá mé ehweh teriuwe úwe.

³⁹ Sítibéniga mó mahraréna, Itene igaqnaréhga Mósísine ehweh anteruera wensabé íre iuwah-behre éra Ísípi marákórápéqsábé sirutaboiruwe.

⁴⁰ Ísara kegá Mósísine awahwá Áróninsábé, Arenábáq Mósísi ite Ísípi marákórápéqté meitái aní aiq taqnobagire. We eheq míehrapómo. Ite ebeq itáh máníkámáí míagehboq arene ayahnkaratáté maniká tahnsa náneqmarí miraúno uwe.

⁴¹ Miraúno éra itene igaqnaréhga káho áráhq tahnsa náneq mirarówe. Mirarera minayabe titirarera sene siyahtate miraró naneqsabé iwíáh íwíáh atówe.

⁴² Iwíáh íwíáh atówana minayabe Manikánka se suowara sega íópeqté náneqmarínsábé iwíáh íwíáh atówe. Minayabe Manikáne ehweh irarú aninká naho sehiranúwana wene ehwehnka mahraréna, Ísara keo, itega 40 opéq abatapi méq itega ménkámehnká subiqmareq titiruowe. Íre ínénsabe iwíáhéq subiqme titiraintárówe.

⁴³ Péhephe maniká Móríkine sériraté pearó we-huwéhú nahtapéq móateq mi nahnkákáq sehgieq

poku pokuurowe. Itega wehyoq tahnsá náneq mirareq wenáwíq Árépánie ateq itene manikáne atarówe. Iwíáh íwíáhhoneheéq itega mi pehepéhé máníkámárí mirarurowe. Miraruronsabé Pábíróni marákórápéq seberaebéq eqmaq iuwanauge ire úwe. *(Amos 5.25-27)*

⁴⁴ Sítíbéniga mó mahraréna, Itene igaqnaréhga abatapi míótaq Manikánka Mósísinsabé, Ínénsabe iwíáh íwíáh aintéhna sériraté wéhuwehu nah mahraue pearo úwe. Manikánka Mósísi sokigiúnserah itene igaqnaréhga mirarówe.

⁴⁵ Itene igaqnaréh pukuwara sene animárínká mi seríraté pearó wehuwéhú nah sehgiwera wehukení wenáwíq Sósúa kérowe.

Manikánka itene igaqnaréh séhréh aritena sene naruo kaqsuowe. Kaqsuowara itene igaqnaréhga sene naruone marakó meyoowe. Mewera mi seríraté pearó wehuwéhú nah sehgiwera kowíówe. Mi nah áhnte opéq kagaúwana Tébiti Asiu kené wahnah úkéna

⁴⁶ kaweqtaq mía míaúnsabe Manikánka wensabé arutaboirúwe. Arutaboirúwana Tébitiga iwíáhéna, Nigaqna Sékópane Maniká kaweq nahupéq míankehboq pearaníe íwíáhéna Manikánsabe, Arene nah pearaníe úwana Manikánka ahqáho atowe.

⁴⁷ Ahqáho atowana wenahni Sórómóniga Manikáne nahtapeq pearowe.

⁴⁸ Pearowana Manikánka anotah aní mía míai puana wega íre peh morá wehukega pearáh náhtápéq mía míaire. Minayabe wene ehweh irarú aninká mahraréna,

⁴⁹ Itene Wahnahnka mahraréna, Íópeqmé néne wahnahnu síáh tahnsane. Mah marakó

márakówé néne nigúnúbá tahnsane. Minayabe íné moke íópeqkákákáq mah marákó márakóákákáq wahnah wahnahnuge. Minayabe aneq nah peintanéhbo? Íné íre ahreno aní múge.

⁵⁰ Ínébataq ínéga moke mah marákó márakórápéqté náneq miraráhwa mino ire úwe teriuwe. (*Ai-saia 66.1-2*)

⁵¹ Teriena Sítíbéniga mó mahraréna, Ite saiyoue píribahri ke wóe. Itene irupipeq íre irasa, ahre parosa ké wóe. Ite Manikáne Awansabé ahqáho atáh ké wóe. Itene igaqnaréhga miraunserah itega amahnága miraowe.

⁵² Itene igaqnaréhga Manikáne ehweh iraru ke moke síwíoqno mino. Íre áwíoqno aní insebo? Naho Manikáne ehweh iraru kegá mahraréna, Mókakewe kaweqtaq mía míai aní mahta q tumíanawire uwara itene igaqnaréhga mina iraru ke subiq súówe. Sega miraunserah itega moq mirauowe. Kaweqtaq míéh aní tumíowaq itega táhtoqmeq móateq subiq sutowe.

⁵³ Íópeqté kégá Manikánka sehgióro ú ehweh teiéwaq itega íre ireq mi ehwéh anteruq anteruro mino úwana wene ehweh aiq parabagúwe.

Sítíbéni subiq súó ehwehne.

⁵⁴ Sítíbénine ehweh parabagúwara író kega anotah abíáhnsánéra sirupipeq págege aguwe. Sega Sítíbéninsabé anotah abíáhnsá atówana

⁵⁵ Manikáne Awanka wene arupipeq ména séhréhue págege atowe. Séhréhue págege atowana Sítíbéniga íópeq ebitáwéna Manikáne téhreh

naneqkákáq tagówe. Sísawe Manikáne ayah púpeq iriwe míowana tagéna

⁵⁶ mahraréna, Tagahro. Íópeq sawekirana wehukení úkurai anínká Manikáne ayah púpeq iriwe míéhrana tagoge úwe.

⁵⁷ Úwara sega kareéra ahre parotáwéra moráráq peheráh kure Sítíbéni táhtoqme

⁵⁸ panantáwera ahnansahrapeq móatera sene káhq ambántámárí mitaq marówe. Mitaq marówana wehukení wenáwíq Soraga mi ambántámáritáq wahnahnúwara ebahnsa tuparuqme subiq súówe.

⁵⁹ Sega ebahnsa tuparuqme subiq súótaq Sítíbéniga púrerue mahraréna, Sísao, are néne Wahnah mone. Néniwa meyo éna

⁶⁰ arehunseraráq ména anotah ehwéhne púreréna, Néne Wahnahno, sene ahbabáqsabe íre ayahqmaro ue púreréna putiowe.

8

¹ Putiowana Soraga iwíáhéna, We pukime aiq kawerire úwe.

Sorarehga Sísá tagariáh ké síwíoqnowara pokue abae agu ehwéhne.

Mi wehekáh mó kegá Sarúsarama suwahpeq Sísá tagariáh ké anotahtaq síwíoqnowe. Síwíoqnowara sega pokue Súría marákórápéqkákáq Sámária marákórápéqkákáq abae aguwe. Ómi Sísá tagariáh kegá abae aguware peh morá Manikánka eqmaro kega Sarúsarama suwahpeq mitaq míówe.

² Táhmaro kaweq kegá Sítíbéni mómaisarera wensabé sirutaboirera anotahtaq ibisowe.

³ Ibisowana Soraga Sísa tagariáh ké anotahtaq síwioqnéna mó nahtápéq mó nahtápérue kiena weh ahre táhtoqme panantáwena karábúsiipéq móritowe.

Pírípiga ótaq sansánú ehwehne.

⁴ Abae agu kegá poku pokuurabeq Síssane ehweh teri terinuwe.

⁵ Pírípiga Sámária ke suwahpeq mó anotah matábúrápéq tunse, Síssawe Manikánka omaq ato aní míre éna Sísa Karáhéne ehweh teriuwe.

⁶ Áhnte kegá wene ehweh irera ótaq sansámári tagéra wene ehweh kawerue írówe.

⁷ Mi otáq sánsámé Pírípiga owainawamarí áhnte wehukéné sirupipeqté kaqsuowara íre kaweq karéaruera poké aguwe. Wega sinonka mareqmar-eragú kereq soriqnah kereq kaweraritowe. Minayabe ómiga tagéra wene ehweh kawerue írówe.

⁸ Minayabe Sámária kené sirupipeq eyoyóúwe.

Ahgora anínká mirau ehwehne.

⁹ Peh morá áhgóra ání wenáwíq Sáimóni mitaq míowara ómi Sámária kegá anotahtaq áhtenuwe. Sáimóniga menahmé págege sansánéna, Íné anotah aní múge íwíáhúwara

¹⁰ Ómi anotah kereq íre síwíqkakaq kéreqka wene ehweh kawerue irera wensabé, Maniká págege anínéna wega mi aní págege atéhnsábé we anotah pagégé ánine atówe.

¹¹ Mi ahgorá anínká íre wahto tanáhráq ótaq sansá mira aruqaruru púara moke áhtenéra wene ehweh kawerue irera we kérowe.

¹² We kérowana Pírípiga Sísa Karáhé áwíqsabe teriena mó kawéq éhwéh Manikánka wahnah wahnahni ehwéh teriuwara weh ahrega mi

ehwéhnsábé aiq pútare atówe. Aiq pútare atówana wání meriuwana

¹³ mi ahgórá ání Sáimóniga moq aiq pútare atowana wání meawuwe. Píripiga ótaq sansámárí miraútaq Sáimóniga anotahtaq áhtenéna kérowe.

Manikáne Awanka Sámária kebá tu ehwehne.

¹⁴ Sámária suwahpeqte kégá Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atáhwe teriúwara Sarúsarama suwahpeq eqmaro kega írówe. Írótaq sega Pítareq Sónireq Sámária marákórápéq eqmaq súówe.

¹⁵ Eqmaq súowara mitaq séra Manikáne Awanka mi kené sirupipeq tumíankeheéra siyahnkaratáté táhtoqme púreruye.

¹⁶ Pítararéga íre suyataq mó kegá itene Wahnah Sísa áwírué wání meriútaq Manikáne Awanka sene sirupipeq íre tumíowe.

¹⁷ Minayabe Pítararéga siyahnkaratáté táhtorera púreruyana Manikáne Awanka Sámária kené sirupipeq tumíowana

¹⁸ Sáimóniga mina tagówe. Tagéna móne mewe séna Pítararéyábé,

¹⁹ Niyahnkaratáté mó ke táhtoráhnaraqmé Manikáne Awanka sene sirupipeq tumíankehboq págege aintáhtao úwe.

²⁰ Úwana Pítaga wensabé, Arene móneakáq arenkakáq toráh aginiewóne. Manikánka pehipi awina naneq íre paqmarahráhone. Arega mira íwíáhóna puah iraipéq toráh aginiewóne.

²¹ Itega miraúya arámbéhrí arereq wehgaqpo? Manikánka arene arupipeq tagaríehre. Arene

arupipeq íre kaweq iwiáhóna puah arega itene arambehri íre miraorahóne.

²² Arene ahbabáq iwiáh sue mahraue púreré, Nirupipeqté áhbabáq íwiáh kawerainto úno.

²³ Arene arupipeq tagome ahbabáqka kírágírá atíéhre úwe.

²⁴ Úwana Sáimóniga Pítansabé, Arega iraréna ehwéh aiq pútaragínehboq púrerainto úwe.

²⁵ Pítareq Sónireqka mi ke suwahpeq méra, Sísaga ite anotahtaq séhréh aitaráire éra Sísane ehweh teriuye. Teriera mitaq suera Sámária marákórápéq mó mapéq mó mapérue kaweq ehwéh teriera Sarúsarama suwahpeq kouwekuye.

Pírípiga Ítíópía marákórápéqté ánínsábé teawu ehwehne.

²⁶ Manikáne íopeqté ánínká Pírípinsabé, Sokah sokahue Sarúsarama suwahpeqte Kása suwahpeq kuriéh áh abatapité áhtápéq pokúno úwe.

²⁷ Pokúno úwana sokah sokahuena pokúwe. Pokéna mi ahtápéq kútaq Ítíópía aní tagówe. Naho mó kegá sene íre kaweq sansá miraéra mi Itíópía ániné awahnta pirúówe. Mi anímé Ítíópía marákórápéqté wáhnáh íní wenáwíq Kántásine móneraq wahnah wahnahnú aníne. We Sarúsarama suwahpeq Manikánsabe iwiáh íwiáh atórabeq kéna kouwekúwe.

²⁸ Kouwekéna we óserarégá sabirue nogí káhréipéq tútuue ména Manikáne ehweh irarú ani Áísáíaga sehiranaro ehwéh sáhnsahuwe.

²⁹ Sáhnsahuwana Manikáne Awanka Pírípinsabé, Mi aniné káhreraq wahtotaq kowíahno úwe.

30 Úwana Pírípiga pehbeheráh weba kútaq Áísáiaga sehiranú ehwéh sáhnsahuwana irowe. Irena wega kasenéna, Arega sáhnsahona ehwéh aiq ahtebahno úwe.

31 Úwana, Mó anínká íre níwáhnorinsabé árahue ahtebaninkono? Arega mah kahréipéq ínéba mahbeq kieague kirútuúno úwe.

32 Ítíópía anínká sáhnsahu ehweh, Manikáne ehwehnka mahraréna, Sipisípiq suboneheéra meráhtáq sipisípiqka ehiya míéhre. Mina inserah wega ehiya míéhre. Sipisípiq áyó kiraqsúéhtáq sipisípiqka íre kureq kurerire. Mina inserah wega íre ehwehnire.

33 Segá we ehweh atáhtáq íre aiq pútaq ehwéh irarewe. Subiq súáhnsábé we mah marákóipéq íre míéhre. Segá wene oga mé tanahráq parabarúáhwe. Wene animárí íre míáh púara wehukega se éhweh íre terieráhowe ire. (*Aisaia 53.7-8*)

Ítíópía marákórápéqté ání wání meawu ehwehne.

34 Ítíópía anínká Pírípinsabé, Iraníboq tenio. Manikáne ehweh irarú anínká insensabe irarúwo? Wewensabé irarúwo? Mó anínsábé irarúwo kasenúwe.

35 Kasenúwana Pírípiga mi ehwéhtárué Sísane kaweq ehwéh teawuwe.

36 Segá wání aroipéq suyataq mi anínká Pírípinsabé, Tagáhno. Wání mahta q kéhre. Arega wání meniníbo kasenúwe.

37 Kasenúwana, Arene arupipeq Sísansabé aiq pútare atéhnaq wání meawiníe úwe. Úwana mi

anínká, Sísá Karáhé Manikáne ahninkáwáe. Mi-nayabe aiq pútare atóge úwe. Aiq pútare atóge éna
³⁸ óseraréyábé, Túbáh agotao aritowe. Segá wání aroipéq túyana Pírípiga wání meawuwe.

³⁹ Wání aroipéq suera kíuyataq Manikáne Awanka Pírípi meawuwana Ítíópía anínká we mónkakáq íre tagéna ahtapeq pokútaq wene arupipeq anotah eyóyóúwe.

⁴⁰ Eyoyóúwana Pírípiga Ásáróta suwahpeq ábóraq kéna mó natáq mó natárue wega Sísane ehweh teri terinúwe. Teri terinéna Sésaría suwahpeq kúwe.

9

Soraga Sísá kéro ehwehne.
(Eqmaro 22.4-16, 26.9-18)

¹ Soraga Sísá tagariáh keyábé anotah ehwéh aritena, Mi ke síwioqnéna subiq suaníe íwiáhéna Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritáh kéné wahnahpa pokúwe.

² Pokéna wensabé, Sísá tagariáh ké weh ahre tagéna táhtoqme koweriqmena Sarúsarama suwahpeq méritaníboq páhsiwarí nánio. Támákása suwahpeqte Asiu kené momiwí nahmáritápéqté ké sokigi ariniboq páhsiwarí nánio úwe.

³ Úwana mi anínká páhsiwarí sehiranue awuwana Soraga mewena Támákása suwahpeq pokue wahtotaq kútaq apubúue íopeqté Manikáne téhrehnka anotahtaq téhrówe.

⁴ Téhrówana wega marakóipeq múrunsurahúwana íopeqté éhwéhnká iraréna, Sorao, Sorao, aneqsabé níwioqnahno úwe.

⁵ Úwana Soraga iraréna, Anotah aníno, are inesebo úwana, Íné Sísa uge. Íné arega níwioqnáhna aní múge.

⁶ Irigue mi ke suwahpeq pokúno. Mitaq arega mirainieóna arámbéhrí éhwéh peh morá ánínká teawinkéhe úwe.

⁷ Úwara Sorareq nogú kega mi ehwéh irera wehuke íre tago puara peh ehiyansá síwéh panantágúwara míówe.

⁸ Soraga irigue aura pankeqme ebiena tagótaq íre tagahrahúwe. Íre tagahrahúnsabe wereq nogú kega wene ayahtaq panantáwera Támákása suwahpeq móátówe.

⁹ Móátówana apahtárórác wene aura íre tagahrahéna wánínkakaq táhutahuqkakác awehriúwe.

¹⁰ Awehriúwana Támákása suwahpeqte aní Sísa tagariéh anínéna wenáwíq Anáníásie. Anáníásine awanka tagówana Manikánka áhrabéna, Anáníásio úwe. Anáníásio úwana, Mahna míóge úwana

¹¹ Manikánka wensabé, Wehukení wenáwíq Súrásae. Irigue wene nahtápéqté áh áwíq Obarisa áhtápéq pokúno. Wene nahtapeq Tahsa suwahpeqte aní wenáwíq Sora ména amahnága púrerire.

¹² Métác wenawanka tagéwéhtác wene aura ebieyabe arega weba sure táhtorahnana wene auranka tagehre. Webá koragáhno úwe.

¹³ Úwana Anáníásiga mahraréna, Áhnte kegá arega iraréna aniné ahababáqsabe teniátówe. Sarúsarama suwahpeqte Sísa tagariáh ké wega íre kawerarítáráire.

14 Moke arenáwirue áhrabo ke karábúsiipéq mórítanieéna sire. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahmarínká páhsi awera pokue komiraúno átárówe úwe.

15 Úwana Manikánka wensabé, Pokurio. Néne arambehri mirainkeheéna omaq ataráuge. Wega Ísara kereq wáhnaupéqté kéreq sene wahnahmarínseq néne ehweh korerinkéhe.

16 Néne arambehri mirainayabé mó kegá we anotahtaq áwíoqnagehe. Minayabe sokigi awinauge úwe.

17 Úwana Anáníásiga pokue Sora mío nahupéq kibekéna wene ayahtate táhtorena wensabé, Sorao, are nánibáq móne. Arega ahtapeq séwaronaraq itene Wahnah areba séwíarai ani wenáwíq Sísaga eqmaq núwéhre. Arega mó tagehnana Manikáne Awanka arene arupipeq sewíankeheéna eqmaq núwéhre úwe.

18 Úwana Sorane aura ahra tahnsá akariatio naneq apubúue megúwana tagéna irigúwana wání meawuwe.

19 Wání meawuwana táhutahuq nówana wene anonka págege agúwe.

Soraga Sísá éhweh pahsuo ehwehne.

Táhmáro wehekáh Soraga Sísá tagariáh kébá Támákása suwahpeq ména

20 apubúue Asiu kené momiwí nahtápéq kiwéna Sísá éhweh teriena, Sísawe Manikáne ahninkáwáe úwe.

21 Úwara wene ehweh író kega moke áhtenéra mahraréra, Irari anínká Sarúsarama suwahpeq ména Sísá áhrabo ke síwíoqnéna karábúsiipéq sitarái mino. Mahtaqqákáq mirainieéna surai mino.

Wega Sísa áhrabo ke táhtoqme táhruue Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahpa móritanieéna surai mino uwe.

²² Uwana Soraga págege ehwéh irarú ani úkue kaweq tábúsoqme ehweh teriena, Mah marákó marákóipéq sína aní, Manikánka omaq ato anímé Sísa wire ue tábúsoqme síwáhnorúwe. Tábúsoqme síwáhnorú púara Támákása suwahpeqte Asiu kegá mó íre irarerahowe.

Áhnte Asiu kegá Sora subiq suonehera unsabe pokú ehwehne.

²³ Áhnte wehekáh sótaikúwara Asiu kegá momiwíue sío síoéra, Sora subiq suanéhe íwíáhuwe.

²⁴ Subiq suanéhe íwíáhéra moráénuwana mó anínká sene ehweh irena Sora koreawuwe. Koreawuwara sega suboneheéra Támákása suwahpeqte áhnánsáhrápéqté áhtápéq wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq wahnah wahnahnuwe.

²⁵ Wahnahnuwara inokáhpeq Soraga anotah pahsíkétíipéq tútuue míowara we kéro kega méatera náhniáqtate pahsíkétiraq iwe panantáwe tunse ebah kuri pera máhpeq márúnátówe.

Soraga Sarúsarama suwahpeq síwáhnorú ehwehne.

²⁶ Soraga Sarúsarama suwahpeq pokéna, Sísa tagaríáh kébá kowíanauge íwíáhuwara sega wensabé áhreéra, We íre aiq pútaq Sísa tagaríéh aní míre íwíáhuwe.

²⁷ Iwíáhuwana Páhnábásaga Sora meqmena eqmaro keba móatowe. Móatena sensabé, Mah anínká ahtapeq itene Wahnah tagarairana wega ehweh

teawátáire. Teawátáirana wega Támákása suwahpeq Sísa éhweh págegeue síwáhnoruraire úwe.

²⁸ Úwana Soraga Sísa tagariáh kébá mía míaéna Sarúsarama suwahpeq íre áhreia peh mó minatáq mó mahnatárue Sísa éhweh págegeue síwáhnorúwe.

²⁹ Síwáhnorúnsabe wereq Káríki ehwéh iraru Asiú kéreqka ehwehuwe. Mi kegá, Sora subiq suaneheqmúne íwíáhuwara

³⁰ Sísa tagariáh kégá mina irera Sora meqmera Sésaría suwahpeq márunatera mibeqté Tahsa suwahpeq eqmarówe.

³¹ Eqmarówara mi tanáhráq mó kegá Súría marákóákáq Kehrari marákóákáq Sámária marákóákáq Sísa tagariáh ké íre síwíoqnia peh miówe. Peh miówara sirupipeq Sípane sánsá ahtebera kawerue mirauwe. Manikáne Awanka págege aritena sirupipeq kaweq íwíáh aritowara íregárita q mó wehekéqká Sísansabé aiq pútare atera kawerue kérowe.

Pítaga Áínía kawerato ehwehne.

³² Pítaga Sísa tagariáh ké mió nahmáritápéq poku pokuúwe. Pokéna Áríra suwahpeqte Sísa tagariáh kéreqpa tuwe.

³³ Mi ke suwahpeq mió aní wenáwíq Áíníae. Wega abapete apahtáro ópéq wene máhriqtaq ména ah íre nogoráhuwe.

³⁴ Ah íre nogoráhuwana Pítaga we tagéna wensabé, Áíníao, Sísa Karáhéga amahnága kaweratéhre. Irigue arene máhriq sabaráwe sokah sokahúno úwana wega apubúue irigúwe.

³⁵ We kaweragúnsabe moke Áríra suwahpeqte kéreq Sáróna suwahpeqte kéreqka tagéra Sísansabé aiq pútare atera, Wene sánsá sehgionéhe íwíáhuwe.

Tókási pukú ehwehne.

³⁶ Sópa suwahpeq mío iní wenáwíq Tábítae. We Sísá tagariéh aní míowara Káríki ehwéh iraru kegá Tókásie ue áwíratowe. We kaweq arámbéhrí iní ména íre arambehrioraho ke séhréh aruqarurúwe.

³⁷ Píta Áríra suwahpeq míotaq mi iní anotahtaq awahreue pukúwe. Pukúwara wene anonka pabeq paberue abobórahpeqte náhtápéq átówe.

³⁸ Sópa suwahpeq Áríra suwahpeq wahtotaq kowara Sísá tagariáh kegá Pítawe Áríra suwahpeq míehre u írówe. Irera téhranité Pítaba eqmaq suera, Pehbeheráh súno koreawétao éra eqmaq súówe.

Tókási oga úkú ehwehne.

³⁹ Eqmaq súówara pokue koreawúye. Koreawúyana Pítaga se kérirowe. Eqmaq súó keba suwara sega meqmera abobórahpeqte nahtapéq móátówara mibeqté kéwéínínsónká Pítaba iriwe méra ibisowe. Ibiséra Tókási oga míotaq miraro korósí Píta sokigiue teawúwe.

⁴⁰ Pítaga se moke máhpeq kaqsuena arehunserarác ména púrerúwe. Púreréna pabeqme putio anínsabé, Tábítao, irigúno úwe. Irigúno úwana wene auranka tagéna Píta tagótaq máhriqtaq kirútuue míowe.

⁴¹ Míowana Pítaga wene ayahnkara táhtoqme pankeq auwowe. Pankeq auwena kéweinínsónseq mó Sísá tagariáh kéreqsabé síáhrabéna sensabé, Seragahro. Oga úki aní tagahro éna sokigi ariuwe.

⁴² Moke Sópa suwahpeqte kégá oga úkú ehweh irera áhnte kégá Sísansabé aiq pútare atówe.

⁴³ Pítaga áhnte wehekáh Sópa suwahpeq ména ménkámehnkáne áú kaweraqari aní wenáwíq Sáimónine nahtapeq kaegaeúwe.

10

Íópeqté ánínká Kóníría teawu ehwehne.

¹ Sésaría suwahpeq mío weh wenáwíq Kóníríae. We áhnte Aroma sontiá ké 100 Ítári marákórápéqté sontiá kéné kíápéténí míowe.

² We Maniká awahbeh sansa sehgiu aníne. Mi karírónánínká Manikánsabe iwíáh íwíáhéra wene sánsá sehgiúwe. We íre arambehrioraho ke nári nárinena Manikánsabe púreq aruqarurúwe.

³ Íó tunsorerutaq wenawanka tagówana Manikáne íópeqté ánínká weba súwana kawerue togówana wensabé, Kóníríao úwe.

⁴ Úwana we ebitáwéna áhreéna wensabé, Árahono úwe.

Árahono úwana íópeqté ánínká wensabé, Arega púreq aruqarurónawe Manikánka irena arega tabonah ke nári nárinónawe wega tagéna arensabé kaweróne atéhre.

⁵ Wehukení wenáwíq Sáimóni we mó awíq Pítæ. We Sópa suwahpeqte koweragéhboq wehuke eqmaq suo.

⁶ Pítaga ménkámehnkáne áú kaweraqari aniné nah sóreq waní áhkórapeq kéh náhpípeq kaegaeire.

⁷ We koweragéhboq wehuke amahnága eqmaq suo éna pokúwe. Pokúwana Kóníríaga wene arambehriuya anitéreq peh morá sontiá ánínseq

síáhrabúwe. Mi sontiá ání Maniká awahbeh sansa sehgi ání ména Kóníría séhréhu ani míowe.

⁸ Síáhrabéna su ke íopeqté ániné ehweh moke teriena Sópa suwahpeq eqmaq suowe.

Pítane awanka tagó ehwehne.

⁹ Mó wehekáh se ahtapeq Sópa suwahpeq áhníbórá kutaq Pítaga nah abogéhrapeq wehekáhnabubu púrerinieéna kiuwe.

¹⁰ Púreréna arupibiúwana, Tópahnsabé níre úwe. Mó kegá táhutahuq tíatótaq wenawanka tagówe.

¹¹ Tagówana íopeq sawekúwana mipeqté anotah paráhnkéq tahnsa náneq tuwe. Ébeq ayéhráq ébeq ayéhráruwe pagume we míorabeq mewerúwe.

¹² Mi paráhnkéqpépéq áhnte menkáméhnkánkákáq karahrabahnkakáq kabarankakáq míowe.

¹³ Míowana íopeqté éhwéhnká mahraréna, Pítano, irigue mi kamári subiqme tíwe náhno úwe.

¹⁴ Subiqme tíwe náhno úwana Pítaga anotah ahqáho éna, Anotah Wahnáh ánino, ite Asiu kegá íre nona naneq kamári púana órirane. Naho íre narauge. Amahnága moq íre nanauge úwe.

¹⁵ Úwana íopeqté éhwéhnká mó mahraréna, Manikánka kaweraréh náneqsabé órirane atéhneho úwe.

¹⁶ Apahtáróráq ménkáméhnká parahnkeqpipeq sáhue mewena márumarena tuekéna úwana íopeqté éhwéhnká mó apahtáróráq irarúwana íopipeq tumeyowe.

¹⁷ Wenawanka tagónsabe Pítaga áhtenéna, Néniwanka aneq tagehramo íwíáhúwe. Mira íwíáhútaq Kóníríaga eqmaq suo kega Sáimónine

nah kabarue ábóraq marera ogesáh ogesáhrapeq iriwe míówe.

¹⁸ Iriwe méra anotahtaq kasenéra, Sáímóni mó awíq Píta mahtaq kaegaeiro kasenuwe.

¹⁹ Wenawanka tagónsabe Pítaga iwíáhútaq Manikáne Awanka wensabé, Sáímónio, írátíahno. Apahránítógá arensabé anebahrowe.

²⁰ Iriwe tutagáhno. Ínéga se eqmaró púah iwíáh kikirinehboq pehipi kériro úwe.

²¹ Úwana Pítaga seba tutagéna sensabé, Itega kabaro animé íné úge. Aneqsabé seo úwara

²² sega wensabé, Sóntía kené kíápéténi wenáwíq Kóníríaga eqmaq íúwátáire. We kaweqtaq mía míai aní ména Manikánsabe áhtenuwe. Moke Asiu kegá iwíáhéra, Kóníríawe peh kaweqtaq tabasiwe míéh áníne íwíáhuwe. Maniká míéhrabeqte íópeqté ánínká wensabé, Pítaga ehweh teinkéhboq siqmarehnara arene nahtapeq koweráhiro uraire uwe.

²³ Uwana Pítaga sensabé, Nahupeq kíóro éna inokáhpeq kirabo aritowe. Ahbiahipeq Pítareq we seweró kereqka pokuwara mó mibeqté Sísá tagaríáh kégá kérowe.

Pítaga Kóníríane nahtapeq kú ehwehne.

²⁴ Mó wehekáh Pítarehga Sésaría suwahpeq kuwe. Kóníríaga wenawahraheq wene iyahnabo anímárinseq síáhrabúwara sega wene nahtapeq sure momiwíue Píta áwénunuwe.

²⁵ Pítaga nahupeq kinautaq Kóníríaga weba séna wene aigárátáq arehunseraráq ména wensabé iwíáh íwíáh atowe.

²⁶ Iwíáh íwíáh atowana Pítaga wensabé, Irigúno. Íné moq peh wehukení múge úwe.

27 Pítareq wereq ehwehnéra nahupeq kíúyara áhnte wehuké mitaq sáhuriówe.

28 Mitaq sáhuriówana Pítaga sensabé, Asiu kené sánsámé nahnso ke momiwíotaqmé Asiu kegá mibeq pokéyabe órira míre éq íre pokorahúne. Minayabe tagaríáhwe. Manikánka sokigiue teniena, Mó ke peh abehq ké wóe íwíáhineho uraire.

29 Minayabe itega níáhraburowana pehipi surauge. Aneqsabé níáhraburoo? Teniéro úwe.

Kóníríaga Píta teawu ehwéhne.

30 Kóníríaga Pítansabé, Mó mahsenahrí amahnága tahnsa tanáhráq tunsoreráitaq nahtapeq púreruraage. Púreruraugana patahga inserah téhreh ambántánkákáq ánínká íné míarautaq ábóraruraire.

31 Ábóraréna ínénsabe, Kóníríao, Manikánka arega púreróna ehwéh íréhre. Arega nári nárínóna sansá tagaríéhre.

32 Minayabe wehukení wenáwíq Sáímóni we mó awíq Píta kowero. We Sópa suwahpeqte kiweragéhboq wehuke eqmaq suo. Mó aní wenáwíq Sáímóni ménkámehnkáne áú kaweraqari aníne nah sóreq waní áhkórapeq kéh náh Pítaga kaegaeire uraire.

33 Urainsabé are kiwerahehéna apubúue wehuke eqmaq súátáuge. Eqmaq súátáugah arega suronawe kaweróne. Ite ómiga Manikáne aurátaq sewíone. Minayabe Manikánka korerio urai ehwéh amahnága moke teio úwe.

Pítaga Sísa éhweh Kóníríareh teriu ehwéhne.

³⁴ Kóníríaga, Moke teio úwana Pítaga sensabé mahraréna, Íné amahnága tagaríomé Manikánka aiq pútaq moke mah kehiná kéhínánsábé monseráhnue arutaboire.

³⁵ Wensabé áhtená kaweqtaq mía mía keyábé arutaboire. Íre peh morá Asiu keyábé moke mah kehiná kéhínánsábé arutaboire.

³⁶ Manikánka ite Ísara ke teiu ehwéhmé itega írátíáhwe. Mi ehwéhmé Sísá Karáhéwé mah kehiná kéhíná wahnahnarítéhre. Wene kaweq ehwéhnsábé aiq pútare atáh ké peh morá ké tahnsa úkowe.

³⁷ Sóniga Kehrari marákórápéq kaweq arámbéhrí áhwáréna ehweh teriena wání meriuwe. Anehe ite moke Ísara kehiná suwahpeq mirauro sansá aiq tagaríáhwe.

³⁸ Manikánka Sísá Néhsara suwahpeqte ánípá Wenawa eqmatairana Wenawanka Sísá séhréh atena págege atáráire. Sísaga mó ke suwahpeq mó ke suwahperue pokue kaweq arámbéhrí arítáráire. Manikánka Sísaba mía míai puana owainawanka síwíoqneh ke kawerarítáráire. Ínéga teiú éhwéhmé aiq íráhwe úwe.

³⁹ Pítaga mó mahraréna, Asiu kené marákórápéqkákáq Sarúsarama suwahpeqkákáq Sísaga moke mirarurai arámbéhrí ínéreq mó we kéro kereqka tagaraune. Ísara kegá Sísá awankátaq táhparera subiq sutowe.

⁴⁰ Subiq sutowana pukúwana apahtáro wéhékáhtáq Manikánka Sísá iriwe oganúq atáráirana wega iteba suraire.

⁴¹ Íre ómi kehinápá peh iteba surairaq taga-

raune. We oganúq kuraitaq tagéq itereq wereq moráráq táhutahururaune.

⁴² Manikánka itensabé, Mah kehiná kéhíná korériéro. Sísa ínégá omaq ató ánínká mókake moke oga miáh kéreq pusa kéreq ehweh aritankéhe. Mi ehwéh tábúsoqme korériéro uraire.

⁴³ Moke Manikáne ehweh iraru kegá mahraréra, Mi aní áwíq áhrabéra wensabé aiq pútare atáh kéwé Manikánka sene ahbabáq kaweraritankéhe uwe teriuwe. *(Aisaia 33.24, 53.5,6; Jeremaia 31.34; Maika 7.18; Sekaraia 13.1; Aroma 10.11; Kárétia 3.22)*

Manikáne Awanka nahnso keba tumío ehwéhne.

⁴⁴ Pítaga mi ehwéh teriutaq Manikáne Awanka író kene sirupipeq tumíowara

⁴⁵⁻⁴⁶ sega kambare ehwéh iraréra Manikánsabe iwíáh iwíáh atówe. Iwíáh iwíáh atówara Sísansabé aiq pútare atáh Ásíú ké Pítareq su Asiu kegá irera áhtenuwe. Áhtenéra irarera, Manikáne Awanka íre peh morá iteba tumíéhre. Nahnso keba moq tumíéhre uwe.

⁴⁷ Uwana Pítaga mahraréna, Manikáne Awanka itene irupipeq tumíarainserah mah kené sirupipeq moq tumíéhre. Minayabe wání merieyabe insega ahqáho aitahráhiro úwe.

⁴⁸ Insega ahqáho aitahráhiro éna Sísa Karáhé áwíqtaq wání meriéro úwara mi ke wání meriúwe. Wání meriúwara sega Pítansabé, Táhmaro wehekáh mahtaq miáhno uwe.

11

Pítaga Sarúsarama suwahpeqte Asiu ke teriu ehwehne.

¹ Nahnso kegá Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atárówe uwara Súría marákórápéqté eqmaro kereq mó Sísa tagaríáh kéreqka írówe.

² Írówana Pítaga Sarúsarama suwahpeq kiutaq mibeqté síú amurúróo kegá ehweh atówe.

³ Ehweh atera, Íre Asiu kené nahtapeq árahinsabé pokue táhutahururono uwe.

⁴ Uwana Pítaga Kóníríane nahtapeq pokú ehweh mahraréna,

⁵ Íné Sópa suwahpeq púrerurautaq néniwanka tagaraire. Tagarairana íópeqté anotah paráhnkék tahnsa náneq tutaire. Ébeq ayéhráq ébeq ayéhrárue íné míaraurabeq mewe tutaire.

⁶ Íné ebitáwéna ménkámehnkánkakaq karahrabahnkakáq kabarankakáq mi paráhnkéqpípéq míaraire.

⁷ Míarairana íópeqté éhwéhnká iraréna, Pítao, irigue mi kamárí subiqme tiwe náhno uraire.

⁸ Urairana ínéga anotah ahqáho éna, Íre nóna naneq kamárí púana naho íre narauge. Amahnága moq íre nanauge urauge.

⁹ Uraugana íópeqté éhwéhnká mó mahraréna, Manikánka kaweraréh náneqme íre no naneq kane atéhneho uraire.

¹⁰ Mi ehwéh apahtáróráq irarurairana mi paráhnkéqkákáq íópeq tuekuraire.

¹¹ Tuekuraitaq Sésaría suwahpeqte ánínká, Íné koweniro únsabe apahránítógá íné kowenirane-heéra kaeurau nahtápéq suwe.

12 Suwana Manikáne Awanka ínénsabe, Iwíáh kikirinehboq pehipi kériro urairaq ínereq abapete morá mó Sísá tagaríáh kéreqka se kériotáúne. Kérireq itega mi wehné nahtapeq kure kiraune.

13 Kiraunana wene nahtapeq íópeqté tutai aníné ehweh teiátáire. Teiena, Íópeqté tutai anínká ínénsabe mahraréna, Wehukení wenáwíq Sáímóni we mó awíq Píta Sópa suwahpeq miéhre. We kiw-eragéhboq wehuke eqmaq suo.

14 We sínaraq arereq arenawahrahreqsabé oga úké ehweh teinkéhe ire uraire.

15 Kóníríaga mi ehwéh teniátáirana ínéga Sísá éhweh áwaheue teriátáuge. Sísá éhweh áwaheue teriátáutaq Manikáne Awanka sene sirupipeq tumíaraire. Téhwe itene irupipeq tumíarainserahnue tumíaraire.

16 We marakóipeq míaraitaq Sísaga mahraréna, Sóniga wání meri merinínana Manikáne Awanka itene irupipeq tumíankehe uraire.

17 Manikáne Awanka sene sirupipeq tumíarairana mi ehwéh niahrreraq káráire. Itega Sísá Karáhénsabe aiq pútare atárówana Manikáne Awanka itene irupipeq tumíaraire. Itene irupipeq tumíarainserah sene sirupipeq moq tumíaraire. Manikánka wewega miraruraire. Íné peh wehukení míó púana Manikánsabe árahue ahqáho atanínkono úwe.

18 Úwara sega Pítane ehweh irera túbáh aguwe. Túbáh agéra Manikánsabe iwíáh íwíáh atera, Nahnsó keakáq sene ahababáq súáhnsábé Manikánka oganúq sítéhre uwe.

Sísa Karáhé tagariáh kéwé Ántióka suwahpeq téhwe Kárisítíni kee ue síwíraritó ehwehne.

¹⁹ Sítíbéni subiq súo tanahráq sega Sísa tagariáh ké síwíoqnowe. Síwíoqno puara sega Sarúsarama suwahpeq suera abae aguwe. Abae ague mó kegá Pónísía marákórápéq pokuwara mó kegá Sáipára marákórápéq pokuwara mó kegá Ántióka suwahpeq pokuwe. Poké agurabetaq peh morá Asiu ke Sísa éhweh teriúwe.

²⁰ Táhmaro Sísa tagariáh kéwé Sáipára marákórápéqté kéreq Sáírini marákórápéqté kéreqka Ántióka suwahpeq pokue Káriki ke Sísa itene Wahnah éhweh teriúwe.

²¹ Wene ehweh teriú ke Manikánka séhréh arito púara áhnte kegá Sísansabé aiq pútare atera, Wene sánsá sehgionéhe íwiáhuwe.

²² Sarúsarama suwahpeqte Sísa tagariáh kéwé irera Páhnábása Ántióka suwahpeq eqmarówe.

²³ Eqmarówana Ántióka suwahpeq séna Manikánka wehuke séhréh arito tagéna wene arupipeq eyoyóuwe. Eyoyóéna sensabé túbáh agiyehboq Sípane sánsá kawerue sehgióro úwe.

²⁴ Páhnábása kaweqtaq mía míaú aní ména Sísansabé kawerue aiq pútare atowana Manikáne Awanka séhréh atowe. Séhréh atowara áhnte kegá Sísansabé aiq pútare atera, Sípane sánsá sehgioneheqmúne íwiáhuwe.

²⁵ Páhnábásaga Sora anebahrinieéna Tahsa suwahpeq pokuwe.

²⁶ Pokéna Sora tagéna koweqména Ántióka suwahpeq kouwekúwe. Sega peh morá ópéq mitaq méra Sísa tagariáh kérerue momiwíue áhnte

ke síwáhnoruye. Mitaq mó kegá Sísa tagariáh keyábé Kárísítini kee ue téh síwírarítówe.*

Morábí soruparó monéyábé éhwéhne.

²⁷ Mi tanáhráq Manikáne ehweh iraru kegá Sarúsarama suwahpeq suera Ántióka suwahpeq túwe.

²⁸ Peh morá sú ani wenáwíq Ágábúsaga iriwe míowana Manikáne Awanka iwíáh atowana irarúwe. Iraréna, Anotah ehwéhrahna tanáhráq mah marákó marákó sinae úwe. Wehukeni wenáwíqtare Káróriúsa Síshri anotah wahnáh ání míotaq mi ehwéh aiq pútaragúwe.

²⁹ Aiq pútaragúwara Ántióka suwahpeqte Sísa tagariáh kegá iwíáhéra, Súría marákórápéqté Sísa tagariáh ké táhutahuq paiqmarageheéq móne nárienéhe. Nárinie ú aninká wewega iwíáhue náriuwe.

³⁰ Mina tahnsa sene móne morábí soruparówara Páhnábásareq Sorareqka mi moné mewera Súría marákórápéq pokuye. Mitaq Sísa tagariáh ábóawáh wéhgá nárigheéra móríúye.

12

Píta karábúsiipéq móátó ehwehne.

¹ Mi tanáhráq Asiu kené anotah wahnáh ání wenáwíq Érótiga Sísa tagariáh ké síwíoqnówe.

² Síwíoqnéna, Sónine awahwá wenáwíq Sémisi subóro aritowara pokatate kiraqme subiq súówe.

³ Subiq súónsabe Asiu kegá Érótingsabé kaweróne atówe. Kaweróne atówana Érótiga Píta karábúsiipéq

* **11:26:** Mi awíq áwahewé Karáhéne animárine áwíre.

móátáhro úwara táhtoqme móátówe. Sótaikú siahrreraq ko tánáhráq karábúsiipéq móátówe.

⁴ Móátówana Érótiga áhnte sontiá kéyábé wahnahnatiáhro aritowe. Mó sontiá ké itaréitaré ké mipi sorupawe mía mó sontiá ké itaréitaré ké mipi sorupawe míaue 16 sontiá ké míówe. Érótiga iwíáhéna, Sótaikú siahrreraq kéh tánáhráq parabagínaraq wehuke míáhpí kotiinie iwíáhúwe.

⁵ Iwíáhúwara Píta karábúsiipéq míotaq Sísa tagariáh kégá Píta pugeq auwageheéra púrerata atauwe.

Íópeqté ánínká Píta séhréh ato ehwehne.

⁶ Érótiga Píta Asiu kebá móatanaútaq Pítaga inokáhpeq karábúsiipéq sugowe. Píta taqnobagineho éra téhtaré séniráté táhrarera sóntiá anítaréga ébeq ayéhráq ébeq ayéhrárué wahnahnuyara mó sontiá anítaréga méhpehtapéq wahnahnatióyana sugowe.

⁷ Sugowana Maniká miéhrabeqte ánínká ábóraragútaq karábúsiipéq téhragúwe. Téhragúwana íópeqté ánínká Pítane ahwíraq subiq subirue iriatena wensabé, Apubúue irigúno úwe. Úwana wene ayahpíte séniraré megúwe.

⁸ Megúwana íópeqté ánínká wensabé, Arene ambanta sábirue úbíqme arene súu sukio úwana Pítaga wene ehweh irena miraúwana, Arene korósi aneranerue íné séniro úwe.

⁹ Íné séniro úwana Pítaga we kérena iwíáhéna, Íópeqté ánínká tumeniréhnsábé aiq pútaqpomo peh néniwanka tagehrapómo iwíáhúwe.

¹⁰ Sóntiá anínká wahnahnúrabéq sótaikéra mó sontiá ánínká wahnahnúrabéq sótaikéra wahba

áhtápéq séagoyeheéra anotah kahpáh ónsá korabeq suye. Mi ónsá pehipi sigúwara sega máhpeq séaguye. Séagéra ahnanahq sótaikuyataq íópeqté ánínká Píta auwena taqnobagúwe.

¹¹ Taqnobagúwana Píta iwíáhéna, Íre néniwanka tagehrana amahnága aiq niahteboge. Érótireq Asiu kereqka nubíyehoéna Manikánka íópeqté áni eqmaréhre. Íné tumenirankeheéna eqmaréhre íwíáhéna

¹² Máhkane anowa Máhríane nahtapeq pokúwe. Máhkawe mó awíq Sónie. Mi nahtápéq áhnte Sísá tagaríáh kéga momiwíue méra púreruwana

¹³ Píta máhpeqte ónsáráq pakobakoúwana ahrari wenáwíq Áróraga onsarapéq tuirowe.

¹⁴ Tuirena, Ehweh irari aní Pítae íwíáhéna wene arupipeq eyoyóúwe. Eyoyóúnsabe wega onsa íre siatasa peh nahupeq pehbeheráh kibekue, Píta méhpehtapéq iriwe míéhre teriwe.

¹⁵ Teriuwara sega wensabé, Are uwoyansa ani úkóne uwana mi ahrarígá, We míéhre. Peh aiq pútaríahnsanuge úwara sega wensabé, Peh íópeqté áni Píta wahnahnatéh ánípómo uwe.

¹⁶ Uwana Píta mó pakobakoúwara sega onsa siatera Píta tagéra áhtenuwe.

¹⁷ Áhtenuwana se túbáh agigeheéna Píta ayahnka saiqnéna Manikánka karábúsiipéqté tumero ehwéh teriwe. Teriena sensabé, Sémísireq mó Sísá tagaríáh kéreq koreríéro éna mitaq suena móbeq pokúwe.

¹⁸ Ahbiahipéq Píta karábúsiipéqté taqnobagúnsabe sóntía kéga, Eheragirowe éra sirupipeq iwíáh kikiruwe.

19 Érótiga sóntía keyábé, Píta koanebahroro úwara koanebahruwe. Anebahruwana Píta íre ábóraq míonsabe Érótiga Píta wahnahnuro sontiá ké ehweh aritena mó sontiá keyábé, Mi ke subiq súáhro aritowe. Subiq súáhro aritena Érótiga Súría marákórápéq suena Sésaría suwahpeq kowíowe.

Éróti pukú ehwehne.

20 Érótiga Táíya suwahpeqte kéreq Sáiróna suwahpeqte kéreqsabé abiahnsanúwe. Abiansanúwara Érótiga wahnahnú marákórápéqte táhútáhúq paiqmaq paiqmaru puara sega weba suwe. Érótime arambehri kené wahnahnú ani wenáwíq Párásátae. Moráráq su kegá wensabé, Érótiga itensabé ahqáho aitehnehboq are itene ehweh mibeq mahbeq aní míahno uwe. Insahwé oneheéra Érótiba suwe.

21 Érótiga iwíáhú wehekáh wene wahnah awáhríq náneqmarí sukiwena wahnah siáhráq tútuue ména ehweh teriuwe.

22 Teriuwara író kega anotah ehwéhnabaéra, Teí aní íre wehukení míre. We Maniká míre uwana

23 Érótiga, Ahqáho. Íné íre Maniká múge. Peh wehukení múge íre iraria peh ehiya míowe. Minayabe íopeqté aní Maniká míéhrabeqte ánínká apubúue, Awahreúno atowana wene arupipeq awiria sóagúwana putiowe.

24 Putiowara mó ke suwahpeq mó ke suwahpe-
rue áhnte kegá Manikáne ehweh írera Sísansabé aiq pútare átówe.

25 Páhnábásareq Sorareqka sene mibeqté árámbéhrí parabaruera Máhka mó awíq Sóni

meqmera Sarúsarama suwahpeq suera Ántióka suwahpeq kouwekuye. (*Eqmaro 11.29,30, 12.1*)

13

Porareq Páhnábásareq eqmaq súó ehwehne.

¹ Ántióka suwahpeq Sísa tagariáh ké míórabeq Manikáne ehweh iraru kereq síwáhnoru kereq míówe. Mi anímárí síwíqmé Páhnábása, Símióni we mó awíq Naisa, Sáírini marákórápéqté áni Árúsía, Sora, Mánái miraue míówe. Mánáireq anotah wahnáh áni Érótireq animairare míóyataq motakakiah ánité míóye.

² Segá kawerue púreroneheéra táhutahuq awehriuwe. Mi tanáhráq sega Manikánsabe iwíáh íwíáh atótaq Manikáne Awanka sensabé, Páhnábásareq Sorareqka teriena arámbéhrí miraigehboq eqmaq súáhro úwe.

³ Úwara sega táhutahuq awehriéra púreréra mi aniténé sinonka táhtoqme púreraritera eqmaq súówe.

Ahgora aniné aura pigú ehwehne.

⁴ Manikáne Awanka siqmarowara Sorareq Páhnábásareqka pokue Sérúsía suwahpeq túye. Mitaq suera sípi kéwewera kure Sáipára marákórápéq pokuye.

⁵ Pokéra Sárámisi suwahpeq sutaq sega Asiu kené momiwí nahmáritápéq Manikáne ehweh teri terinuyana Máhkaga seba ména séhréh aritowe. Máhkawe mó awíq Sónie.

⁶ Segá moke Sáipára marákórápéq nogera Pápósa suwahpeq suwe. Mitaqté áni wenáwíq Páhsísae. We Asiu aní ména ahgora aní míówe.

Wega, Íné Manikáne ehweh iraru aní múge úmé péhepehenúwe.

⁷Wega Pápósa suwahpeqte wáhnáh ánibá míowe. Mi wahnáhné áwíqtare Ségia Pórásae. We áhnte ahtébiá aní ména Manikáne ehweh irankeheéna Sorararéyabé mahbeq sewéta Manikáne ehweh teniétao úwe.

⁸Mi ahgórá aní áwíq mó awíqmé Erimae. Erimaga Sorararéne ehwehme abehq éhwéhne aritowe. Mitaqté wáhnáh áninká Sísane ehwehnsabé aiq pútare inehoéna wega Sorararéne ehwehnsabé abehq éhwéhne aritowe.

⁹Sorawe we mó awíq Poraé. Manikáne Awanka we págege atena séhréh atowana wega Erima págegeue ebitáwéna wensabé,

¹⁰Are owainawane ani móne. Are kaweqtaq méyabe awahrieh aní móne. Are péhe ánimé ahbabáqsabe áwí aní móne. Arega Manikáne ehweh íre tábúsoqme teriasa aeqme síwáhnoróne.

¹¹Írátiahno. Manikánka amahnága kamah awinah are aura pira aní míankehe. Áhnte wehekáh téhreh íre tagahrahóne úwana wene aura apubúue pigúwana we íre tagahrahúwe. Íre tagahrahúnsabe mó aninká wene ayahnkaratáq ahmboqme ah sokigi aninkeheéna kabaq kabarúwe.

¹²Wahnah aninká mina tagéna Sísane ehwehnsabé áhtenu puana aiq pútare atowe.

Porareq Páhnábásareqka Antíóka suwahpeq terúya ehwehne.

¹³Porarehga Pápósa suwahpeq suera sípi kéwewera kure Péríga suwahpeq Pámbíría marákórápéq kuwe. Mitaq Máhkaga Porareh

suenta wenawahpeq Sarúsarama suwahpeq seuwekúwe.

¹⁴ Seuwekúwara Porarehga Péríga suwahpeq suera Ántióka suwahpeq Písíría marákórápéq kuwe. Mitaq kéra ahrena ahrena wehekáh Asiu kené momiwí nahtápéq kire tútuue míówe.

¹⁵ Tútuue míówara mibeqté wáhnáh kégá Mósísiga sehgióro ú sehirankákáq Manikáne ehweh iraru kené sehirankakaq sáhnshera sega Porarehyabe, Itene irupipeq séhréhorahi ehwéh kahnaraqmé teiéro uwe.

¹⁶ Uwana Poraga irigéna se túbáh agigeheéna ayahnka saiqnéna mahraréna, Ísara kereq Manikánsabe áhteno kerero, írátíáhro.

¹⁷ Maniká Iteribo ite Ísara kené Manikáne. Wegá itene igaqnaréh omaq sitena séhréhúnsabe sega Ísípi marákórápéq íregáritaq aguwe. Manikánka págegeue séhréh aritena Ísípi marákórápéqté meriqmena móbeq móritowe.

¹⁸ Segá 40 opéq abataq marákórápéq míówe. Míówana mi tanáhráq Manikánka se peh áwéragówe.

¹⁹ We abapete téhtaré Kénáni marákórápéq míó kehiná kaqsuowe. Kaqsuo kene marakó itene igaqnaréh eqsitowe.

²⁰ Mi arámbéhrí miraúmé peh íregáritaq opéq 450 opéq sótaikúwe. Sotaikúwana wegá ehweh kaweraritageheéna wahnah ke omaq sitowe. Anehe Sáhmúéri wene ehweh irari aní omaq atowe úwe.

²¹ Poraga mó mahraréna, Itene igaqnaréhga Manikánsabe, Íregáritaq wahnáh keyábé iuwahriehre. Peh morá anotah págege wahnáh

áninká ite wahnahnaitankeheé omaq ato uwe. Uwana Manikánka Pénsámíni kahnáh ání Kisine ahninkáwá wenáwíq Sora omaq atena itene igaqnaréh wahnahnarito atowe. Soraga 40 opéq wahnahnúwe.

²² Wahnahnúwana Manikánka Soransabé, Arega wahnahnurona tanáhráq aiq parabagire éna Tébiti sene anotah wahnáh ání míankeheéna omaq atowe. Omaq atena mahraréna, Sésine ahninkáwá tagarióge. We niruní ání míre. Wega moke nuwahbeh sánsá mirainkehe úwe.

²³ Manikánka irarúnserah Tébitine anahwagá ite Ísara ke kaweraitankeheéna Manikánka omaq atowana aiq tutaire. Tutai ani wenáwíq Sísae.

²⁴ Sísaga tuina uraitaq Sóniga Ísara keyábé mahraréna, Itene ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míéh rataqmé wání meinie uraire.

²⁵ Sóniga wene arambehri parabaruana uraitaq wega mó mahraréna, Íné inse wíre íwíáhoo? Íné ite áwénunúna anímé íre we úge. Írátíáhro. Íné inehe si aniné súu nahniáq pugereyabe íre awehrari aní múge uraire úwe.*

²⁶ Poraga mó mahraréna, Nánuwahraho, Ébárahma kahnáhné animárínseq Manikánsabe áhteno kerero, írátíáhro. Itega oga mía míaonayabé mi ehwéh Manikánka aiq teire.

²⁷ Sarúsarama suwahpeqte kéreq sene wahnah animárínseqka Sísá tunsabe we íre siahtabarowe. Sega ahrena ahrena wehekáh Manikáne ehweh iraru kené sehira sáhnsahwe taga tagaéra mi ehwéhnsábé íre kawerue iwíáhurowe. Íre

* **13:25:** Máhka 1.7 aigárápéqté éhwéh tagáhno.

kawerue iwíáhéra Manikáne ehweh iraru kegá sehiranunserah sega Sísa ehweh atera subiq suanéhe atówe.

²⁸ Segá, Sísa áhnte ahabábárruraire íre irarerahéra sega pehipi Páhirátinsabé, Subiq suo ato ue teawátówe.

²⁹ Manikáne sehiranka irarúnserah sega subiq sutowe. Subiq sutowara awanká soriwe táhparó ani sehgiwera maisé onápípéq mómaisarówe.

³⁰ Mómaisarówana Manikánka iriatena oganúq atáráire.

³¹ Oganúq atáráirana Kehrari marákórápéqté Sarúsarama suwahpeq we kété keba suraire. Surairara sega áhnte wehekáh we taga tagauronsabé sega amahnága mó ke teri terinowe úwe.

³² Poraga mó mahraréna, Anotah kawéq éhwéh mahrarue teiune. Manikánka itene igaqnaréhyabe, Kaweraitahna aní iteba eqmaraníe aiq irarúwe.

³³ Eqmaraníe aiq iraréna Sísa iriatena oganúq ataráinsabé wega irarú ehweh aiq pútaraguraire. Itene igaqnaréhne animárínká aiq tagariaraune. Wega iriatena oganúq ataráinsabé Buk Songipeqté éhwéhnká mahraréna,

Are nénahni móne.

Íné Arenabo uge ire.

(Buk Song 2.7)

³⁴ Manikánka iriatena oganúq ato puana wene anonka mókake marakóipeq íre karekorahire. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Ínéga Tébiti omasa éhwéh teawúnserah mókake ite kawerarena áhnte kawéq naneq iníe ire.

(Aisaia 55.3)

³⁵ Manikáne ehweh mó mahraréna,

Arega miraónayabé arene arambehri miraéyabe
 omaq ato aníné anonka íre karekinawire
 ire. *(Buk Song 16.10)*

³⁶ Tébitiga oga mío tanáhráq Manikáne arambehri
 kawerue miraéna wene arambehri parabaruo-
 taq putiowara itene igaqnaréh maisarórabeq mais-
 arówe. Maisarówana Tébitine anonka kárékúwana
³⁷ Manikánka iriatena oganúq atárái aníné anonka
 íre kárékuraire.

³⁸ Minayabe teiníboq írátíáhro. Sísaga miraurains-
 abé itene ahababáq kaqiuwahráhire.

³⁹ Mósísiga sehgióro ú ehwehniká itene ahababáq íre
 kaqiuwahráhire. Sísansabé aiq pútare atonayabé
 itene ahababáq moke kaqiuwahráhire úwe.

⁴⁰ Poraga mó mahraréna, Naho sáiyó ké tahnsa
 míyehboq néne ehweh kawerue írátíáhro. Mi
 keyabé Manikáne ehweh irarú aninká naho sehi-
 ranue mahraréna,

⁴¹ Íre aiq pútare ainteq peh niwirého keo,
 tagariáhro. Ite áhtenéq pukoneheqmqóe. Ite
 miéhra tanáhráq anotah pagégé arámbéhrí
 mirainauge. Wehukega mi arámbéhrí
 teiétáq tahirímé itega sensabé íre aiq pútare
 arítáh irino úwe teriuwe.

⁴² Porane ehweh parabagútaq wereq
 Páhnábásareqka Asiu kené momiwí nahtápéqté
 tueyokuye. Tueyokuyara mibeqté kégá sensabé,
 Mó ahrena ahrena wehekáh arega teiena ehwéh
 mahtaq mónkakáq sereiyo uwe.

⁴³ Momiwí nahtápéqté kégá abae agutaq áhnte
 Asiu kereq Asiu kené sánsá mirau kereqka
 Porareq Páhnábásareq kérírówe. Kérírówara

Porararéǵá ehweh teriera, Manikánka ite séhréh aitankeheéq wene sánsá kawerue sehǵióro uye.

Asiu ke suera nahnso ke korerúya ehwehne.

⁴⁴ Mó ahrena ahrena wehekáh mi ke suwahpeqte ké peh íregáritaǵ kegá Manikáne ehweh iraneheéra momiwíuríówe.

⁴⁵ Sísansabé íre aiq pútare atáh Ásíú kégá áhnte wehekéq momiwíuríówara tagotaǵ sene sirupipeq págegeéra abiahsanuwe. Minayabe sega Poransabé awiréh atera, Arega iraréna ehwéh íre aiq pútaǵ ehwéhne atówe.

⁴⁶ Atówara Porareq Páhnábásareqka íre áhrea peh pahsuqme teríúye. Teriera, Itega Asiu ke míáh púata téh itega teiuye. Itega, Manikáne ehwehnsabé iuwahriehre éq oga mérapeqsábé íre iuwahbehnsabé ite iwueta mó ke nahnso ke korerieyéhe.

⁴⁷ Manikáne ehwehnka irarinserahnue mahraréna,

Nahnso ke sunkíkírirabeq kawerue nogigéhboq kánéq keráhnserahnue itega kaweq ehwéh koreriéro. Mah kehiná kéhíná irageheéna eqmaróge ire uye.

⁴⁸ Uyara nahnso kegá mi ehwéh írótaǵ iwíáh iwíáhéra, Manikáne ehweh aiq kaweq ehwéhne iwíáhuwe. Oga mía míaiageheéna Manikánka omaq sito kega Sísansabé aiq pútare atówe.

⁴⁹ Sísansabé aiq pútare ató kega mitaq teri mah-taq terinuwara áhnte mibeqté kégá írówe.

⁵⁰ Mibeqté Asiu kegá Porararéyábé abiahsanéra kaweq abóawáh ínínseq mi ke suwahpeqte abóawáh wéhreq eqmaq súówe. Eqmaq súówara

sega Porareq Páhnábásareq síwíoqnéra sensuwahpeqte káqsúówara

⁵¹ Porararéqá sene sigáratáté tánáhúq aiyápóranirue poruaruóye. Itega aiq teriuyansabé amahnága mirao sansá seyene ahbabáre íwíáhéra sene sigáratáté tánáhúq poruaruera Áíkónía suwahpeq pokuye.

⁵² Pokuyana Manikáne Awanka mitaq Sísa tagaríáh kéné sirupipeq ména séhréh aritowara sega íwíáh íwíáhuwe.

14

Áíkónía suwahpeq ótaq sansámárí mirauya ehwéhne.

¹ Porareq Páhnábásareqka Áíkónía suwahpeq pokuyataq sene sánsánéra Asiu kené momiwí nahtápéq kibekuye. Kibekéra Sípane ehweh tábúsoqme síwáhnoruyansabé áhnte Asiu kereq Káríki kereqka Sísansabé aiq pútare atówe.

² Íre aiq pútare ató Asíú kégá nahnso keyábé, Porararéné ehwehme peh abehq éhwéhne uwara mi nahnsó kégá aiq pútare arító keyabé abiahnsanarítówe.

³ Porararéqá íre wahto tanáhráq mitaq méra íre áhrea Manikáne ehweh síwáhnoruye. Mi ehwéh págegeue síwáhnoruyataq Manikánka sirupipeq págege aritowara sega ótaq sansámárí mirauye.

⁴ Mi ke suwahpeqte kégá íre morá íwíáhuwe. Mó kégá Porararéné ehweh aiq pútaq ehwéhne íwíáhuwara mó kégá, Írakaumo. Peh Asiu kené sánsá aiq pútaq sansáne uwe.

⁵ Asiu kereq nahnso kereq sene wahnahnseqka momiwíera, Porararé síwioqnéra ebahnsatate tupaquqme subonéhe íwíáhuwe.

⁶ Iwíáhuwara Porararéqá mi ehwéh íróyataq apubúue mitaq suera Áríkiónía marákórápéq Árísáta suwahpeq Tébi suwahpeq pokuye. Mitaqkákáq mó ayéhrápéqté ké suwahpeqkákáq teriáqme nogúye.

⁷ Mi marákórápéqté ké Sísane kaweq ehwéh teriáqme nogúye.

Soriqnah ani kaweragú ehwehne.

⁸ Peh morá soriqnah ani Árísáta suwahpeq tútuue míowana wenanoga soriqnah ani maqmaronsabe íre nogoráhúwe.

⁹ Poraga síwáhnorútaq mi anínká kawerue irowe. Irena, Sísaga íné kaweraintahráhire íwíáhúwana Poraga we ebitáwéna wene iwíáh tagéna anotah-taq teawena,

¹⁰ Irigue nogo úwana wega apubúue iriwe noguwe.

¹¹ Noguware mibeqté kégá Poraga miraú tagéra anotah ehwéhnabaéra Áríkiónía marákórápéqté kéné ehweh mahraréra, Manikátaregá wehukeníté úkéra iteba tumiéhye uwe.

¹² Tumiéhye éra Páhnábásansabé sene maniká áwíq Súsie ue áwíratówe. Poransabé sene maniká áwíq Érémsie ue áwíratówe. Poraga áhnte ehwéhnúnsabe, We Érémsi tahnsá áníne éra Érémsie ue áwíratówe.

¹³ Sene maniká Súsinsabé iwíáh iwíáh ató nah sensuwahpeq ahnansahrapeq kowe. Súsine ehweh mibeq mahbeq arítéh ánínká káhoakáq

awanká aramarínkákáq ogesáh ogesáhrapeq mewena súwe. Sega, Porareq Páhnábásareqsabé manikátare wóye íwíáhéra titironeherauwe.

14 Titironehera uwara íre mirao sansá miraonehera unsabé mi kegá túbáh agigeheéra Porararéga sene ambanta subansúóye. Subansuera wehuke míórabeq pehbeheráh pokue anotahtaq ehwehnéra,

15 Aneqsabé miraoo? Peh ite tahnsá wéhúké míóye. Íre miraoro. Itega kaweq ehwéh teieyeheéta súye. Írátíáhro. Maniká we oga mía míai aní míre. Wega íópeqkákáq mah marákó márakóákáq sóreq wanínkákáq moke kéh náneqmarínkákáq mirarowe. Péhepehe maníkánsabé iwíáh íwíáho sansá sueq Maníkánsabe áhraboro.

16 Naho wehukega seyene mirau sansánuwana Manikánka pehragaritowe.

17 Íópeqté ibonsúno atéhrana ibonsirana ménsámehnsá kawerue kíréhre. Kawerue kíréhrena iyahbankirehraq itene irupipeq eyoyóire. Minayabe wega ite kaweraitena aiq pútaq míóge éna aiq sokigi aíre uye.

18 Mi ehwéh iraruyara titironehe íwíáhu ke ebeq sene ehweh íre írówe. Íre írówara Porararéga anotahtaq págegeue ahqáho aritoyara mi kegá, Aiq mire. Itene titironehe íwíáh suanehe éra súówe.

Ebahnsatate Pora subú ehwehne.

19 Ántióka suwahpeqte Asiu kereq Ákónía suwahpeqte Asiu kereqka mitaq séra mó ehwéh teriúnsabe mitaqté kégá sene ehweh meyówe. Mewera ebahnsatate tuparuqme Pora subúwana we marakóipeq aunúnkaq surahúwara sega,

Aiq putíéhre íwíáhéra abariue ahnansahrapeq márówe.

²⁰ Márówara Sísá tagaríáh kégá weba sáhuriótaq Poraga irigéna mi ke suwahpeq kouwekúwe. Ah-biah tahnsá Porareq Páhnábásareqka mitaq suera Tébi suwahpeq pokuye.

Sísá tagaríáh ké págegeue míageheéra síwáhnoréra aboawah weh omaq sitóya ehwéhne.

²¹ Segá Sísane kaweq ehwéh Tébi suwahpeqte ké teríuyara áhnte kegá Sísansabé aiq pútare atówe. Aiq pútare atówara Porararéga mitaq suera Árisáta suwahpeqkakáq Áikónía suwahpeqkakáq Antióka suwahpeqkakáq kouwekuye.

²² Kouwekéra Sísá tagaríáh ké págegeue míageheéra síwáhnoruye. Síwáhnoréra, Túbáh agiehboq Sísá kawerue kэрáhro éra Sísane ah íre mareqmareq ahne. Ebeq mó kegá íwíoqnehraq anehe Manikánka wahnah wahnahnirabeq pokoneheqmúne uye.

²³ Sísá tagaríáh kэрáq wahnahnigeheéra Porararéga mó mapéq mó mapérue aboawah weh omaq sitóye. Omaq sitera táhutahuq awehriue mahraue púreréra, Maniká Iteriboo, síósirapéq wahnahnira kegá arensabé aiq pútare atáhwe. Arega se págege arite wahnahnarito ue púreruye.

Písíría marákó Antióka suwahpeq seuwekuya ehwéhne.

²⁴ Porararéga mitaq suera Písíría marákórápéq kotaikue Pámbíría marákórápéq pokuye.

²⁵ Mitaq Péríga suwahpeq Sísane ehweh teriera suera Átária suwahpeq pokuye.

26 Mitaq suera sípi kèwewera kure Ántióka suwahpeq kouwekuye. Mitaqté Sísá tagariáh kégá eqmaq suanehe íwíáhéra púreruwe. Manikánka Porararé séhréh aritankeheéra púreréra eqmaq súówe. Eqmaq súówara sega Sísane ehweh kawerue teriera sene arambehri parabarúoyansabé Ántióka suwahpeq seuwekuye.

27 Seuwekuyataq sega Sísá tagariáh ké momiwí arítóye. Momiwí aritera Manikánka séhréh arito ehwehnikákáq áhnte nahnsónká Sísansabé aiq pútare ató ehwehnikákáq teríuye.

28 Teriera sega íre wahto tanáhráq mi ke suwahpeq Sísá tagariáh kébá mía míauye.

15

Tábúsoq marageheéra eqmaq súó ehwehne.

1 Táhmaro Súría marákórápéqté kégá Ántióka suwahpeq tuera Sísá tagariáh ké síwáhnoruwe. Síwáhnoréra, Peh morá Mósísine sánsá sehgió ké sene síú amurúruáh kégá oga mérapeq awaq mi-ahráhowe uwe.

2 Uwara Porareq Páhnábásareqka mi ehwéhnsábé anotah ahqáho arítóye. Minayabe sereq tú kereqka anotah ehwéhuwe. Anotah ehwéhuwara Ántióka suwahpeqte Sísá tagariáh kégá Porareq Páhnábásareq táhmaro mó kereq omaq sitera Sarúsarama suwahpeq pokoro arítówe. Sarúsarama suwahpeq Manikánka eqmaro kereq Sísá tagariáh ábóawáh wéhreqsabé mi ehwéh tábúsoq marageheéra Porareh pokéwáho arítówe.

3 Sísá tagariáh kégá pokéwáho arítówara sega Pónísía marákóákáq Sámária marákóákáq

kótaikuwe. Kótaikutaq mitaqté Sísa tagariáh ké teriera, Nahnso ke Sísansabé aiq pútare atówe ue teriúwe. Teriúwara moke sirupipeq iwíáh íwíáhéra eyoyóuwe.

⁴ Porarehga Sarúsarama suwahpeq sutaq mibeqté eqmaro kereq Sísa tagariáh ábóáwáh wéhreq moke Sísa tagariáh kéreqka mehweh arítówe. Mehweh arítówara Porarehga Manikánka séhréh aritena moke miraú naneqkakaq teriúwe.

⁵ Teriúwara táhmaro Sísansabé aiq pútare ató ke Péhrasi kené sánsá mirao kegá irigéra mahraruwe. Mahraréra, Nahnso kegá oga mérapeq awaq mi-agéhboq Mósísine áú amurúruto sansá miraoro terio. Mósísiga sehgióro ú ehweh anterúéhboq kawerue sehgióro terio uwe.

⁶ Eqmaro kereq Sísa tagariáh ábóáwáh wéhreqka mi ehwéhnsabé iwíáhhonehéera momiwíera sío síouwana

⁷ Pítaga irigéna sensabé, Nanuwahraho, ite tagariarome naho nahnso kegá kaweq ehwéh irera aiq pútare atageheéna Manikánka ite míaraunarabeq omaq intáráire. Omaq intena, Korerio aintáráire.

⁸ Manikánka wehukene sirupipeq tagariéhre. Wenawa iteba eqmaq áúwátáinserah nahnso keba moq eqmaq áúwátáire.

⁹ Wega íre peh morá ite Asiu keyábé arutaboirire. Wega nahnso keyábé moq arutaboirire. Segá Sísansabé aiq pútare atáro puara sene sirupipeq kawerarítáire.

¹⁰ Aneqsabé Maniká áwíoqnaho? Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgie sansa anotah pagégé sánsáne. Itene igaqnaréhreq itereqka mi sansá íre

tábúsoqme sehgioráhúne. Minayabe itega aneqs-abé nahnso ke mi pagégé sánsá sehgióro terieo?

¹¹ Íre mi sansá sehgiunaga oga mérapeq awaq mi-ahráhúne. Peh morá itereq nahnso kereq Sísansabé aiq pútare atonaga oga mérapeq awaq miahráhúne úwe.

¹² Pítaga mi ehwéh irarue parabaruwara Porareq Páhnábásareqka momiwíurío ke ehweh teriúyara ehiya míówe. Porararéga nahnso ke míópi Manikánka séhréh aritena ótaq sansámári miraurai ehwéh teriúye.

¹³ Teriúyana sene ehweh parabagútaq Sémísiga mahraréna, Nánuwahraho, néne ehweh íráhro.

¹⁴ Manikánka nahnso ke we kahnáh míageheéna omaq sitáráire. Wega téh miraurainsabé Sáímóniga aiq téire.*

¹⁵ Manikáne ehweh iraru kegá minayabe aiq monseráh éhwéh teiúwana Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

¹⁶ Itene anotah Wahnáhnká mahraréna, Nah sokogi inserah Tébiti kahnáhmé ahbabárowe. Íné kouwekutaq sokogi nah pankeráhnserah íné Tébiti kahnáh kaweraritaníe. Sokogi nah pankeráhwana o nah tahnsa kéhnserah íné we kahnáh kaweraritaníe.

¹⁷ Mó kegá íné sene Wahnahnsabé ninebahrigeheéna kaweraritaníe. Ómi ínéga omaq sitó náhnsó kegá ínensabe ninebahréra iwíáh iwíáh aintagehe ire.

¹⁸ Naho itene anotah Wahnáhnká áwahewé sína naneq aiq teiuwe úwe.

* **15:14:** Árukaga Pítane mó awíqmé Sáímónie áwíratowe.

Awehrio naneqsabé éhwéhne.

19 Sémísiga mó mahraréna, Íné iwíáhume Manikánsabe áhrabo nahnsó kégá Maniká kéréh sánsá sene sirupipeq umeh agínehboq ahqáho ariteho.

20 Peh mahrarue páhsi sehiranue terienéhe. Terieq,

Péhepehe maníkánsabe iwíáh íwíáhoneheéra titirirataq náira naneq íre nahro. Mó kené ahrewe ahriaríwe wehwe mahbiwe íre abarioro. Wehukenínká awio párikí náneq ka íre nahro. Korahq íre nahro.

Mahraue páhsiipéq sehiranue terienéhe.

21 Mósísine ehweh ahrena ahrena wehekáh Asiu kené momiwí nahmáritápéq ahriahri sáhnshówe. Wene ehweh moke mi kehiná suwahpeq síwáhnorowe. Minayabe wene ehweh író kega abiahnsaniyeho éra peh morá teiú náneqmarínsábé awehrioro ue páhsiipéq sehiranue terienéhe úwe.

Páhsiipéqté éhwéhnsábé éhwéhne.

22 Eqmaro kereq Sísa tagaríáh ábóáwáh wéhreq moke mó Sísa tagaríáh kéreqka Ántióka suwahpeqte ké korerigeheéra kaweq ke omaq sitanéhe iwíáhuwe. Segá itebaté téhtaré ánité Sáírásareq Súrása we mó awíq Pásábareq omaq sitowe.

23 Omaq sitera mi anitéreq Porareq Páhnábásareq mi pahsí siera eqmaq súówe. Páhsiipéqté éhwéhnká mahraréna,

Síría marákórápéqté kéreq Sírísía marákórápéqté kéreq Ántióka suwahpeqte kérero, ite nahnsó ke owanawé Sísa tagaríáh púaq iteruwahrah

úkowe. Ite eqmaro kereq abowah wehreqka mah pahsí sehiranue teiune.

24 Ite írátáúnawe menah táhmaro mahtaqté kégá iteba kure íwáhnorurowe. Mi ke íre eqmaq súátáunara peh seyega iwíáhue iteba pokue íwáhnorurowe. Itega sene ehwéh aiq pútaq ehwéhpoómo éq iwíáh kikirurowe.

25 Minayabe itega sío síoéq iteba Porararé moraráq iteba eqmaq súáhna anité omaq sitone. Porareq Páhnábásareq itene kaweq iyáhnábó anité méq sensabé irutaboírúne.

26 Sereq itene Wahnah Sísa Karáhé éhweh terieyeheéra wehuke suboráho ke suwahpeq poku pokuóye.

27 Mó anité síwíq Súrásareq Sáírásareq míehye. Segá sehiranu ehwéh moq teigéhe.

28 Manikáne Awanka iwíáh aitéhraq itega págege sansámárí íre teieq peh mahraue miraoro teiune.

29 Péhepehe maníkámárínsábé iwíáh íwíáhoneheéra titiré náriu naneq íre nahro. Korahq íre nahro. Wehukeníká awio páríkí náneq ka íre nahro. Mó kené ahrewe ahrariwe wehwe mahbiwe íre abarioro.

Itega mahna irarúna ehwéh íréhrataqmé kaweq-taq míagehe. Pehénáe. Mah pahsí aiq parabagire. Iro-ro uwe.

30 Eqmaq suowara sega pokue Ántióka suwahpeq tuera sega Sísa tagaríáh ké momiwí aritera páhsi náriúwe.

31 Náriúwara sáhnshahera mi pahsípéqté éhwéhnká sirupipeq eyoyó aritowe.

32 Súrásareq Sáírásareq Manikáne ehweh iraruya

anité méra Sísa tagariáh ké págegeue míageheéra sega áhnte ehwehnue síwáhnoruye.

³³ Síwáhnoréra táhmaro wehekáh mitaq méra seuwekoyehe íwíáhuyara pehwehrue pokéwáhtao éra eqmaq súówe. [

³⁴ Sáírásaga mó iwíáhéna íre pokia peh mitaq míówe.]

³⁵ Porareq Páhnábásareqka Ántióka suwahpeq kauye. Sereq áhnte mó kereqka Sípane ehweh teriera síwáhnoruwe.

Porararéga Máhkansabé ehwehuya ehwéhne.

³⁶ Táhmaro wehekáh sótaikútaq Poraga Páhnábásansabé, Sípane ehweh síwáhnorurauya ke suwahpeqtaq seuwekoyehe. Sísa tagariáh ké kaweqtaq míahwapómo moke sensuwahpeq koragayehe úwe.

³⁷ Úwana Páhnábásaga, Sóni we mó awíq Máhkaga sénirahnata pokoyehe úwe.

³⁸ Úwana Poraga ahqáho atena, Itega Pámbíría marákórápéq pokurauyataq Máhkaga mitaq ite iuwena tabanaguraire. Mi tanáhráq wene arambhiri íre parabarusa pehipi taqnobagurainsabé wega mó íre séirankéhe úwe.

³⁹ Mira íwíáhuyansabé sega ehwehuye. Minayabe Páhnábásaga Pora auwena Máhka meqmena sípi kéwewena Sáípára marákórápéq pokúwe.

⁴⁰ Pokúwana Poraga Sáírása omaq atowara Sísa tagariáh kéga monseráh íwíáhéra, Pokéwáhtao éra mahrarue púreruwe. Púreréra, Maniká Iteriboo, arega mah anitéyábé arutaboiróna puah kawerue págege arite séhréh arito uwe.

41 Uwara Porareq Sáírásareqka pokue Síria marákóákáq Sírisía marákóákáq Sísa tagariáh ké momiwíurabeq págege aritayeheéra síwáhnoruye.

16

Tímótiga Porarehreq poku ehwéhne.

¹ Porararéga Tébi suwahpeq kótaikéra Árisáta suwahpeq suyana mibeqté Sísa tagariéh ání wenáwíq Tímóti míowe. Wenano Sísa tagariéh Asiu iní míowana wenabo Káríki aní míowe.

² Árisáta suwahpeqte Sísa tagariáh kéga Tímóti kaweq aníne uwara Áikónía suwahpeqte Sísa tagariáh kéreqka moq monseráh iwíáhuwe.

³ Poraga iwíáhéna, Tímóti ite séirankéhe iwíáhúwe. Ómi mibeqté Asiu kegá tagariómé Tímótime abowá peh Káríki aní míowe. Káríki aní mío púana Poraga iwíáhéna, Tímóti ite séireyabe Asiu kegá abiahnsa aitého éna Tímóti meqmena wene áú amurú auwowe.

⁴ Porareq Sáírásareq Tímótireqka mó ke suwahpeq mó ke suwahperue pokue Sísa tagariáh ké síwáhnoruwe. Síwáhnoréra Sarúsarama suwahpeqte eqmaro kereq Sísa tagariáh ábóáwáh wéhreqne páhsi teri terinuwe. Teriera, Mah ehwéh kawerue iwíáhéq sehgióro uwe.

⁵ Minayabe Sísa tagariáh kéga Sípane sánsá kawerue ahtebéra sehgiówe. Mó wehekáh mó wehekáhnue mó kegá Sísansabé aiq pútare atera Sípane sánsá sehgiówe.

Porane awanka Másérónía marakórápéqte ání tagó ehwehne.

6 Porarehga, Itega Esia marákórápéq Sísa éhweh korerienéhe íwíáhuwana Manikáne Awanka ahqáho aritowe. Ahqáho aritowara sega Párigía marákóákáq Kárétía marákóákáq kótaikuwe.

7 Kótaikéra Mísía marákórápéq wahtotaq kéra, Pítínía marákórápéq Sísa éhweh korerienéhe íwíáhuwe. Iwíáhuwana Sípane Awanka mó ahqáho aritowara

8 Mísía marákórápéq kótaikuwe. Kótaikéra Tóása suwahpeq sóreq waní ayehrápéq túwe.

9 Mitaq inokáhpeq Porane awanka tagówana Másérónía marákórápéqté ánínká ábóraragúwe. Ábóraragéna iriwe ména Poransabé, Másérónía marákórápéq séhréh aitagéhboq máhoro éna pahibahirúwe.

10 Porane awanka tagónsabe itega iwíáhowame* Manikánka mitaq Sísa éhweh koreriéro aitéhre. Aiq teiátáinsabé ireq ite Másérónía marákórápéq pokoneheqmúne íwíáhéq apubúue sokah soka-howane.

Áríriaga Sísa kéro ehwehne.

11 Itega Tóása suwahpeq sueq sípi kéweweq Sámótési marákórápéq pokowane. Mitaq séq mó wehekáh sueq sípi kéweweq Néápórísi suwahpeq kowane.

12 Mitaq sípi sueq Pírípái suwahpeq kiowáne. Aroma kegá Pírípái suwahpeq téh nah aborisowe. Mitaq anotah matábú kéna moke Másérónía marákórápéqté mátábú kiotaigme matabu kowe. Itega táhmaro wehekáh mitaq kowíahwane.

* **16:10:** Mó kegá iwíáhéra, Árúka mah pukú sehiranú anínká táhmaro tanáhráq Porareh kérirowe íwíáhowe.

13 Ahrena ahrena wehekáh itega ahnansahrapeq wání aroipéq pokowane. Ite iwíáhowanawe, Mahtaq ibora wehukega púrerowe íwíáhéq tunse áhnopeq tútuue míahwane. Mibeqté momiwíurió ininsó Sísa éhweh teriewáne.

14 Peh morá íní wenáwíq Áríriaga itene ehweh irena we Táiyátáira suwahpeqte íní ména wene arambehriwe tautáúq ámbántámári paiqmaq paiqmarúwe. We Manikánsabe iwíáh íwíáh ato íné. Poraga ehweh irarútaq we kawerue irankehéna Manikánka mi íní séhréh atowe.

15 Séhréh atowana irowaq itega wereq wene nahtapeq kaegaeu kereq wání meriewáne. Meriewánana mi inínká itensabé, Íné Sísansabé aiq pútare atóge íwíáhirataq néne nahtapeq segaegaeoro úwe. Segaeaeoro únsabe itega wene nahtapeq kogaegaeowane.

Poraga owainawa kaqauwo ehwehne.

16 Itega wehuke púrerorabeq pokowanaraq mó kené arambehri ahráríreq ahtapeq piehgiowáne. Wene arupipeq mío owáínáwánká mókake aiq pútaragína ehwéh iwíáh atowana mi ahrárigá irarúwe. Irarúnsabe mó kegá móne náwa náwanuwana wene wahnah anímári nári nárinúwe.

17 Wega Porareq itereq séirena sawai sawaiéna, Mah kewé Manikáne arambehri ke wóe. Manikámé anotah págege aní míre. Sega Manikáne oga mía mía ehwéh teri terinowe úwe.

18 Áhnte wehekáh mi ahrárigá ite séirena mi ehwéh irare irareúwe. Minayabe Poraga iwíáh kikiréna wega pabeqme owainawansabé, Sísa Karáhé áhrabu puah mi ahrári auwe pokúno atoge

úwe. Úwana mi tanáhráq owainawanka mi ahrárí apubúue auwena pokúwe.

Pírípái suwahpeq Porararé karábúsiipéq mórító ehwehne.

19 Mi ahráriné wahnahmarínká iwíáhéra, Owainawa kaqauwéhra poki puaq ite mókake mó moné íre meyahráhune éra abiahnsanuwe. Abiahnsanéra sega Porareq Sáírásareq táhtoqme abariuera mi ke suwahpeqte wáhnáhmáripá máhkétirapéq mórítówe.

20 Móritera wahnah keyábé, Mi aníte Asiu aníte méra iteruwahpeq ahababáq sansanóye. Seyene sánsá miraoro éyame íre kaweróye.

21 Ite Aroma ke míona puaq sene sánsá íre miraúna sansáne uwe.

22 Uwara mitaq momiwíu kereqka ehweh arítówara wahnah kegá Porararéne korósi keqsúówe. Keqsuera, Morahri sahtaté subóro arítówara subúwe.

23 Anotahtaq subera karábúsiipéq móritera mibeqté wáhnáhnsábé, Kawerue wahnahnúno atówe.

24 Kawerue wahnahnúno atówana wega se meriqmena karábúsi nahtápéq ákáhpíte máhrípípéq mórítowe. Móritera sene sigarátaré awanká abahrabahriapipéq sukiwe táhparówe.

25 Táhparówara inokáhnabubu Porareq Sáírásareqka púreréra igonkónéra Manikánsabe iwíáh iwíáh atóyara mó karábúsiipéq mío kega tótuqméra írówe.

26 Írówana anotah mariúwana karábúsi nah míu míuúwana moke onsawári apubúue pehipi sir-aragúwe. Siraragúwana ómi karábúsi kené sēniwarí wewega pugetara agúwe.

27 Karábúsi wahnáhnká sugorabeqte irigéna on-sawári siraragú tagówe. Tagéna, Karábúsi ke moke taqnobagowe íwíáhúwe. Mira íwíáhú púana wene poka mewena apubúue pukinieéna néne ninonka sehsabianíe íwíáhúwe.

28 Sehsabianaútaq Poraga anotahtaqa áhrabéna, Arene anonka sehsabíéhnehboq túbáh agúno. Íte moke míone úwe.

29 Úwana karábúsi wahnáhnká wene arambehri anínsabé, Kánéq keqme súno éna pehbeheráh karábúsiipéq kibekúwe. Kibekéna áhreu púana Porararéné paqnahipeq pokue iransánéna arehun-seraráq míowe.

30 Wega Porararé máhpeq márunsitena sensabé, Árahonaga oga mía míaininkono ue kasenúwe.

31 Kasenúwara sega wensabé, Sísansabé aiq pútare atéhnaraqmé oga mía míainkehe. Arenawahrehreq moq oga mía míaiagehe uye.

32 Porararéga wereq wene nahtapeq kaegaeu kereqsabé itene Wahnah Sísa éhweh teríúye.

33 Teríúyana mi tanáhráq karábúsiipéqté wáhnáh Porararé meriqmena puramburanagú pabeq paberaritowe. Pabeq paberaritowara Porararéga wereq wene káironanínseq wání náriúye.

34 Wání náriúyana mi wahnáhnká Porararé wene nahupeq meriqmena táhutahuq náriuwe. Wereq wene káironanínseqka Sísansabé aiq pútare atónsabe sene sirupipeq eyoyóúwe.

35 Ahbiahipeq mi ke suwahpeqte wáhnáhmárínká párisireh síáhrabéra sensabé, Karábúsiipéq mórítaró anité pugeq suo koreawéro uwe.

36 Koreawéro uwara karábúsiipéqte wáhnáh ko-reawúwana Pora mi ehwéh teawuwe. Teawena wensabé, Wahnah kegá siqmaráh párisíwárínká, Ite pageqsuo aiq teniéwe. Minayabe tueyokue pehwehrue pokéwáhtao úwe.

37 Úwana Poraga párisiwarínsabé, Ite íre peh Asiu anité úye. Ite moq Aroma marákórápéqte ánité úye. Segá íre tábúsoqme ehwéh aitasa pehipi iubiq marera karábúsiipéq móítarówe. Segá amahnága kopípéq kaqiuwagéhbo? Ahqáho. Seyega séra ite pugeqme máhpeq iuwagéhe uye.

38 Uyara párisiwarínká wahnah keba kouwekue mi ehwéh teríúwe. Teríúwara wahnah kegá ite Aroma marákórápéqte ánité úya ehwéh íronsabe áhreuwe.

39 Áhreéra Porararébá sure sensabé, Ite Aroma marákórápéqte ánité míehyame íre írátíaraune. Minayabe íre kaweruraune éra máhpeq márunsitera sensabé, Mahtaq sueta pokotao uwe.

40 Uwara Porararégá karábúsiipéq suera Áríríane nahtapeq pokuye. Pokéra mitaq Sísa tagaríáh keyábé kaweq ehwéh iraréra sensabé, Sípane sánsá kawerue sehgióro aritera pokuye.

17

Tésárónáika kega, Porararé subonéhe u ehwéhne.

¹ Porarehga pokue Ámbípóri suwahpeq sótaikéra Ápórónía suwahpeq sótaikéra Tésárónáika suwahpeq kéra mitaq Asiu kené momiwí nahtápéq kuwe.

² Ahrena ahrena wehekáh Poraga wene sánsánéna mi nahpípéq kibekue síwáhnorúwe. Asiu kené ahrené wehekáh apahtáro áhréná áhréná wéhékáh kibekue Manikáne púkuipéqté séhírá síwáhnorúwe.

³ Síwáhnoréna, Mó kegá Manikánka omaq ato aní áwíoqnéra subiq sutowana pukéna mó oga úkuraire. Manikáne ehwehka minayabe aiq irarire. Manikánka omaq ato anímé íné teiú aní wenáwíq Sísa wire úwe.

⁴ Úwara táhmaro Asiu kegá mi ehwéhnsábé aiq pútare atera Porareq Sáírásareq kobaritawe míówe. Manikánsabe áhteno Káríkí kéreq áhnte abowah inínsónseqka moq kobaritawe míówe.

⁵ Minayabe íre aiq pútare ató Asiu kegá abiahnsanuwe. Abiahnsanéra ahbabáq ke pehipi máhkétirapéq nogó ké meriqmera momiwíue anotahtaq ehwehuwe. Porararé wehuke momiwíurabeq móritankeheéra wehukení wenáwíq Sésónine nahtapeq pehbeheráhnue pokuwe. Pokue wene nahtapeqté ónsá subiqme sueruera Porararéyábé sinebahruwara íre míóye.

⁶ Íre míóyansabé sega Sésónireq mó Sísa tagariáh kéreq abariuera mi ke suwahpeqte wáhnáh kébá móritówe. Móritera ehwehéra, Moke mah nahnsó ke ahbabárarítóya anitégá suroyataq

⁷ Sésóniga wene nahtapeq mehweh aritowe. Mi anitégá itene anotah wahnáh aní Sísáhrine sánsá íre mirauroye. Íre miraia peh iraréra, Mó Wahnáh aní

Sísae iraruye uwe.

⁸ Uwara mi ke suwahpeqte kéreq sene wahnah kereqka mi ehwéh írótaq kurináhnéra abiahn-sanuwe.

⁹ Sega Sésónirehyabe, Kotiyabé ite móne paiqmáráhro éra sene móne mewera kaqsúówe.

*Porareq Sáírásareqka Péría suwahpeq arambehri-
uya ehwéhne.*

¹⁰ Ío penkúwara mibeqté Sísá tagaríáh kégá Porareq Sáírásareq Péría suwahpeq eqmaq súówe. Eqmaq súówara Péría suwahpeq suyataq Asiu kené momiwí nahtápéq kibekéra síwáhnoruye.

¹¹ Síwáhnoruyara mibeqté Asiu kegá irera Manikáne ehwehnsabé kawerue iwíáhue tagowe. Sene iwíáhgá Tésárónáika suwahpeqte kéné iwíáh kiotaikúwe. Sega Porane ehweh írótaq sirupipeq eyoyóue Manikáne sehira mó wehekáh mó wehekáhnue sáhnshwe iwíáhue tagéra, Porane ehweh aiq pútaqpomo éra iwíáhue tagowe.

¹² Minayabe áhnte Asiu kegá aiq pútare atówe. Sereq mó áhnte ke, Káríki anotah weh áhrégá moq aiq pútare atówe.

¹³ Poraga Manikáne ehweh Péría suwahpeqkakáq teríre uwara Tésárónáika suwahpeqte Asiu kegá írówe. Irera Péría suwahpeq séra mibeqté keyábé, Porane ehwehnsabé aiq pútare atehboq íre íráhro ue pagu pagunuwe.

¹⁴ Pagu pagunuwara mibeqté Sísá tagaríáh kégá Pora apubúue sóreq waní ayehrápéq eqmaq áúwówe. Eqmaq áúwówara Sáírásareq Tímótireqka peh mitaq míóye.

15 Míóyara ah tagariáh kégá Pora meqmera Áténi suwahpeq márunátówe. Márunátówana wega sensabé, Sáírásareq Tímótireqsabé, Peheráh setao teriéro úwara pokuwe.

Poraga Áténi suwahpeqte ké teriu ehwehne.

16 Poraga Áténi suwahpeq síwénunútaq mibeqté kégá áhnte péhepehe maníkáne atah naneq kowana tagéna wene arupipeq págege agúwe.

17 Minayabe Poraga Asiu kené momiwí nahtápéqté kéreq Manikánsabe iwíáh íwíáh ató kereqsabé ehwehnuwe. Máhkétirapéq mó wehekáh mó wehekáhnue su kereq moq ehwehnuwe.

18 Táhmaro mibeqté síwáhnoru kegá Porareq piehgiera áhnte ehwéh kíkírue ehwehnuwe. Mibeqté su kegá táhmaro Épikúriane sánsá ahtebowara mó tahmáro kégá Sítóikine sánsá ahtebowe. Táhmaro kegá seye náhenéra, Áhnte ehwéhnikákáq ání aneq ehwéhnikákáq ánípo uwe. Poraga Sísa oga úkú ehweh teriunsabe mó kegá, We wáhnaupéqté máníkámári éhweh tei teinire uwe.

19 Segá Pora meqmera Áréópágúsa sawéhráq ahtebia kégá momiwíurabeq móátówe. Móatera wensabé, Arega síwáhnoróna ehwéh peh o ehwéh míre. Mi ehwéh teio.

20 Arega iraréna ehwéh áwánáh éhweh míre. Mi ehwéhmé áwahe ahtebanehboq kawerue teio uwe.

21 Áténi suwahpeqte kéreq mibeq wáhnaupéqté sewíó kereqka ahriahri o ehwéh irera mi ehwéhnsabé irare irareuwe. Seyene sánsáne.

22 Poraga Áréópágúsa sawéhráq ahtebia kégá momiwíurabeq iriwe ména mahraréna, Áténi suwahpeqte wého, ínégá iwíáhume itene manikámarinsabé áhnte iwíáh iwíáho ke wóe.

23 Iteruwahpeq nogewótáq itega iwíáh iwíáhorabeq tagéwómé peh morá táhbérápéq kéh séhírámé sáhnsahwe tagéwóge. Mi sehíránká mahraréna, Mah tahbé íre tagariona manikáné tahbe wire ire. Itega íre tagarawéq pehipi iwíáh iwíáh atáhnsábé minawé teiúge.

24 Teiúge éna mó mahraréna, Manikánka moke mah marákó marákóipéq kéh náneqkákáq mah marákó marákóákáq mirarowe. We mah marákó marákóákáq íopeqkákáq wahnahnatiéh aní míre. Minayabe wega wehukega pearáh náhúpéq íre kaegaei aní míre.

25 We íre akahrákáhri aní míre. Wewega moke wehukene irupipeqté éúqkákáq moke kéh náneqkákáq náí náinire. Minayabe wehukega we íre séhréh atáhráhowe.

26 Mah kehiná kéhínáné igaqna peh morá aníne. Manikánka mi aní téh mirarena itene ogamé tanahráq iwíáh aitéhre. Mah marákó marákórápéq mó kehiná mó kehinánsábé, Míáhro aitéhre.

27 Itega Manikánsabe kabarigeheéna mira iwíáh aitéhre. We tagarianeheéq kabarúne. Ite ómi kehiná miónarabeq we wahtotaq míéhre.

28 Maniká ména mira aruqaruri puaq itega oga míahrahúne. Iteba sehira tagariéh anínká aiq mahraréna, Ite moke wene animárine ire.

29 Ite Manikáne animárí míona puaq we peh wehukega iwíáhue mirao naneq mire iwíáhiyeho.

We íre ebahtaté miraia aníne. We íre móneraté miraia aníne.

³⁰ Naho wehukega Maniká íre tagaríówe. We íre tagariarera, We peh wehukega iwíáhue mirao naneq mire íwíáhuwe. Mi tanáhráq Manikánka mi kewé peh áwé tagówe. Amahnága wega mah kehiná kéhínánsábé, Itene ahbabáq sansa súáhiro ire.

³¹ Manikánka peh morá ání omaq atena wega iwíáhína tanáhráq mi anínká mah kehiná kéhíná tábúsoqme ehweh aritankéhe. Minayabe mah kehiná kéhínánká tagariageheéna Manikánka mi aní iriatena oganúq atáráire úwe.

³² Míó kega oganúq atárái ehwéh írówe. Táhmaro kegá awiréh atówara mó kegá Poransabé, Arene ehweh mókake mónkakáq iranéhe uwe.

³³ Uwana Poraga mitaq suena pokúwe.

³⁴ Pokúwara táhmaro wehwárínká we kerera wene ehwehnsabé aiq pútare atówe. Peh morá ání aiq pútare ato aní wenáwíq Tíónísíae. Wereq mó ahtebia kéreq Áréópágúsa sawéhráq momiwíue aruqaruruwe. Peh morá íní wenáwíq Támárisae. Wereq mó kereqka Pora kerera wene ehwehnsabé aiq pútare atówe.

18

Poraga Kórína suwahpeqte ké teriu ehwehne.

¹ Poraga Áténi suwahpeq suena Kórína suwahpeq pokúwe.

² Póntúsa marákórápéqté ání wenáwíq Ákúira míowana wene ahre awíq Párisírae. Se Asiu akéq menah Ítári marákórápéq míóyana mibeqté

wáhnáh ániné áwíqtare Káróríusa Sísáhrie. Mi wahnáhnká moke Aroma suwahpeq míó Asiu keyábé, Pokoro aritena kaqsuowara Ákúira akéqká Aroma suwahpeq suera Kórína suwahpeq kowíóye.

Poraga mitaq se tagéna sene iyahnabo aní úkúwe.

³ Wereq sereq peh morá árámbehriuwe. Sene arambehriwe wéhuwehu nahmári piageheéra sériwarí kogahnue kawerarówe. Wereq sereqne arambehri peh monseráh púana seba kobaritawe míowe. Wereq sereqka moráráq arambehriuwe.

⁴ Moke ahrena ahrena wehekáh Poraga Asiu kené momiwí nahtápéq Asiu kereq Káríki kereqs-abé Sísá éhweh terinieéna poku pokuúwe.

⁵ Sáirásareq Tímótireqka Másérónía marákórápéq suera Pora míorabeq suye. Segá suyataq Poraga Manikáne ehweh Asiu ke teri terinéna, Manikánka omaq ato anímé Sísae úwe.

⁶ Úwara író kega mi ehwéhnsábé ahqáho atera íre kaweq ehwéh atówana wega sensabé, Aiq mire. Ínéga aiq teiúge éna wene ambanta suru-paruena teriuwe. Itega iraipéq pokirame iteit-ene irupipeqté íwíáhgae. Íné aiq pútaq ehwéh aiq teiúge. Itega ahqáho aintáhnsábé nahnso ke korerinauge úwe.

⁷ Manikánsabe iwíáh iwíáh ato aní wenáwíqtare Títía Sásátae. Wene nah Asiu kené momiwí nahtápéq wahtotaruwana Poraga momiwí nahtápéq suena mi aniné nahtapeq kowíowe.

⁸ Asiu kené momiwí nahtápéqté wáhnáh aní wenáwíq Kárísapae. Wereq mi karírónánínseqka

Sísansabé aiq pútare atówe. Áhnte mó Kórína suwahpeqte kégá Porane ehweh irera aiq pútare atera wání meyoúwe.

Porane awanka tagó ehwehne.

⁹ Inokáhpeq Porane awanka tagówana Sísaga wensabé, Íre áhreúno. Túbáh aginehboq néne ehweh pahsuo.

¹⁰ Ínéga areba míó púara mó kégá are íre subigéhe. Kórína suwahpeqte kéwé áhnte kégá ínénsabe aiq pútare aintagéhe úwe.

¹¹ Minayabe Poraga Kórína suwahpeq peh morá ópéq mó opéq ákáhtaq ména Manikáne ehweh síwáhnorúwe.

¹² Wehukení wenáwíq Káríoe. We Ákáía marákórápéqté wáhnáh míotaq Asiu kégá momiwíéra Pora táhtoqme ehwehurabeq móátówe.

¹³ Sega Káríonsabe, Mah anínká itega Manikánsabe iwíáh íwíáh atona sansá sueq mó sansánoro tei teinire úwe. Wega o teí sánsámé Mósísiga íre miraoro ú sansáne uwe.

¹⁴ Uwana Poraga ehweh irarinaútaq Káríoga Asiu keyábé mahraréna, Asiu keo, mi anínká ahkaragáraéna anotah ahabárita q tahirímé ínégá itene ehweh kawerue író irino.

¹⁵ Peh iteitene ehwehnikakáq wehukene síwíqkakaqsabé iteitene sánsánkákáqsabé iteitega iwíáhue miraoro. Íre néne arambehri puana túbáh aginauge éna

¹⁶ se moke ehwehurabeqte kaqsúáhro aritowe.

¹⁷ Kaqsúáhro aritowara Asiu kené momiwíurabeqte náhtápéqté wáhnáh wenáwíq

Sósáténi táhtoqme máhpeq subúwe. Subútaq Káríoga se peh áwé tagowe.

Poraga Ántíóka suwahpeq kouwekú ehwehne.

18 Poraga Kórína suwahpeq áhnte mó wehekáh ména Sénkária suwahpeq pokúwana wene ayahra káúqauwowe. Pehipi íre káúqauwowana Asiu kené sánsánéna Poraga Manikánsabe ehweh teawunsabe káúqauwowe. Káúqauwowana Sísa tagaríah ké mitaq suena Párisírareq wenawehq Ákúírareq meriqmena sípi kéwewena Síria marákórápéq pokúwe.

19 Segá sípi kéwewera Épésá suwahpeq kuwe. Mitaq Poraga Párisírareq Ákúírareq suena Asiu kené momiwí nahtápéq kibekéna wereq Asiu kereqka ehwehnuwe.

20 Mi kegá Poransabé, Mahtaq míahno uwana ahqáho éna

21 Épésá sensuwahpeq suanieútaq sensabé, Manikánka kouwekúno íwíah aintahnaraq kouwekinie úwe. Kouwekinie éna Épésá suwahpeq suena sípi kéwewena pokúwe.

22 Sípíga Sésaría suwahpeq sútaq Poraga sípi suena kire Sísa tagaríah ké mehweh aritanieéna Sarúsarama suwahpeq kiuwe. Mehweh aritena Sarúsarama suena Ántíóka suwahpeq tuwe.

23 Táhmaro ió Ántíóka suwahpeq ména mitaq suena pokúwe. Wega Sísa tagaríah kéné sirupipeq kaweq iwíah aritanieéna Kárétía marákóákáq Párigía marákóákáq mó mapéq mó mapérue nogena pokue teriáqme noguwe.

Ápóroga Épésa suwahpeqte ké ehweh teriú ehwehne.

²⁴ Peh morá ání, Árékásántaría suwahpeqte ánínká Épésa suwahpeq séna wenáwíq Ápóroe. We Manikáne sehira ahtebia ání ména kawerue teri terinú ani míowe.

²⁵ Mó kegá we Manikáne sansá áwáhnoruwana wega mó ke págegeue síwáhnorúwe. Peh morá Sísa éhweh ákáhtaq ahtebéna tábúsoqme teri terinéna Sóniga wání meriu ehweh moke ahtebówe.

²⁶ Épésa suwahpeq Asiu kené momiwí nahtápéq págegeue síwáhnorúwe. Wegá síwáhnorútaq Párisírareq Ákúírareqka wene ehweh irera móbeq meqmera we íre ahtebó ehweh, Manikáne sansá tábúsoqme áwáhnoruye.

²⁷ Ápóroga, Íné Ákáía marákórápéqté ké kosíwáhnorinie íwíáhúwara Épésa suwahpeq Sísa tagaríáh kégá wensabé, Kaweróne. Kosíwáhnorúno éra mibeqté Sísa tagaríáh kégá we mehweh atageheéra páhsi sehiranue áwúwe. Manikánka áhnte Ákáía marákórápéqté ké séhréh aritowara Sísansabé aiq pútare atówe. Anehe Ápóroga mitaq séna mi ke anotahtaq séhréh aritowe.

²⁸ Wegá Manikáne sehira sáhnsahena, Manikánka omaq ato anímé Sísae teriuwe. Wehuke míopi págegeue teri terinúnsabe wene ehweh Asiu kené ehweh kiotaikúwe. Minayabe wega Sísansabé aiq pútare atáh ké anotahtaq séhréh aritowe.

19

Poraga Manikáne Awansabé Épésa ke teriu ehwehne.

1 Ápóro Kórína marákórápéq míotaq Poraga sáwéhrapeq kótaikéna Épésa suwahpeq tuwara táhmaro Sísa tagariáh ké míówe.

2 Míówana Poraga sensabé, Itega Sísansabé aiq pútare atárótaq Manikáne Awanka itene irupipeq aiq tutairo ue kasenúwe. Kasenúwara sega wensabé, Ahqáho. Manikáne Awa éhweh íre írátáúne uwana

3 Poraga sensabé, Aneq waní meroo ue kasenúwe. Kasenúwara sega wensabé, Sóniga wání meriátáinserah mó kegá mina tahnsa wání meraune uwe.

4 Uwana Poraga sensabé, Sene ahbabáq sansa sutonsabé Sóniga wání meriátáire. Meriena mahraréna, Inehe sína anínsabé aiq pútare atáhro. Wenáwíq Sísaie uraire úwe. Sóniga irarú ehweh Poraga teriuwe.

5 Teriuwara írówana itene Wahnah Sísa áwírué wání náriuwe.

6 Poraga sensinetaba wene ayahnkaratáté táhtorotaq Manikáne Awanka sene sirupipeq tuwara sega kambare ehwéh iraréra Manikáne Awanka iwíáh arito ehweh iraruwe.

7 Mirau kewé airápété téhranítée.

8 Poraga Asiu kené momiwí nahtápéq kibekéna Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh págegeue teriuwe. Teriuwara Asiu kegá wene ehwehnsabé áhntetaq kasenéra iwíáhuwe. Iwíáhuwana apahtáro íótáq mirauwara

9 táhmaro író kegá wene ehwehnsabé íre aiq pútare atera saiyouwe.

Saiyoéra momiwíurabeq Sísane sánsánsabé íre kaweq ehwéh atówana Poraga se suena Sísansabé

aiq pútare atáh ké meriqmena pokúwe. Sigaru-rapéqté wáhnáh aní wenáwíq Tíránásae. Poraga Sísansabé aiq pútare atáh ké meriqmena Tíránásane sigaru nahpípeq mó wehekáh mó wehekáhnue síwáhnoréna ehwehnúwe.

¹⁰ Poraga téhtaré ópéq mi sigárúráq síwáhnorúwara moke Esia marákórápéqté Asiu kereq Káríki kereqka Manikáne ehweh írówe.

Owainawa íre kaqsuahráhu ehwéhne.

¹¹ Manikánka págegeue séhréh atowana Poraga anotah otáq sánsámári miraúwe.

¹² Minayabe mó kegá Poraga táhtoro ambántámári meyówe. Mi ambántámári awahre kebá móríúwara sene suwahre kaweragúwara owainawamarínká se suera pokuwe.

¹³ Táhmaro Asiu ahgórá kéwé nahnso suwahpeqtaq kégaeyaq tuegaeyaréu anímári méra owainawa kaqsuq kaqsurowe. Mi kegá itene Wahnah Sísá áwírue owainawamarí kaqsuanéhe íwíáhéra Poraga kaqsuonserah itega moq kaqsuanéhe íwíáhuwe. Minayabe sega mahraréra, Owainawano, Poraga teri terini aní, Sísá áwírue wehukení auwe pokúno teawune uwe.

¹⁴ Abapete téhtaré Asiu anímárinká owainawamarínsábé mina tahnsa éhwéhnue.

Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh aní wenáwíq Síkéba sibowá míowe. Wene anahwaréhga mó wehekáh mi ehwéhnue

¹⁵ owainawanka sensabé, Sísá aiq tagaríóge. Pora moq aiq tagaríóge. Itewe inseréhbo úwe.

¹⁶ Úwana owainawa wene arupipeq mío anínká seba ahkuagéna sene korósi moke subansuena

subiqmaq subiqmarúwara korahq tabagu tabaguúwara se pehrákora méra nahupeq suera máhpeq pehbeheráhnue pokuwe.

¹⁷ Asiu kereq Káríki kereq peh moke Épésa suwahpeqte kéreqka mi ehwéh irera áhtenuwe. Minayabe mi kegá itene Wahnah Sísa áwíq pankerera iwíáh iwíáh atowe.

¹⁸ Mi tanáhráq áhnite Sísa tagaríáh kégá sure sene ahbabáq sansa pahsuqme teríúwe.

¹⁹ Ahgora tagaríó kega sene ahbabáq pukúwári mewera ómi wehukega tagaríótaq ira paríówe. Segá mi irá paríó pukúwári árahue kehramo éra sáhnsáhuwe. Sáhnsahera, Peh íregáritaq 50 táhúséni (50,000) moné tahnsa pukúwári ira parione iwíáhuwe.

²⁰ Púku ira parearónsabe Manikáne ehwehnka áhnite kene sirupipeq pówara sega págege anímári úkéra wene ehweh mitaq teri mahtaq terinuwana mi ehwéhnká abae agúwe.

Épésa kegá Pora ehweho ehwéhne.

²¹ Anehe Poraga iwíáhéna, Másérónía marákórápéqkákáq Ákáía marákórápéqkákáq pokinie. Mibeq Sísa tagaríáh ké koragéna sótaikue Sarúsarama suwahpeq pokinie. Mibeq Sísa tagaríáh ké koragéna sótaikue Aroma suwahpeq pokinie iwíáhuwe.

²² We kéroya anité Tímótireq Érásátireq míóye. Poraga mi anité Másérónía marákórápéq eqmaq suena we Esia marákórápéq pehgáriq tanáhráq míówe.

²³ Mi tanáhráq áhnite kegá Sísansabé aiq pútare atónsabe mó kegá áhnite abíáhnsánéra ehwehuwe.

24 Wehukení wenáwíq Témítíúsie. Wene arambehriwe káhpah tahnsa náneqtaté pehgáriq píkísah tahnsá náneq mira aruqarurúwe. Mi ke suwahpeqte kéné péhepehe maníká wenáwíq Átémísie. Témítíúsireq mó kereqka Átémísine píkísah tahnsá náneq miraera paiqme áhnte moné meyówe.

25 Témítíúsiga moke mi arámbéhrí mirau ke momiwí aritowe. Wega sensabé, Itega maníká tahnsa náneq miraonsabé áhnte moné meweúne.

26 Itega Porane sansá aiq tagarawéq wene ehweh aiq írátíáhwe. Wehukega mirao naneq íre aiq pútaq Manikáne tei teinire. Minayabe áhnte kegá itega mirao naneqsabé anetaníbo íwíáhowe. Íre peh morá Épésa suwahpeqte kegá áhnte Esia marákórápéqté kereqka moq mira íwíáhuwe.

27 Minayabe anotah íre kawerire. Itene arambehri íre kaweragíneho. Mó kegá itene maníká Átémísine nahnsabe, Peh abehq náneq nahne íwíáhiyeho. Esia marákórápéqté kereq mah kehíná kéhínánseqka amahnága Átémísinsabé, Ano iní míáhne éra íwíáh íwíáh atáhwe. Poraga wene ehweh síwáhnorinsabé mó kegá Átémísinsabé íre íwíáh íwíáh atera peh anetaníbo íwíáhiyeho úwe.

28 Úwara moke arambehriu kega mi ehwéh írótaq anotah ábíáhnsánéra ehwehnabauwe. Ehwehnabaéra, Átémísiwe Épésa suwahpeqte kéné maníká anotah iníne uwe.

29 Minayabe mi kegá anotahtaq ehwehnéra keyéuwe. Téhraníté Másérónía marákórápéqté ánité sensíwíq Káiúsireq Árísátákirere. Poraga ahpeq nogutaq sega we kéroye. Keyéu kegá mi anité

táhtóqme koti matábúrápéq abariuera mórítówe.

³⁰ Poraga, Íné wehuke momiwíorabeq pokinie úwara Sísa tagariáh kégá ahqáho atówe.

³¹ Táhmaro Esia marákórápéqte wáhnáh kégá Porane iyahnabo animárí míówe. Segá mó anínsábé, Pora ehweh koreawo. Mahraue koreawe, Wehuke momiwíorabeq pokínehboq mitaq míahno ato éra eqmarówana koreawuwe.

³² Momiwíurabeqte kégá áhnte ehwéhnéra íre peh morá íwíáhuwe. Mó kégá mó ehwéhnuwara mó kégá mó ehwéhnuwe. Áhnte kégá iwíáhéra, Aneqsabé momiwíuno uwe.

³³ Wehukení wenáwíq Árékásántae. Asiu kégá we pagunera, Irigue ehweh terio uwana wega ehwéh terinieéna ayahnka saiqnówe.

³⁴ Saiqnówara sega we tagéra, We Asiu aní míre éra ehwehnabauwe. Segá íre wahto tanáhráq téhtaré áhwáh moráráq ehwehnue mahraréra, Átémísi ite Épésá suwahpeqte kéné maniká anotah iní míre uwe.

³⁵ Mibeqte kúsíkúsíqká momiwíurabeqte kényábé ehweh saiqnaruowe. Saiqnaritena sensabé, Épésá suwahpeqte wého, áraho? Írátíáhro. Itene anotah maniká Átémísie. Itewe Épésá suwahpeqte kégá wensabé iwíáh iwíáh atona nahtápéq wahnah wahnahnúne. Wene íópeqte ébáh tahnsa píkísáh wahnah wahnahnúne. Minayabe ómi kehinánká aiq tagariáh mino.

³⁶ Mó kégá péhenóne íre irarerahowe. Minayabe ahbabáriyehboq tabasíwe míáhro.

³⁷ Itega abariue mórítáh ánitégá Átémísiwe íre ahbabáratehye. Segá wensabé íre abehq éhwéh atehye.

³⁸ Témítíúsireq wene arambehrio kereqka ehweh kahnaraq sega koti orabeq koreriuwara mitaq kamahni kegá ehweh aritagéhe.

³⁹ Itega mó ehwéh kahnaraq wahba kégá koti orabeq koreriéero. Segá iwíáhue teigéhe.

⁴⁰ Anotah wahnáh kégá itensabé, Ibora aneqs-abé tobeho kasenirataq itega aneq ehwéh teri-anéhnkono? Írakaumo. Ite ehweh íre kéhre.

⁴¹ Minayabe pehwehrue pokéwáhiro éna kúsíkúsiqka se kaqsuowe.

20

Poraga Másérónía marákórápéq pokú ehwehne.

¹ Momiwíurabeqte éhwéh parabagútaq Poraga Sísa tagariáh ké síáhrabéna, Ínéba sero úwara suwe. Suwana sirupipeq kaweq iwíáh aritanieéna Poraga ehweh teriuwe. Teriena mehweh aritena mitaq suena Másérónía marákórápéq pokúwe.

² Poraga Másérónía marákórápéq pokue mó mapéq mó mapérue Sísa tagariáh kégá págegeue k éranéhe iwíáhigeheéna ehweh teriuwe. Teriena Másérónía marákórápéq suena Káríki marákórápéq pokúwe.

³ Káríki marákórápéq kiena apahtáro ío mitaq ména sípi kéwewena Síria marákórápéq pokinaútaq Asiu kegá, Pora suboneheqmúne uwe. Uwana Poraga mó iwíáhéna, Másérónía marákórápéq kouwekinie úwe.

4 Másérónía marákórápéq kouwekinie úwara mó kegá, Are k éranéhe íwíáhuwe. Pírúsi ne ahninkáwá Péría suwahpeqte ánínéna wenáwíq Sópátae. Tésárónáika suwahpeqte ánité sensiwíq Árisátákireq Sékúntareq míóye. Tébi suwahpeqte áni wenáwíq Káiúsi míéhre. Esia marákórápéqte ánité sensiwíq Tíkíkúsireq Tárópímareq míóye. Moke mi kereq Tímótireqka

5 Tóása suwahpeq pokue mitaq itensabé íwénunuwe.

6 Íre muoráhi paretí né tanahráq parabagútaq íné Árukareq Porareqka Pírípái suwahpeq sueta sípi kéweweta pokowaye. Itaréitaréráq sípiipéq méta moberíáhtáq Tóása suwahpeq íwénunu kebá sewaye. Seba séta abapete téhtaréráq mitaq miahwaye.

Pukú mahbí oga úkú ehwehne.

7 Mó wikí ebeqte wéhékáh itega táhutahuq keqme moraráq naneheéq momiwíue miahwane. Mi tanahráq Poraga ehweh teriuwe. Ahbiah pokinie íwíáhéna inokáhnabubu wene ehweh íre parabarusa peh irarúwe.

8 Abobóráhpeqte náhúpéq momiwíue miahwanana áhnte aráhmúgá mitaq téhrówe.

9 Peh morá máhbí wenáwíq Íyútíkae. Wega abobóráhpeqte náh áwáhnkúráq tútuue míowe. Poraga íre wahto ehwéh teriu púana mi mahbí sugékúwe. Sugékú púana máhpeq inahnsuwara tueyokue tagowe. Tagéra tuiariatómé putiowe.

10 Putiowana Poraga moq tueyokue tagéna tutaebewe mi mahbí saiqnawe káhkoue míóye. Por-

aga mío keyabé, Íre ibisahro. We amahnága oga míéhre úwe.

¹¹ Poraga tuekue kiutaq itega táhutahuq keqme moraráq nahwane. Poraga áhnte mó ehwéh teriena tuekutaq ahbiahipeq mitaq suena pokúwe.

¹² Oga úkú mahbíné awahrahga we meqmera awaho ani mío púara sirupipeq eyoyóéra sene nah-tapeq pokuwe.

Poraga Tóása suwahpeq suena Mírétúsi suwah-peq pokú ehwehne.

¹³ Poraga pokinaútaq itensabé, Ásósa suwah-peq íwénuninauge éna iuwena ahtapeq pokúwe. Pokúwaq itega sípi kéweweq Ásósa suwahpeq Pora sípiipéq koweraneheéq pokowane.

¹⁴ Itega Ásósa suwahpeq Porareq pieh-giowánaraq sípi kéweweq Mítíríni suwahpeq pokowane.

¹⁵ Itega mitaq sueq sípi kéweweq mó wehekáh Kíósa suwahpeq marakó kowaq kótaikowane. Mó wehekáh Sámósa suwahpeq sewane. Mitaq sueq mó wehekáh Mírétúsi suwahpeq sewane.

¹⁶ Asiu kené siahrreraq ko tanahráq áwíq Péntíkósie. Poraga iwíáhéna, Péntíkósi tanahráq íné Sarúsarama suwahpeq méyabe nuwahbehre. Minayabe amahnága Esia marákórápéq suena sípi kéwewena apubúue Sarúsarama suwahpeq pokinieéna Épésa suwahpeq íre kowíanauge. Peh kótaikinie íwíáhúwe.

Épésa suwahpeqte keyábé iroro arito ehwehne.

17 Poraga Mírétúsi suwahpeq míotaq Épésa suwahpeq Sísa tagariáh ábóáwáh wéh kiwerirankeheéna eqmarowe.

18 Épésa suwahpeqte Sísa tagariáh ábóáwáh wéhwé Poraba sutaq wega sensabé mahraréna, Íné Esia marákórápéq téh surautaqqákáq amahnágaákáq itereq mía míaugaq néne sánsá tagariáhwe.

19 Anotah aní méyabe nuwahriarairana peh Manikáne arambehriéyabe nuwahbarairana mira aruqaruruge. Ite tagariáhmé Asiu kegá áhntetaq moraénue níwíoqnarutowana áhnte tanáhráq ibisaurage.

20 Wehuke momiwíurotaqqákáq mó natáq mó natárue ite séhréhorahi ehwéh pahsuqme tei teinurauge.

21 Asiu kereq Káríki kereqsabé, Itene ahbabáq sansa sueq Manikánsabe áhraboro. Itene Wahnah Sísa Karáhénsabe aiq pútare atáhro tei teinuraugaq tagariáhwe úwe.

22 Poraga mó mahraréna, Manikáne Awanka pokúno aintáráinsabé íné amahnága Sarúsarama suwahpeq pokinie. Mitaq sega nubiq suaneherabowamo. Árahoneherabowapómo. Íné íre tagarióge.

23 Peh morá íné niahtebome Sarúsarama suwahpeqte kegá níwíoqnéra karábúsiipéq móintagéhe. Mó mapéq mó mapérue séyéurutaq Manikáne Awanka mó ke iwíáh aritowara mira éhwéh teni teninowe.

24 Sega nubiq súéhriansabé íre áhreuge. Minayabe anetaníbo. Itene Wahnah Sísa Karáhéga teniátái arámbéhrí parabarueyabe nuwahbehre.

Manikánka ite séhréh aitena kaweraitéh éhwéh teri terinéyabe nuwahbehre úwe.

25 Poraga mó mahraréna, Manikánka wahnahni ehwéh ite míáhrabeq tei teinurauge. Íné tagaríomé amahnága pokonaraq mókake íné mó íre tagagehe.

26 Ibora pahsuqme teiníboq írátíáhro. Iraipéq pokira kegá ínénsabe íre abiahnsa aintahráhowe.

27 Íné íre túbáh agia Manikáne sansá moke pahsuqme íwáhnorurau puara íre abiahnsa aintahráhowe.

28 Manikáne Awanka ite omaq itena, Wahnahnúno aitáráire. Wahnahnúno aitárái puaq sipisípiq wahnáhnká wene kamarí wahnahninserah itega moke Sísá tagaríáh ké moq kawerue wahnahnarítáhiro. Kawerue wahnahnariteq Sísaga mi kené ahbabáqsabe wene korahqtaté paiqmataire íwíáhoru.

29 Sísane sánsá íre tábúsoqme miraéra peh mó sansá miraigeheéra íné pokona tanáhráq mó kegá séra péhe éhwéh íwáhnorigehe. Úrinsi iánká sipisípiq subínserah sega ite morábí méra íre kaweraitagehe.

30 Sísá tagaríáh kégá wehukene sánsá miraigeheéra ite míáhrabeqte kegá moq péhe éhwéh íwáhnorigehe.

31 Minayabe íwéh panatágínaq uqmatíáhro. Apahtáro ópéq wéhékáhnkakaq inokáhpeqkakáq itensabé nirutaboirána kawerue íwáhno aruqaruruge. Minayabe iahreraq matíáhro úwe.

32 Poraga mó mahraréna, Manikánka séhréh aitéh éhwéh anotah pagégé éhwéhne. Mi ehwéh íréhrataq itega kaweqtaq míahrahowe. Mi ehwéh íréhrataq itega kaweqtaq méq oga mía míaira kereq

moráraq míagehe. Minayabe Manikáne ehweh kawerue ireq wene sánsá miraoro.

³³ Iteba míarau tanáhráq mó aniné korósiakáq móneakáqsábé íre nirutaboíruraage.

³⁴ Ínéreq séhréh aintáh kéreq táhutahuroneheéna ínénéga arambehriuraage. Minayabe tagariáhwe.

³⁵ Itega mareqmarero ke séhréh aritaneheéq kawerue arambehrioro. Ínéga aiq mira aruqaru-runserah arambehrioro. Itene Wahnah Sísga mahraréna,

Mó anínká are náwí tánáhráq are iwíáh íwíáhóne.

Arega mó aní náwena tanáhráq anotah iwíáh íwíáhóne

urairé. Mi ehwéhnsábé iahreraq matíáhro úwe.

³⁶ Poraga mi ehwéh aiq teriutaq wereq aboawah wehreqka sirehunseraraq méra púreruwe.

³⁷ Púreq ehwéh parabagútaq sega Pora káhkoue mehwehéra íbisowe.

³⁸ Poraga, Mókake íné mó íre tagagehe únsabe sirutaboírera íbiséra we sípiipéq meqmera móauwera kowekuwe.

21

Porareh Sarúsarama suwahpeq poku ehwéhne.

¹ Itega Épésá suwahpeqte ábóawáh wéh sueq sípi kéweweq obaríqme kure Kósa marákórápéq pokowane. Mó wehekáh itega Árórésa marákórápéq kéq mitaq sueq Pátára suwahpeq pokowane.

² Mitaq séq Pónísía marákórápéq pokína sipí kabarue tagéq mi sipí kéweweq pokowane.

³ Sáípara marákórápéq ábóraq kowanaraq tagéq marakó ayehrápéq kótaikowane. Kótaikéq Síría marákórápéq tagéq Táíya suwahpeq korahowane. Mó kegá sípiipéqté ménsáméhnsá mewe marakóipeq sáharótaq

⁴ itega Táíya suwahpeqte Sísa tagariáh kébá kowíahwane. Kowéq abapete téhtaré wéhékáh seba kowíahwane. Seba míahwanaraq Manikáne Awanka se iwiáh aritowara sega Pora teawera, Wehukega are subiq súéhboq Sarúsarama suwahpeq pokineho uwe.

⁵ Mi tanáhráq parabagútaq itega pokonehe íwiáhéq kaegaeowanarabeq suahwáne. Suahwánaraq moke mibeqté kéreq sene káironanínseqka meiqmera ahnansahrapeq méíúwówe.

⁶ Itega arahwéraq irehunseráráq méq púréréq iriwe mehwehowane. Mehweh ariteq sípiipéq ki-asagowanara tagéra sene nahtapeq seuwekuwe.

Ágábúsaga Sésaría suwahpeq Pora ehweh teawuwe.

⁷ Itega Táíya suwahpeq sueq sípi kéweweq pokue Tóremési suwahpeq pokowane. Mibeqté Sísa tagariáh kéreq mehwehéq peh morá wéhékáh seba kowíahwane.

⁸ Mó wehekáh itega mitaq sueq Sésaría suwahpeq pokowane. Mitaq Pírípine nahtapeq kaegaeowane. Eqmaro kega abapete téhtaré wéhúké omaq sitótaq Pírípi omaq atówe.* Pírípi Sísa éhweh teri terinu aní míowe.

* **21:8:** Pírípinsabé éhwéhmé Eqmaro 6.1-5, 8.5-6,26,40 tagáhnó.

⁹ Wene ayahunkawaréh itaréitaré itaq ahrárigáú míówe. Manikáne Awanka iwíáh aritowara se wene ehweh iraru ahrárigáú míówe.

¹⁰ Itega Sésaría suwahpeq kaegaeowanaraq táhmaro wehekáh parabagútaq wehukení wenáwíq Ágábúsaga Súría marákórápéqté tuwe. Manikáne Awanka iwíáh atowana wega wene ehweh irarerahúwe.

¹¹ Wegá iteba séna Porane áréti pugeqme mewena minarate wewene aigará ayahnkara táhru táhruúwe. Táhru táhruéna mahraréna, Ínéga táhru táhruunserah Sarúsarama suwahpeqte Asiu kegá mah aréti abo moq táhru táhruigehe. Táhru táhruera nahnso kebá móatagéhe. Mah ehwéhme Manikáne Awanka aiq irarire úwe.

¹² Mi ehwéh irahwánaraq itereq mitaq míó kereqka Poransabé, Sarúsarama suwahpeq íre pokúno éq saiqnahwane.

¹³ Saiqnahwanana Poraga itensabé, Nirupipeq umehínehboq aneqsabé saiqnéq ibisaho? Karábúsiyabé íre áhreuge. Itene Wahnah Sísane arambehri miraunsabé Sarúsarama suwahpeq nubiq suaneherabowapómo. Anetaníbo úwe.

¹⁴ Anetaníbo úwaq wega itene ehweh íre ironsabe túbáh agéq, Maniká awabeh sansá mirainkehe ewane.

Poraga Sarúsarama suwahpeq pokú ehwehne.

¹⁵ Mi tanáhráq parabagúwaq ménsámehnsá sokahueq Sarúsarama suwahpeq pokowane.

¹⁶ Sésaría suwahpeqte Sísá tagariáh ké táhmaro kegá ite kie irówe. Wehukení wenáwíq Násónie. We Sáipára marákórápéqté ánínéna íre wahto tanáhráq

Sísa tagariowe. Kie iró kega Násónine nahtapeq kaigeheéra móítówe.

¹⁷ Itega Sarúsarama suwahpeq kowanaraq mibeqté Sísa tagariáh kégá sirupipeq eyoyóéra mehweh aitówe.

¹⁸ Mó wehekáh Porareq itereqka Sémísiba pokowanara ómi Sísa tagariáh ábóáwáh wéh mítówe.

¹⁹ Poraga sereq mehwehéna Sísa éhweh nahnso ke moke teriunsabe Manikánka miraú arámbéhrí sáhnsahwe teriuwe.

Aboawah wehwárínká Poransabé, Manikánsabe iwíáh íwíáho nahtápéq pokúno ato ehwehne.

²⁰ Poraga miraú arámbéhrí sáhnsahwe teriuwara aboawah wehgá írótaq Manikánsabe iwíáh íwíáh atera we anotah aní míre íwíáhuwe. Segá Poransabé, Iteribáq móne. Áhnte, peh íregáritaq Asiu kegá Sísansabé aiq pútare atáhwe. Segá Mósísiga sehgióro ú ehwehnsábé iwíáh íwíáh atáhwe.

²¹ Wene ehweh iwíáh íwíáh atáhwara arega miraurona sansámé mó kegá se péhepehe ehwéh teriátówara aiq írátówe.

Mi pehe éhwéh mahraréra, Arega nahnso ke miáhrabeqte Asiu keyábé, Mósísiga sehgióro ú ehwehnsábé anetaníbo. Itene aniné áú amurúruáhro ú sansánkákáq mó Asiu kené sánsánkákáq íre miraoro teri terinire ewe.

²² Itega tagarionawe arega aiq sire u ehwéh Asiu kegá iraneherawoe. Minayabe amahnága aneronehknono?

²³ Aneronehknono éra sega mó mahraréra, Asiu kega túbáh agigehboq itega teawéna ehwéh miraúno. Mahbeqté itaréitaré

wéhúkégá Manikánsabe, Itene omasa éhwéh miraoneheqmúne teawéwe.

²⁴ Arereq mósosuangéhboq mi animárí meriqme Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq móríto. Titironeherau ka paiqmaro. Anehe sene siyahra káúqsuagéhe. Mirairataq ómi kegá tagarianeheéra Mósísiga sehgióro ú ehweh anteruahnayabé íre aiq pútare atagéhe. Peh Mósísine ehweh kawerue seh-gione íwíáhigehe uwe.

²⁵ Sísa tagaríáh ábóáwáh wéhgá mó mahraréra, Sísansabé aiq pútare atáh náhnsó ké páhsi iwíáhue sehiranue siátóne. Mi pahsígá mahraréna, Péhepehe manikánsabé iwíáh íwíáhoneheéra titiri-rataq náira naneq íre nahro. Korahq íre nahro. Wehukenínká awio páríkí náneq ka íre nahro. Mó kené ahrewe ahrariwe we-hwe mahbiwe íre abarioro íre.

Peh miraue iwíáhue sehiranue teriátáúne uwe.

²⁶ Uwana Poraga kowe éna omasa éhwéh mi-raoneheqmúne u animárí mórítowe. Mó wehekáh wereq sereqka sosúó sansa áhwáréra Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpéq kibekuwe. Sosúó sansa parabagína tanáhráq mibeq mahbeq arítáh ké terieneheéra kibekuwe. Teriera, Mi tanáhráq parabagínaraq itega Manikánsabe iwíáh íwíáh ateq titironehe uwe.

Asiu kegá Pora saiqnarúó ehwehne.

²⁷ Sosúó sansamé abapete téhtaré wéhékáh parabaginaútaq Esia marákórápéqté Asiu kegá Pora tagowe. We Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpéq míowara tagéra abiahnsanuwe. Segá Pora táhtoqme

28 nahtapeq míó kega ehwehnabaéra mahraréra, Ísara keo, séhréh aítáhydro. Mah anínká ómi mah kehiná kéhínánsábé ite Asiu ke íre kaweq ke wóe síwáhnoréna Mósísiga sehgióro ú ehweh anterúáhydro ue síwáhnorire. Mah nahnsábé anetaníbo ue síwáhnorire. Wega mó ahababáritéhmé Káríki ke Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq móarítéhre. Móarítéh púana wega mah kawéq náhnsábé íre kaweratéhre uwe.

29 Épésa suwahpeqte ání wenáwíq Tárópímae. Menah Asiu kegá wereq Porareq Sarúsarama suwahpeqte áhtápéq nogúyataq tagowe. Mitaq tagonsabe sega péhe iwíáhéra, Poraga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq nahnsó aní meqme surainsabe órira mire uwe. Meqme móátáráire uwe péhe éhwéhne.

30 Minayabe ehwehnabaéra ómiga abiahnsanéra pehbeheráh seyeue sorupera Pora Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéqte táhtoqme abariuera máhpeq márunatera onsawári paiqsúówe.

Aroma sontiá kégá Pora táhtoró ehwehne.

31 Segá Pora suboneherautaq Aroma sontiá kéné anotah wahnáhnká ómi Sarúsarama suwahpeqte kégá aiq tobehowe u irowe.

32 Irena wega apubúue sóntiá keákáq sene wahnah animárínkákáq meriqmena pehbeheráh túwe. Túwara Pora subu kegá mí ke tagéra túbáh aguwe.

33 Sóntiá kené wahnahnka Poraba tuena táhtoqme téhtaré séniráté táhrráhydro úwe. Táhrráhydro éna, We insebo? Aneq ahabábáriro kasenuwe.

34 Kasenuwara áhnte kegá míó púara ehwehnabaéra mó kegá mó ehwéhnuwara mó kegá mó

ehwéhnuwe. Áhnte ehwéhnu puara wega íre kawerue irahráhúnsabe sóntía keyábé, Ite kaegaeo nahupéq móatáhro úwe.

³⁵⁻³⁶ Kaegaeo nahupéq kibekoneherautaq se kéro kega paentáwe kéra ehwehnabaéra, Subiq súáhro. Subiq súáhro uwe. Subiq súáhro unsabe Pora subíyehoéra sóntía kegá we sawiwera nogúwe.

Poraga Asiu ke we éhweh teriu ehwehne.

³⁷ Sega we nahupeq móataneherautaq Poraga Káríki ehwéhtáq sóntía kené wahnahnsabé, Ehweh teawinínkono kasenúwe. Kasenúwana mi anínká éhnehéna, Are Káríki ehwéhmé aiq írátíahne éna,

³⁸ Menah peh morá Ísípi marákórápéqté ánínká kámáhni ke ebehinkeheéna áhnte ke 400 subiq suahráho ke meriqmena uworapeq pokuraire. Íné iwíáhume, Arewe we wone íwíáhuge úwe.

³⁹ Úwana Poraga, Íné Asiu aní múge. Íné Sírísía marákórápéq Tahsa suwahpeqte aní múge. Tahsa suwahpeq áhnte nahnsó ké míáhwe. Íné mahtaq míáh ké ehweh terinie úwe.

⁴⁰ Úwana, Terio únsabe Poraga awahsahniataq méwotate irigéna míó kega ehíyansá agigeheéna ayahnkaratáté saiqnówe. Saiqnówara túbáh aguwana Poraga Asiu kené ehwehtaq mahraréna,

22

¹ Náníbáqmari móe. Nániboreh wóe. Nánuwahraho, néne ehweh íráhro. Íné íre ahbabáq anine ue iahtebagehboq néne ehweh íráhro úwe.

² Wega Asiu kené ehweh irarúwara irera ehíyansá aguwe.

Ehiyansá aguwana Poraga mahraréna,

³ Íné Asiu aní múge. Náinoga Sírísía marákórápéq Tahsa suwahpeq maqinténa Sarúsarama suwahpeq méintowana mahtaq anonúkowae. Anotah síwáhnori aní Kámáriaga iteriborehne sansá irankeheéna kawerue níwáhnoruraire. Iborá itega Manikáne arambehri mira onserah ínéga moq mira aruqarururaige.

⁴ Menah ínéga Sísansabé aiq pútare atáh ké pukigeheéna síwíoqnaraige. Weh ahre táhtoqme táhru táhruena karábúsiipéq mórítaráuge.

⁵ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnseq abowah wehreqka minayabe tagéra teieráhowe. Segá Támákása suwahpeqte Asiu ke páhsi sinkeheéra sehiranue níátówe. Íné Támákása suwahpeq pokuraige. Mibeqté Sísá tagaríáh ké táhru táhruue Sarúsarama suwahpeq mórítanieéna pokuraige. Se kamah ariníe íwíáhuraige úwe.

Poraga íópeqté téhreh naneq tagónsabe teriu ehwehne.

(Eqmaro 9.3-19, 26.12-18)

⁶ Poraga mó mahraréna, Íné ahtapeq pokue Támákása suwahpeq kinauraige. Kinauraugana wéhékáhnabubu íné kuraurabeq apubúue íópeqté anotahtaq téhraguraire.

⁷ Téhragurairana marakóipeq márunsurahéna ehweh írátáuge. Mi ehwéhknká mahraréna, Sorao, Sorao, aneqsabé níwíoqnahno uraire.

⁸ Urairana ínéga, Anotah aníno, are insebo uraige. Uraugana wega ínénsabe, Íné Sísá Néhsara

suwahpeqte ání arega níwioqnáhna aní múge uraire.

⁹ Íné sénító kegá téhragurai tagéra peh teniátái ehwéh íre írátówe.

¹⁰ Ínéga, Néne Wahnahno, anerininkono kasenu-rauge. Kasenuraugana wega ínénsabe, Irigue Támákása suwahpeq pokúno. Mitaq arega moke miraina arámbéhrí teawiníe uraire.

¹¹ Anotah téhrrainsabé íné íre tagahrahurauge. Íre tagahrahurau puara íné sénító kegá niyahtaq ahmboqmera Támákása suwahpeq móintárówe úwe.

¹² Poraga mó mahraréna, Mibeqté ání wenáwíq Ánáníásie. We Mósísiga sehgióro ú ehweh kawerue írátái aníne. Moke wenawahrah Asiu kegá, We aiq kaweq aníne íwíáhuwe.

¹³ Ánáníásiga ínéba séna iriwe ména ínénsabe, Sorao, náníbáq móne. Arega tagahrahóne urairana niura apubúue kaweragurairana we tagarauge.

¹⁴ We tagaraugana wega ínénsabe, Itene igaq-naréhne Manikánka wene sánsá ahtebankeheéna are omaq atéhre. Wene kaweq ahnínkáwá tagé wene ehweh irankeheéna are omaq atéhre.

¹⁵ Arega wene ehweh ómi kehinánsábé terinkéhe. Arega tagé írátóna ehwéh terinkéhe.

¹⁶ Amahnága túbáh aginehboq iriwe mé wání meyo. Arene ahbabáq kaqauwankéhboq Sísansabé áhrabúno uraire úwe.

Manikánka Poransabé, Nahnsó ke néne ehweh korerio ú ehwehne.

¹⁷ Poraga mó mahraréna, Íné Sarúsarama suwahpeq seuwekurauge. Mibeqté Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpéq púrerurautaq néniwanka

18 Sísa tagarauge. Tagaraugana wega ínénsabe, Mahtaqté kégá arene ehweh íre aiq pútare atéhra puah Sarúsarama suwahpeq apubúue sue móbeq pokúno uraire.

19 Urairana ínéga wensabé, Néne Wahnahno, Asiu kené momiwí nahmáritápéq arensabé aiq pútare atáró ke subiqme karábúsiipéq sítáráuge. Minayabe mahtaqté kégá tagariáhwe.

20 Sítíbéni arene ehweh teriátái animé Asiu kegá ebahnsatate subitótaq ínéga wahtotaq iriwe ména we pukime aiq kawerire éna subitó kené káhq ambántámáritáq wahnahnuraugé teawátáuge.

21 Teawátáugana wega ínénsabe, Nahnso suwahpeq íre wahto marákórápéq eqmaraníe. Arega nahnso ke néne ehweh korerinkéhboq pokúno teniátáire úwe.

Aroma wahnáh ánínká Poransabé kasenú ehwehne.

22 Poraga teriu ehwéh sega kawerue írówe. Írówana Poraga nahnso keyábé irarútaq sega ehwehnabaéra mahraréra, We oga míéhmé anotah íre kawerire. Subiq súáhro uwe.

23 Porane ehweh íre suwahbó púara sega ehwehnabaéra sene ambantamarí ugurue tuperúpeéra tanahuqkakaq mewe tuperúpeuwe.

24 Sega mirauwana sóntía kené wahnahnka, Mi aní nahupeq móátáhro úwe. Móátáhro éna, Asiu kegá aneqsabé abiahnsanéra áhnte ehwéhnoo íwíáhúwe. Iwíáhéna, Teninkéhboq mah aní áréti sahtáté subóro aritowe.

25 Sega we subiqmaranehéera wene aiayah táhru táhruuwana Poraga weba wahtotaq iriwe mío

wahnáh ánínsábé, Íné Aroma aní múge. Aneqsabé ehweh íre aintasa pehipi nuboneheo? Mi sansá aiq mirao sansánoo úwe.

²⁶ Úwana kíápéténiga irotaq anotah wahnáh ánípá pokue wensabé, Itega suboneheú aní Aroma aní míéhnsábé anerinibo úwe.

²⁷ Úwana wega Poraba séna wensabé, Are Aroma anípo? Tenio úwana, Kowe úwe.

²⁸ Kowe úwana anotah wahnáh ánínká wensabé, Íné áhnte moné paiqmataunsabé Aroma aní úkurauge úwe. Úwana Poraga wensabé, Náinoga maqintotaq Aroma aní maqintowe úwe.

²⁹ Úwara Pora suboneherau kegá irera apubúue auwera peh tagowe. Anotah wahnáh ánínká iwíáhéna, Mah aní Aroma aní míéhkana táhru táhruéwómé íre kaweruge. Íre kaweruge éna wega moq áhreúwe.

Poraga momiwíurío ke teriu ehwehne.

³⁰ Áhreéna arupipeq iwíáhéna, Asiu kegá aneqsabébópoq we ehweh atáhwe. Iraníe iwíáhéna mó wehekáh wega, Pora táhrró nahgáq pugeq áúwáhro aritena, Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq mó kaunsírí kéreqsabé, Momiwíoro aritowe. Momiwíoro aritena, Pora meqme momiwíurabeq móátáhro aritowe.

23

¹ Poraga kaunsírí ke ebitáwéna mahraréna, Nánuwahraho, Manikánka nirupipeq tagaríéhre. Menahnkákákq amahnágaákákq kaweqtaq mía míaage úwe.

² Peh morá wáhnáh ání Ánáníásiga Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké wahnahnúwe. Wega Poraba iriwe míó keyabé, Wene áwéh suranóro aritowe.

³ Aritowana Poraga wensabé, Awisúitagi wirá áwánká taberábe pentí abaq máráhwara awisúitagi awánká íre tagahrahowe. Mina inserah are kaweq ambántá úbíq miahnawe arene arupipeq peh awisúitagi wirá áwánká tahnsane. Arega íné áwéh suranóro aritahnaga Manikánka are mina tahn-saninkehe. Arega mitaq tútuue Mósísiga sehgióro ú ehweh iwíáhé ehweh aintahne. Minayabe aneqsabé níwéh suranóro aritahno? Miraónaga Mósísine ehweh aiq anteruahne úwe.

⁴ Úwara Poraba iriwe míó kega wensabé, Manikáne ehweh mibeq mahbeq aítáh kéné wahnahnsabé aneqsabé ehweh atahno uwe.

⁵ Uwana Poraga sensabé, Manikáne ehweh nka mahraréna,

Itene wahnahnsabé abehq éhwéh atéhneho ire.
(*Kisim Bek 22.28*)

We Manikáne ehweh mibeq mahbeq aítáh kéné wahnah tagaríótáq tahirímé mi ehwéh íre iraru irino úwe.

⁶ Kaunsíri kewé mó akáhtáq Sáyúsi ke míówara mó akáhtáq Péhrasi ke míówe. Minayabe Poraga se tagéna iwíáhue momiwíuríórabeqte keyábé antahtaqa mahraréna, Nánuwahraho, íné Péhrasi aní múge. Nániboreh Péhrasi kené sánsá mirau ke míówe. Manikáne omasa éhwéhnsabé aiq pútare atena wega mókake pusa ké oganúq sitankéhe iraruraunsabé ehweh aintáhwe úwe.

⁷ Péhrasi kegá mó iwíáhuwara Sáyúsi kegá mó iwíáhuwe. Íre morá iwíáhunsabé seye ehwehuwe.

⁸ Péhrasi kegá iwíáhéra, Mókake Manikánka pusa ké oganúq sitankéhe. Sega íópeqté kéreq Maniká míéhrabeqte kéreqsabé aiq pútaq miáhwe íwíáhuwe. Sáyúsi kegá minayabe íre aiq pútare arítówe. Sega iwíáhéra, Manikánka pusa ké íre oganúq sitanawire íwíáhuwe. Minayabe se mó iwíáh mó iwíáhu puara seye ehwehuwe.

⁹ Anotah ehwéhutaq táhmaro Péhrasi sansá síwáhnoro kegá iriwe méra mahraréra, Itega iwíáhúnawe mah anímé íre ahbabáq anine. Íópeqté ké, Maniká míéhrabeqte kégá ehweh teawátówapómo. Itewe íre tagariahrahúne uwe.

¹⁰ Unsabe seye áhnte ehwéhnabaunsabe sóntía kené wahnahnka, Asiu kegá Pora abariwe subíyeho iwíáhéna, Sóntía keyábé, Mi aní tutáhtoqme sabiwe meqmeq itega kaegaeorabeq móátáhiro aritowe.

¹¹ Mó penórábéq Sísaga Poraba sebatawe ména wensabé, Íre áhreúno. Íné éhweh arega Sarúsarama suwahpeq teriátónanserah mókake Aroma suwahpeq moq terinkéhe úwe.

Asiu kegá, Pora subiq suaneheqmúne u ehwéhne.

¹² Mó wehekáh Asiu kegá sío síóera moráénéra, Manikánka tagariéhre. Wánínkakaq táhutahuqkakáq pehipi íre naneheqmúne. Ebeq Pora subiq sueq anehe táhutahuq nanehe uwe.

¹³ Áhnte weh 40 wehgá miraue sío síóera moráénue iwíáhuwe.

¹⁴ Sega Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqpa

pokue sensabé teriera, Manikánka tagaríehre. Ítega wánínkakaq táhutahuqkakákq pehipi íre naneheqmúne. Ebeq Pora subiq sueq anehe táhutahuq nanehe.

¹⁵ Minayabe itereq mó kaunsíri kéreqka sóntía kené wahnahnsabé péhe éhwéh mahrarero. Mahraréq, Itega Pora éhweh tábúsoqme iranéhboq iteba meqme súno ero. Itega ahtapeq wahnahnurawéq wega sinaraq suboneheqmúne uwe.

¹⁶ Úwana Porane anahnowáné ahninkáwágá mina mehwaró ehweh irowe. Irena sóntía kegá kaegaurabeq kibekue Pora teawuwe.

¹⁷ Teawuwana Poraga kíápéténinsabé áhrabéna mahraréna, Mah mahbígá arene wahnah aní ehweh teawinkéhboq meqme móato úwe.

¹⁸ Úwana wega meqmena anotah wahnáhpá móatena wensabé mahraréna, Mah mahbígá ehweh teawinkeheéna meqmena suge. Karábúsiipéqté aní wenáwíq Poraga níáhrabue we meqme areba móato teníre úwe.

¹⁹ Úwana anotah wahnáh ánínká mahbine ayah-taq panantáwe meqmena kopípéq mógasenúwe. Kasenéna, Aneq ehwéh teniníbo úwana

²⁰ mahbiga wensabé, Asiu kegá moráénéwáhwe. Sega arensabé, Ahbiah Porawe kaunsíri kebá meqme súno teawigéhe. Pora éhweh tábúsoqme iranéhboq iteba meqme súno teawigéhe.

²¹ Minayabe aiq pútare arítéhnehboq 40 kegá mehwatíáhwe. Sega aiq mahraréra, Manikánka tagaríehre. Ítega wánínkakaq táhutahuqkakákq pehipi íre naneheqmúne. Ebeq Pora subiq sueq anehe táhutahuq nanehe ewe. Sega amahnága

sokah sokahue miáhwe. Peh arene ehwehnsabé áwénunowe úwe.

²² Úwana anotah wahnáhnká mi mahbíyábé, Arega tenienawe mó ke teríneho. Pehwehrue pokéwahno éna eqmaq auwowe.

Pora kámáhni wahnáh ání wenáwíq Péríkiba móato u ehwehne.

²³ Eqmaq auwena téhtaré kíápéténi síáhrabúwe. Síáhrabéna sensabé, Inokáhpeq wehuke sugé tanahráq Pora Sésaría suwahpeq meqmeta móátáhtao. Áhnte sontiá ké 200 sontiá kéreq 70 oségá káhkókóawíáh sóntiá kéreq mó áhnte 200 sehsabekara matiáh sóntiá kéreq sokah sokah arítáhtao.

²⁴ Pora moq óseraq tútuue miáhnaraq anotah wahnáh ání Péríkiba kawerue meqmeta móátáhtao úwe.

²⁵ Móátáhtao éna Péríkine páhsi sehiranue mahraréna,

²⁶ Péríkio, are anotah kawéq wáhnáh ání móne. Íné Káróríúsa uge. Mó niwíqmé Árisíasa uge. Néne páhsi sáhnshawe tagáhno.

²⁷ Asiu kegá mah aní táhtoqme subitótaq we Aroma aníne urairana írátáuge. Írátáútaq ínéreq sóntiá kereqka pehbeheráh tueq tumetáune.*

²⁸ Wega aneq ahabábirapómo éna iranieéna sene kaunsiri kebá móátaráuge.

²⁹ Sega seyene sánsánsabé ehweh atówana wega íre anotah ahabábirire. Mi ahabábáqmé íre suboráhi ahabábáq míre. Íre karábúsiipéq móatahráhi ahabábáq míre.

* **23:27:** Eqmaro 21.30-33, 22.25-27, 24.7 tagáhno.

³⁰ Asiu kegá mah aní suboneheqmúne uro irena apubúue areba eqmaq áúwóge. Wensabé ehweh atáh keyábé areba pokue mi ehwéh koreawéro atóge úwe.

Páhsiipéqté éhwéhnká aiq irarúwe.

³¹ Sene wahnahnka teriunserah sóntía kegá Pora meqmera inokáhpeq Ántípáti suwahpeq móátówe.

³² Mó wehekáh óseakáq kégá Pora meqmera Sésaría suwahpeq pokuwe. Pokuwara mó sontiá kégá sene nahtapeq tuekuwe.

³³ Tuekuwara óseakáq sóntiá kégá pokue Sésaría suwahpeq kéra anotah wahnáh aní Péríkiba Pora móatera páhsiakáq móátówe.

³⁴ Móátówana wega páhsi sáhnsahena Poransabé, Are eheqte ánipo kasenúwana, Íné Sírísía marákórápéqté aní múge úwe.

³⁵ Úwana, Arensabé ehweh atéhra ke túírataq arene ehweh iraníe úwe. Wegá sóntía keyábé, Érótime anotah nahtápéq ateq mitaq wahnahnoro aritowe.

24

Asiu kegá Pora ehweh ató ehwehne.

¹ Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritáh kéné wahnah wenáwíq Anáníásie. Moberiáh wéhékáh parabagútaq wereq táhmaro Asiu kené abowah wehreqka peh morá págegeue ehweh aritahráhi aní wenáwíq Tétúra meqmera túwe. Segá Aroma kené anotah kamáhní aní Péríki Pora éhweh teawanehe úwe.

² Péríkiga, Pora meqmeq sero úwara meqmera móátówe. Móátówana Tétúraga mahraréna, Péríkio, are anotah kawéq wáhnáh ání móne. Arega wahnahnónayabé ite Asiu ke pehwehrue mía míaorahúne. Arega kawerue iwíáhónawe séhréh aitaníe é itene marakó kaweraitahne.

³ Minayabe itega iwíáh iwíáh ateq kaweróne atone úwe.

⁴ Tétúraga mó mahraréna, Áhnte ehwéh íre irarinie. Pehgáriq ehwéh teawiníboq iro.

⁵ Ite iwíáhúnawe mah anímé ahbabáq aruqaruri aníne. Wega mah marakó marakóipéq mó ke suwahpeq mó ke suwahperue Asiu keyábé pagu pagunurairara áhnte kegá tobehéra ebehowe. Wega itene sánsá suena Néhsara suwahpeqte aníné sánsá meyáh ké wahnahnire.

⁶ Wahnahnéna wega Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq íre kawerina uraitaq itega táhtotiraune. Itene sánsá anterutainsabé ehweh ateq parabaruanene iwíáhuraune.

⁷ Iwíáhuraunaraq itega Pora ehweh atanéhe uraunaraq sóntía kené wahnah wenáwíq Árisíásarehga tuera ite págegeue iubera Pora meqmera móbeq móátarówe. Árisíásaga itensabé, Pora ehweh atagéhboq anotah aní míéhrabeq pokue mitaq ehweh atáhro uraire.

⁸ Moke ehweh atéhra ehwéhnsabé wewega teawinkéhboq kaseninanao úwe.

⁹ Úwara moke wereq su Asíú kegá wega irarú ehwéhnsabé kowe atera mi ehwéh aiq pútaq ehwéhne atówe.

Poraga Péríkínsabé we éhweh teawu ehwehne.

10 Poraga ehwehnikheéna anotah kamáhní ánínká ayahnkaratáté saiqnówe. Saiqnówana Poraga wensabé, Itene marakórapeq arega áhnte opéq wahnahnurone. Mina tagaríónsábé pahsuqme teawiníe.

11 Ínéga Sarúsarama suwahpeq Manikánsabe iwíáh iwíáh atanieéna kowíaraugana peh airápété téhtaré wéhékáh parabaguraire. Mó kegá mi ehwéh aiq pútaq ehwéhne teawigéhboq kaseninanao.

12 Mi ke suwahpeq íné íre ehwehéna mó ke íre pagu pagunurauge. Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéqkákáq Asiu kené momiwí nahtápéqkákáq máhpeqkákáq peh túbáh agurauge.

13 Sega ehweh aintáhnsábé íre sokigi aintahráhowe.

14 Pahsuqme teawiníboq írátíahno. Sega Sísane sánsámé íre suwahbeh puara áwáhnáh sánsáne ewe. Mi sansámé ínéga sehgiúge. Miraunsabé itereq itene igaqnaréhreqne Manikánsabe iwíáh iwíáh atóge. Mósísine ehwehnikakáq Manikáne ehweh iraru kené ehwehnikakáqsábé aiq pútare arítóge.

15 Mókake Manikánka moke pusa kéwé kaweq kereq ahababáq kereq iriritankéhe. Ehweh aintáh kéreq ínéreqka minayabe iwíáhue áwénunúne.

16 Íné kaweqtaq méyabe nuwahbehre. Manikánseq ómi wehukéreqsabé íné íre ahababárarítónsábé nirupipeq eyoyóire úwe.

17 Poraga mó mahraréna, Táhmaro opéq nahnso kené marakórapeq ména nánuwahrahba seuwekurauge. Tabonah Asiu ke móne nárinieéna

seuwekéna Manikánsabe iwíáh íwíáhue nawinieéna seuwekurauge.

18 Itega sosueq mirauraunaraq sega Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq ite tagarowe. Íre áhnte ke ínéba míarowana pehwehribeq míaraugara

19 Esia marákórápéqté Asiu kegá tagarowe. Tagarowana ínéga ahbabárurautaq tahirí sega aneqsábé areba íre séra ehweh aintáh iripo?

20 Ínéga kaunsíri ke ehwéh teriátáugara areba suro kegá írátíarowe. Ahbabárurautaq tahirí sega teawé irino.

21 Se momiwíurorabeq peh morá éhwéh iraru-raunsabé sega, Íné ahbabáruaire íwíáhurowamo. Mi tanáhráq ínéga anotah ehwéhnie mahraréna, Manikánka pusa ké iriritankéhe. Ínéga mira íwíáhunsabé ibora itega ehweh aintáhwe urauge úwe.

22 Úwana Péríkiga irena Sísansabé aiq pútare atáh kéné sánsá ahtebonsabé, Pehitare aritowe. Pehitare aritena sensabé, Anotah sontiá kéné wahnah aní Árisiásaga mahtaq tuinaraq itene koti ehwéhnsabé iwíáhue teinie úwe.

23 Teinie éna wene kíápéténinsabé, Pora kawerue wahnahnato. Pehwehrue wahnahnúno. Wene iyahnabo anímárinká séhréh ataneheéra ménsámehnsánkakaq túíratq íre ahqáho arito úwe.

Pora téhtaré ópéq karábúsiipéq mío ehwéhne.

24 Táhmaro mó wehekáh parabagúwana Péríkiga wene ahre wenáwíq Tárúsíra meqmena súwe. Wene ahre Asiu iní míowe. Wega, Pora meqme

súno atowana móatowana Poraga Sísansabé aiq pútare ate ehwéh teriuwe.

²⁵ Poraga kaweqtaq méyabewé tabasiwe méyabewé Manikánka mókake ómi kehinánsabé ehweh aritahnayabéwé irarúwe. Irarútaq Péríkiga áhre agéna mahraréna, Pehitare. Amahnága pokúno. Mókake ahwimi íre kahnaraq mó áhrabinie úwe.

²⁶ Péríkiga iwíáhéna, Pugeq auwahnana Poraga móne náninabomo íwíáhúwe. Mira íwíáhúnsabé wega mó wehekáh mó wehekáhnue Pora meqme súno atowana Pora weba súwe. Wereq Porareqka ehweh narugaruruye.

²⁷ Asiu kegá wensabé kaweróne atageheéna Péríkiga Pora íre pugeq auwowana peh téhtaré ópéq karábúsiipéq míowe. Mi tanáhráq parabagúwana mó anínká Péríkine wahnah árámbehrí meyowe. Mi aní wenáwíqtare Pósiúsa Pésátae.

25

Poraga, Anotah wahnáh ání Sísáhríba pokinie ú ehwehne.

¹ Pésátaga Sésaría suwahpeq wahnahné arámbehrí awaq mianieéna mitaq súwe. Apahtáróráq mitaq ména suena Sarúsarama suwahpeq pokúwe.

² Mibeqté Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnseq mó anotah Asiu kereqka Pésáta Poraga ahbabarurai ehwéh teawúwe.

³ Sega moráénéwéra, Pora subonéhboq ahtapeq mehwaranéhe íwíáhuwe. Mira íwíáhúnsabé sega

Pésátansabé, Pora mahtaq Sarúsarama suwahpeq ehweh atanéhboq meqmeq sero arito uwe.

⁴ Uwana Pésátaga sensabé, Pora Sésaría suwahpeq karábúsiipéq míéhre. Mibeq áhnbórá pokinie.

⁵ Minayabe ite miónarabeqte anotah kegá séniragéhe. We ahbabáq kahnaraq mitaq ehweh atagéhe úwe.

⁶ Wega sensuwahpeq abapete apahtáro wéhékáhpópoq nayáhnkú wéhékáhpópoq mitaq ména suena Sésaría suwahpeq pokúwe. Pokéra mó wehekáh wega wahnahnúrabeqte náhúpéq tútuue ména, Pora koweqme sero aritowe.

⁷ Poraga sútaq Sarúsarama suwahpeqte su Asiú kégá seabugéqnáhnue iriwe míówe. Iriwe méra, Wega mira ahbabárire éra áhnnte ehwéh atówe. Sene ehwehme aiq pútaq ehwéh íre sokigi aweráhuwe.

⁸ Ehweh atówana Poraga mahraréna, Mósísiga sehgióro ú ehwehnikákákq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqkákákq íre ahbabárarítaráuge. Itene anotah wahnáh Sísáhri moq íre ahbabárataráuge úwe.

⁹ Úwana Pésátaga Poransabé, Asiu kegá ehweh aintagéhboq Sarúsarama suwahpeq ínereq arereq pokéyabe awahbehro úwe. Pésátaga Asiu kené sirupipeq eyoyó aritanieéna mi ehwéh irarúwe.

¹⁰ Úwana Poraga wensabé, Ahqáho. Íné Asiu keyábé íre ahbabárarítaráume tagariahne. Minayabe ite Aroma kené anotah wahnáhné koti arítáh náhtápéq míóge. Mahtaq ehweh parabaruo.

¹¹ Íné pukorahu sansá íre miraurauge. Miraurataq tahirímé íné nubiq suo teawú irino. Segá ehweh aintáhmé íre aiq pútarowe. Minayabe arega

íné Asiu kebá íre móintahráhone. Aroma wahnáh aní Sísáhri íné éhweh teawenana wewega iwíáhue tagankehe úwe.

¹² Úwara Pésátareq weba mía míau ahtébiá kéreqka sío síoéra iwíáhuwe. Pésátaga Poransabé, Sísáhri íné éhweh teawenana iwíáhue tagankehe énayabé weba pokinkehe úwe.

Ágáripaga Pora éhweh iro ehwéhne.

¹³ Táhmaro mó wehekáh parabagútaq mó marákórápéqté wáhnáh ánínseq wenanahnoreqka Sésaría suwahpeq suye. Wahnah aní wenáwíq Ágáripae. Anahnowá áwíq Pénáisie. Segá Pésáta mehweh atayeheéra suye.

¹⁴ Segá táhmaro wehekáh weba míóyana Pésátaga Pora éhweh Ágáripa teawuwe. Teawena Ágáripansabe mahraréna, Péríkine arambehri merautaq wehukení karábúsiipéq míaraire.

¹⁵ Íné Sarúsarama suwahpeq míarautaq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahmarínseq Asiu abóawáh wéhreqka we éhweh teniátówe. Teniera mahraréra, Itega we naho aiq ehweh ataráúnayabé itene ehweh iro. We subiq suo teniátówe.

¹⁶ Teniátówana ínéga ahqáho aritena sensabé, Ite Aroma kegá wehuke pehipi íre subiq suahráhué. Ebeqme we ehweh átáh ké míáhrabeq wene ahbabáqsabe ehwehninkehe urauge.

¹⁷ Asiu kegá we ehweh ataneheéra ínéba tutotaq íné íre túbáh agurauge. Mó wehekáhtáq mi ehwéh iraníeéna wahnahnurabeqte náhúpéq tútuue

ména, Pora koweqme sero arítaráugara koweqme surowe.

¹⁸ Wega aneq ahkárágára urairo íwíáhuraugara wensabé ehweh atáró kegá irigéra íre mi ehwéhnia peh mó ehwéh irare atárówe.

¹⁹ Peh seyene sánsánsabé ehwehurowe. Poraga, Putiarai aní wenáwíq Sísa oga míéhre urainsabé wereq sereq ehwehuwe.

²⁰ Mi ehwéhmé íre niahteboge. Aneq ehwéhpómo? Árahue kaweraritanínkono íwíáhurauge. Iwíáhuraunsabé ínégá Pora kasenána, Sarúsarama suwahpeq pokue mitaq mah ehwéh kobarabaruanéhnkono urauge.

²¹ Uraugana Poraga, Ahqáho. Aroma wahnáh aní Sísáhri íné éhweh teawenana wega iwíáhue tagéna teinkéhe uraire. Urainsabé, Ínégá eqmaq auwahráhonaraq Sísáhriba pokinkehe. Amahnága karábúsipéq miahno atáráuge úwe.

²² Úwana Ágárípara Pésátansabé, Ínénégá mi aníné ehweh iraníe úwana, Ahbiah arega irankéhe úwe.

²³ Mó wehekáh Ágárípareq wenanahno Pénáísireqka wahnah anité táhnsá siwahriruera suye. Sereq sóntía kené wahnahnseq anotah wehwárínseqka momiwí nahtápéq kibekuwe. Kibekuwana Pésátaga, Pora koweqme sero úwana koweqme suwe.

²⁴ Pésátaga mahraréna, Ágárípareq ómi itereq momiwíúna kerero, mah aní tagahro. Moke Asiu kegá Sarúsarama suwahpeqkákáq mahtaqqákáq mah anínsabé teni teninurowe. Sega ínénsabe, Mi aní anotah ahbábáq aní púah subiq suo ato éra pagu pagunaintárówe.

²⁵ Ínéga we kasenue tagéna pukorahi ahbabáq íre tagarauge. Wega, Aroma wahnáh ání Sísáhri íné éhweh teawenana wewega iwíáhue tagankehe uraire. Urainsabé ínéga weba eqmaranie íwíáhuraugé.

²⁶ Mah anínsabé kasenue tagéna wene ahbabáq íre tagaraunsabé Sísáhrinsabé aneq ehwéh páhsiipéq sehiranue teawinínkono? Minayabe wene ehweh irageheéna iteba móátóge. Ágárípaó, wene ehweh iro. Itene anotah wahnáh Sísáhri wene ahbabáqsabe páhsi sehiraniniboq itega mah aní kasenoro.

²⁷ Karábúsiipéqté ání mó wahnáh ánípá pehipi eqmaq áúwéhnyabé íre kaweq sansáne. Minayabe wene ahbabáqmari sehiraninie úwe.

26

Poraga we éhweh Ágárípa teawu ehwehne.

¹ Ágárípaaga Poransabé, Are éhweh teio úwe. Úwana Poraga ayah pankeqme mahraréna,

² Ágárípaó, are anotah wahnáh ání móne. Íné éhweh teawenayabé nirupipeq eyoyóire. Asiu kegá áhnte ehwéh aintárónsabé amahnága tábúsoqme teawinie.

³ Arega moke Asiu kené sánsánkákákq sene ehwehnikákq aiq ahtebáhne. Minayabe arega néne ehweh irahnayabé nirupipeq eyoyóire. Kawerue iwíáhinkehboq pehwehrué mé iro úwe.

⁴ Poraga mó mahraréna, Ómi Asiu kegá Sarúsarama suwahpeq miraurau sansá tagaríáhwe. Íné animai míáhwataq nánuwahrah míórabeq miraowa sansá tagaríáhwe.

5 Péhrasi kegá mirau sansá anotah pagégé sánsáne. Íné Péhrasi aní ména mi sansá kawerue miraurage. Minayabe Asiu kegá tagaríáhwe. Mi ehwéh teawayabe suwahbehtaq tahirímé sega aiq teawé irino.

6 Naho naho Manikánka itene igaqnaréhyabe áhnte kawéq éhwéh teriuwe. Ínéga mi ehwéhnsábé aiq pútare atóge. Aiq pútare atena áwénunuraunsabé mó kegá ehweh aintárówana amahnága mahtaq míóge.

7 Airápété téhtaré iteruwahrah kahnáhnká inokáhpeqkákáq wéhékáhnkakaq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáhwe. Sega kawerue iwíáh iwíáh atera, Manikánka omasa éhwéh sehginawire éra áwénunuwe. Ínéga moq miraue áwénururaage. Minayabe Asiu kegá ehweh aintárówe.

8 Manikánka pusa ké iriritéhnsábé aneqsabé íre aiq pútare ataho úwe.

9 Poraga mó mahraréna, Ínéga menah Sísá, Néhsara suwahpeqte ánínsábé aiq pútare atáh ké síwíoqnanauge iwíáhuraage.

10 Iwíáhéna Sarúsarama suwahpeqte Sísá tagaríáh ké síwíoqnaraage. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnah kegá, Miraúno aintárówana Sísá tagaríáh ké karábúsiipéq sitáráuge. Se subiq suanéhe iwíáhurowana miraoro arítáráuge.

11 Sísá tagaríáh kegá sene sánsá suera Sísansabé íre kaweq ehwéh atageheéna ínéga moke Asiu kené momiwí nahmáritápéq anotahtaq kamah ariena síwíoqnaraage. Anotah abíáhnsá aritena wáhnaupéqté ké suwahpeqkákáq pokue síwíoqnaraage úwe.

*Poraga Sísa tagó ehweh Ágáripa teawu ehwéhne.
(Eqmaro 9.3-19, 22.6-16)*

¹² Poraga mó mahraréna, Ínéga mirauraun-sabé Támákása suwahpeq pokinie íwíáhuraage. Iwíáhuraugara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnah anímárínká, Kaweróne éra, Komiraúno aintárówe. Komiraúno aintárówana ahtapeq pokuraage.

¹³ Pokuraugana wéhékáhnabubu íopeqté anotah-taq téhraguraire. Mi tehrehme pópoqnah kiotaiqme téhrrairana tagaraage. Ínéreq ahtapeq sénító kereq míaraunarabeq téhraguraire.

¹⁴ Anotah téhraguraitaq moke itega marakóipeq márunsurahuraune. Íbaru ehwéh, Asiu kené ehwehnka iraréna, Sorao, Sorao, aneqsabé níwíoqnahno? Kirusa séhíkárátáq are pera q míáhnana érinserah amahnága arere érire uraire.

¹⁵ Urairana ínéga, Anotah aníno, are insebo uraugana wega, Íné Sísa arega níwíoqnáhna aní múge.

¹⁶ Iriwe míahno. Arega néne arambehri mirainkeheéna areba tuena omaq atóge. Amahnága tagáhna naneqkakáq mókake sokigi awéna naneqkakáq teri terininkehe.

¹⁷ Nahnso kebá eqmaraníe. Mókake ínéga are séhréh atáhnaraq sereq Asiu kereqka íre subiq suagéhe.

¹⁸ Nahnso kegá sirupipeqté síúrá ebiqme tagéra sunkíkírirabeqte sánsá suera téhrehrebeqte sánsá miraighboq kosíwáhnorúno. Owainawane págege sansá suera Manikáne ahtapeq nogigéhboq kosíwáhnorúno. Segá arene ehweh íréhrataqmé

sene ahababáq kaweraritaníe. Kaweraritena sensabé, Ite ínénsabe aiq pútare aintáh púana ínéga omaq itó ánímárí míáhwe aitaníe urairana írátáuge úwe.

Poraga Ágáripa wene arambehriyabé teawu ehwehne.

¹⁹ Poraga mó mahraréna, Ágáripao, are anotah wahnáh ání míahna puah néne ehweh iro. Sísaga íópeqté teniátái ehwéh íre anterúoge. Írakaumo.

²⁰ Téhwe Támákása suwahpeq síwáhnorurauge. Síwáhnoréna mitaqté keyábé, Itene ahababáq sansa sueq Manikánsabe áhraboro. Áhrabirataq mó ahababáq pehragéq peh kaweqtaq méq wene arambehri miraoro. Mirairataq mó kegá itene ahababáq sansa aiq pútaq sutowe íwíáhigehe uraугe. Anehemé Sarúsarama suwahpeqkákáq moke Súría marákórápéqkákáq naruo ke míarorabeqkákáq mah ehwéh síwáhnorurauge.

²¹ Mah ehwéh síwáhnoruraunsabé Asiu kegá Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq íné tagéra táhtoqme, Subiq suanéhe íwíáhuowe.

²² Manikánka menahnkákáq amahnágaákáq aiq séhréh aintéhre. Séhréh aintéh púana iriwe ména anotah kereq íre síwíqkakaq kéreqsabé ehweh teiúge. Manikáne ehweh iraru kereq Mósísireqka iraru ehwéhmé teiúge. Ínéga mó ehwéh íre teiasa peh mi ehwéh teiúge.

²³ Sega mahraréra,
Mókakewe Manikánka omaq ato aní, ite meirena kaweraitéh ani anotah erínana pukinkehe. Pukéna pusa ké míáhrarabeqte ebeq iriginkehe. Wegá irigena Asiu kereq

nahnso kereq téhrorahi ehwéh terinkéhe uwe. *(Aisaia 42.6, 49.6)*
Mó ehwéh íre teiasa peh mi ehwéh teiúge úwe.

Poraga Ágárípansabé, Aiq pútare ato ú ehwehne.

24 Pésátaga Porane ehweh saiqnaruenta anotah ehwéhnéna, wensabé, Porao, are múguwahgu aní úkurone. Áhnte sehirania púkú sáhnsah sáhnsahuronaga múguwahgu aní úkurone úwe.

25 Úwana Poraga wensabé, Pésátao, are anotah wahnáh aní móne. Íné íre múguwahgu aní ména peh aiq pútariahnsanuge. Íre pehipi irarúge. Peh tábúsoqme iwíáhéna iraruge.

26 Ínéga teiú éhwéhmé Ágárípaga tagaríéh púana wensabé pahsuqme teawúge. Sísaga mirauraimé íre epéráhpéria peh wehuke míaropi miraurai puana Ágárípaga aiq moke iratíéhre.

27 Ágárípao, arega Manikáne ehweh iraru kené ehweh aiq pútare aritahno? Íné tagaríómé arega aiq pútare aritahne úwe.

28 Úwana Ágárípaga Poransabé, Arega tenien-ayabé inéga mótaq Sísá kéraníe iwíáhono úwe.

29 Úwana Poraga wensabé, Mótaqpópoq mókakebopoq iné íre tagaríóge. Íre arebataq ómi amahnága néne ehweh írah keyábé nirutaboirarítóge. Ite ómi iné tahnsa aní úkigeheéna púreraitóge. Íre iné tahnsa karábúsiipéq míageheéna peh Sísansabé aiq pútare atageheéna púreraitóge úwe.

30 Úwara Ágárípareh Pésátareh Pénáísireh sereq tútuue míó kereqka irigue

³¹ máhpeq tueyokuwe. Tueyokéra sebataq ehwehnéra, Mi anínká pukorahi ahbábáq íre mirauraire. Wega karábúsiipéq mía míaorahi ahbábáq íre mirauraire uwe.

³² Ágáripaga Pésátansabé, Mi anínká, Aroma wahnáh aní Sísáhriga íné éhweh iranawire íre iraruraitaq tahirímé soraq auwo ató irino úwe.

27

Pora Aroma suwahpeq pokinkeheéra sípiipéq móátó éhwéhne.

¹ Pora Ítári marákórápéq eqmarankeheéra sega wereq mó karábúsiipéq mió kereq wehukení wenáwiq Súríasaba mórítówe. Súríasawe we sóntía kené kíápéténi ména 100 sóntía ké wahnahnéna anotah wahnáh aní Sísáhrine arambehri aní míowe.

² Áramítíami suwahpeqte sípígá mó ke suwahpeq mó ke suwahperue Esia marákórápéq pokinaútaq Súríasaga Porareq mó karábúsiipéqté kéreq sípiipéq mórítówe. Mó aní wenáwiq Árisátáki sípiipéq míowe. We Tésárónáika suwahpeq Másérónía marákórápéqté áníne. Itega sípi kéweweq pokowane.*

³ Pokéq mó wehekáh Sáíróna suwahpeq sewane. Súríasaga Pora kaweratena wensabé, Arega mah-taq sewíéhnaaq arene iyahnaboga kirabo atagéhe úwe.

⁴ Mó wehekáh itega sípi kéweweq pokowane. Iuranabiahtapeq anotah soirírúnsabe marakó áwiq Sáipára ogehpeqtáq sótaikowane.

* 27:2: Árúka mah pahsí sehiranú aní moq mi sipíipéq kiwíowe.

5 Sótaikeq Sírisía marákórápéqkákáq Pámbíría marákórápéqkákáq anotah wanítábá sótaikéq Árisía marákórápéq Máíra suwahpeq kowane.

6 Sóntía kené kíápéténiga mitaq mó sipí Ítári marákórápéq pokína sipí kabaruwe. Kabaréna wega Árékásántaría suwahpeqte sipí Ítári marákórápéq pokína sipí ábóraq marena ite meiqmena sípiipéq móitowe.

7 Mitaq sipí kéweweq anotah soirírúnsabe táhmaro wehekáh pehwehrue pokowane. Pehwehrue kúwaq itega Níra suwahpeq kótaikowane. Mitaq anotah soirírúnsabe itega obaríqme íre korahowane. Itega Sárámóni marákórápéq kótaikéq Kíríti marákórápéqte áyéhrápéq kótaikéq mi marákó ogehpeq kowane.

8 Sípiwarí segagairabeq áwíq Kaweqtapére. Mitaq Áráséa suwahpeq wahtotare. Sípiipéq pehwehrue mitaq kowane.

9 Anotah soirírúnsabe koyabo seyabonue áhnte wehekáh sótaikúwe. Ópeq tanáhráq súwana anotah soirírúnsabe wánínka áhnte nonaburóróúwe. Minayabe Poraga sensabé,

10 Sípiakákáq itenkakákáq wánínkoneho. Íné iwíáhume pokonaraq íre peh sípiakákáq kahgoakákáq ite moq wánínkoneheqmúne úwe.

11 Úwana sóntía kené kíápéténiga Porane ehweh íre irena peh sipí soberú anínseq sipí abowáreqne ehweh irowe.

12 Sipwarí segagairabeq ópeq tanáhráq méyabe íre kaweqtapéq púara áhnte kegá, Sípi kéweweq pokoneheqmúne uwe. Kíríti marákórápéq mó sipí kagairabeq áwíq Píníkie. Segá iwíáhéra, Píníkiwe

íre anotah soiríri marákóe. Minayabe sípi kéweweq pokue ópeq tanáhráq mitaq kowíanehe uwe.

Anotah soirírúnsabe wánínka anotah nonaburóróúwe.

¹³ Pehgáriq soirírúnsabe sega iwíáhéra, Aiq kawerire iwíáhuwaq sípi kéweweq Kíríti marákórápéqté áyéhrápéq wahtotaq pokowane.

¹⁴ Pokowanana marakóipeqté anotah soiríqká paentowe.

¹⁵ Anotah soirírúnsabe sípi sóirirúrabeq íre korahúwe. Íre korahúnsabe sípi soberú anínká sípi keyabonkúwana sóiriqka anehepeq pagume meqmena kúwe.

¹⁶ Itega Káúra marákó sótaikowanaraq pehgáriq sípi abariue pankeqme sípirapéq marahwáne. Anotah soirírú púana mi arámbéhrí anotah pagégé arámbéhríe.

¹⁷ Sípi pitegíneho éra págege nahgáqtaté ákáhnabubu táhru táhruuwe. Ápárika marákóráq sóiriqka sípi paentáwena arahwéraq móitehneho éra sega séri pugeq súówana sípiga pehipi pokúwe.

¹⁸ Mó wehekáh peh anotah soirírúwana sípi umehúnsabe wánínkíneho éra sega kahgowarí mewe wánípipeq súówe.

¹⁹ Súówana mó wehekáh mónkakáq anotah soirírúwara mó wehekáh anotahtaq áhreu puara sípi soberé mensáméhnsámarí mewe wánípipeq súówe.

²⁰ Áhnte wehekáh íónkakaq pópoqnahakáq wehyoqkakáq íre ábóraq kowana peh anotah ibónsúwana sóirirúwe. Minayabe sega wánínkoneheqmúne iwíáhuwe.

²¹ Wánínkoneheqmúne íwíáhéra áhnte wehekáh táhutahuq awehriuwe. Awehriuwana Poraga se míorabeq séna sensabé mahraréna, Wehukeo, néne ehweh ireq Kíríti marákórápéq íre súótaq tahirímé sípiipéqté ménsáméhnsá peh kéh irino.

²² Amahnága íre áhreoro. Moke itega íre pukoneheqmúne. Peh morá sípi airaiq piteginawire.

²³ Íné Manikáne aní ména wensabé iwíáh íwíáhata atauge. Inokáhpeq wene íopeqté ánínká ínéba iriwe ména

²⁴ mahrarue teniena, Porao, íre áhreúno. Aroma kené wahnah Sísáhriga arene ehweh irankéhboq weba pokiniewóne. Minayabe Manikánka arereq moke sípiipéq míáh kéreq amahnága íre pukia peh oga míáhro aitéhre.

²⁵ Manikánka tení éhwéhnsábé aiq pútare atóge. Wegá teninsábé aiq pútaraginawire íwíáhuge. Minayabe íre áhreoro.

²⁶ Peh morá sóiriqka paentáwe sípi marakóipeq surahue piteginkehe úwe.

²⁷ Inokáhpeq 14 wehekáh parabagútaq anotah soiriqká íre parabagia peh sípi anotah soréq wání áwíq Mérítérénia paentowe. Paentowara inokáhnabubu sípiipéq arambehrio kegá, Marakó peh wahtotare íwíáhuwe.

²⁸ Iwíáhéra sega náhgáqtate wání agehga marówana peh ákáhtaq wahtótáq 40 míta kowe. Konsabe sípiga mó kúwara sega mótaq mó agehga marówana peh wahtotaq 30 míta agúwe.

²⁹ Peh wahtotaq agú púara sípi marakóipeqté ébáhmári paentáwe súnsabe pitegineho éra áhreuwe. Áhreéra itaréitaré náhgáqtáq áhéni sarira mewe wánípipeq márówe. Mi ahénígá wánípipeq

tuegáwagiwe ambubu aginkeheéra inokáhpeq sípi anehepeqte tuparúówe. Tuparuera apubúue ahyahbikerankeheéra púreruwe.

³⁰ Sípiipéq arambehriu kegá seye náhenéra, Mah-taq pukonehboq sípiakáq karábúsi keákáq sueq káriq sípi kéweweq marakóipeq pokoneheqmúne uwe. Mira íwíáhunsabé sega mó ke péhe éhwéh teriera, Itega mó ahéní sípi abiahtapeq sariwe tuparuanéhe uwe. Tuparuanéhe éra káriq sípi wánípipeq márumárówe. Mi káriq sípi kéwewera pokonehe éra márumárówe.

³¹ Márumárótaq Poraga sóntía kené kíápéténireq wene sóntía kereqsabé, Sípiipéq arambehriu kegá ite iuwera pokirataq wánínkoneheqmóe úwe.

³² Úwara sóntía kegá káriq sípi táhrró nahníáq kираq súówana mi sípi sóreq wanítáq márunsurahéna pehipi pokúwe.

³³ Ahyahbinkiranotaq Poraga ómi mío keyabé, Táhutahuq nahro éna pagu pagunéna sensabé, Itega téhtaré wíki íwíáh kikiréq táhutahuq íre narutówe.

³⁴ Irupi pukiyeq amahnága nahro. Ite íre wánínkoneheqmúne. Peh ite ómi áhkórapeq kéagorahúne úwe.

³⁵ Mi ehwéh iraréna se tagotaq táhutahuq mewena Manikánsabe kaweróne atena keqme nówe.

³⁶ Keqme nówara sirupipeq moke eyoyóera táhutahuq nowe.

³⁷ Peh íregáritaq 276 wehuké mi sipíipéq miahwane.

³⁸ Se táhutahuq nowana siyahbankirowara sípi umehíneho éra moke tahutáhúq wánípipeq súówe.

Sípi pitegú ehwehne.

³⁹ Ahbiahipeq marakó ábóraq kowara sípiipéq arambehriu kegá tagéra eheqte marákóbo iwíáhuwe. Iwíáhéra kaweq arahwé tagéra sípi korahonaraq mitaq kowíanehe iwíáhuwe.

⁴⁰ Mira iwíáhunsabé sega áhéni nahníaq kiraqme sóreq wanípípeq súówe. Sípi soberinkeheéra sega soberé kara pugeq súówe. Sóiriqka sípi paentáwe áhnopeq méitankeheéra sega séri pankeqmarówe.

⁴¹ Moke mirau puana sípiga peheráh kána wánípipeqté arahwéraq móbegue kowíówe. Arahwéraq móbegúnsabe íre pokorahúwana anehepeq wánínka mésubiqmaq subiqmarúwe. Mésubiqmaq subiqmarúnsabe sípi piteginaúwe.

⁴² Sóntía kegá iwíáhéra, Karábúsi kegá wánípipeq súbímíue áhkórapeq keague taqnobagiyeho éq amahnága se subiq suanehe iwíáhuwe.

⁴³ Iwíáhuwana sene kíápéténiga, Pora subiq súého iwíáhéna ahqáho aritowe. Wega wánípipeq súbímí tagaríáh keyábé, Ebeqme itega wánípipeq ahkuague súwímíue áhkórapeq pokoro.

⁴⁴ Anehe mó kegá sípi pitegia áyéhráqpópoq abaraqpópoq táhtoqme áhkórapeq kéagigehe úwe. Úwaq itega moke wega teiunserahnue kaweqtaq áhkórapeq kéagowane.

28*Wehenka Pora pó ehwehne.*

¹ Áhkórapeq kowéq mi marakó áwíq Máraťae irahwáne.

² Mibeqté kégá ite mehweh aitera kaweraitówe. Ibonsúwana titirúnsabe sega ira paríówe.

³ Poraga irawarí kosiqme sesi qmeue ira pariowe. Ira pariotaq osoronsabe mipi mío wehenká ira kunkúnúwana tueyokéna Porane ayahnkara pówe.

⁴ Wehenka wene ayah péna pahtiwara mibeqté kégá tagéra seye náhenéra, Mi anímé wehuke subiq suo anípómo. Íre wánínkinsabé we ahbabáq ani púana amahnága pukinkehe uwe.

⁵ Uwana wene ayahnkara kóbiq kóbirúwana wehenka iraipéq megúwana Pora peh míowe.

⁶ Peh míowara sega áwénunéra iwíáhéra, Wene ayahnkara muinabomo. Aunúnkaq márunsurahéna pukinabirapómo iwíáhuwe. Íre wahto tanáhráq áwénunuwana sene iwíáh íre aiq pútaragúnsabe sega mó iwíáhéra, We manikápómo iwíáhuwe.

Awahre koré kaweragú ehwehne.

⁷ Mi marákórápéqté wáhnáh ání wenáwíq Púbíúsae. Mitaq wene marakó wahtotare. Wega ite mehweh aintena wene nahtapeq apahtáróráq kawerue kirabo aitowe.

⁸ Wenabo osorosorú awahréna puriq puriqkakarúwe. Awahreúwana Poraga weba séna púreréna wene ayahnkaratáté táhtorowana kaweragúwe.

⁹ Kaweragúwara moke mi marákórápéqté kégá minayabe írówara moke awahre kegá Poraba suwana púreraritowana kaweragúwe.

¹⁰ Mibeqté kégá ménsámehnsá pehipi náí náinuwe. Itega mi marákóráq apahtáro íó méq suanehe owanaraq moke iuwahbeh nanéq ménsáméhnsá sípiipéq sáharagehéra náíúwe.

Poraga Aroma suwahpeq pokú ehwehne.

11 Árékásántaría suwahpeqte sípi ópeq tanáhráq mitaq sípi kagairabeq kowe. Sípi abiahtapeq se ábárahrené siyahqno tahnsa náneq píkísah kowe. Mi abárahrewé péhe máníká áwíq Súsine ahnínkáwáraré. Apahtáro íó itega mi marákóipéq méq mi sipí kéweweq pokowane.

12 Mó marákórápéq pokue Sírakíúsa suwahpeq apahtaróráq kowíahwane.

13 Mitaq sueq sípi kéweweq pokue Áregíúma suwahpeq pokowane. Mó wehekáh sípi anehpeqte sóirírúnsabe mitaq sueq apahtaróráq sípiipéq Pútéori suwahpeq kowíahwane.

14 Mitaq Sísa tagariáh ké méra, Iteba kaegaeoro unsabe abapete téhtaréráq seba kowíahwane. Mitaq sueq ahtapeq pokue Aroma suwahpeq konehe íwíahowane.

15 Aroma suwahpeqte Sísa tagariáh kégá, Porarehga áhníbórá seneherawoe u ehwéh irera táhmaro kega ahtapeq sure máhkétirapéq áwíq Ápiúsa séra mitaq íwénunuwe. Mitaq kaegaeo nah apahtáro korabeq íwénunuwe. Poraga sutaq se tagéna wene arupipeq eyoyóéna Manikánsabe iwíáh íwíáh atowe.

16 Itega Aroma suwahpeq kowíahwanaraq sega Pora íre karábúsiipéq móatera peh wewene nah-tapeq móátówe. Wereq peh morá we wahnahnú sontiá ánínseqka kaegaeuye.

Poraga Aroma ke kaweq ehwéh teriu ehwéhne.

17 Wegá mitaq ména apahtaróráq mibeqté Asiu kené wahnah keyábé síáhrabúwara suwe. Weba suwana sensabé, Nánuwahraho, Asiu ke

íre ahbabáq arítaráuge. Iteriborehne sansá íre anterutauge. Se íre ahbabárarítáráugarawe Sarúsarama suwahpeqte Asiu kegá íné táhtoqme Aroma kebá móintárówe.

¹⁸ Aroma kegá néne ahbabáqsabe kabaréra kase-naintárówe. Kasenaintera se ahtebome íné íre pukorahi ahbábáruraunsabé sega, Soraq auwanéhe úrowe.

¹⁹ Soraq auwanéhe urowara Asiu kegá anotah ahqáho arítárówe. Anotah ahqáho arítárónsabé ínéga mahraréna, Aroma wahnáh ání Sísáhri íné éhweh teawenana iwíáhue tagéna teinkéhe urauge. Minayabe surauge. Séna nánuwahrah Asíú keyábé ehweh aritanieéna íre surauge.

²⁰ Ite tagéna mah ehwéh teinieéna íáhrabuge. Marakóipeq tuina anímé ite Asiu kegá áwénunona anímé wensabé aiq pútare atóge. Minayabe karábúsiipéq míóge úwe.

²¹ Úwara sega wensabé, Súría marákórápéqté kégá are éhweh pahsí íre sehiranue íátówe. Mahtaq suro Asiu kegá arega ahbabárire íre teíátówe.

²² Mah marákó marákórápéqté kégá Sísane sánsá íre kaweq sansáne tei teinurowe. Minayabe arega teiena ehwéh iraneheqmúne uwe.

²³ Seyega iwíáhu wehekáh Porane nahtapeq áhnte kegá weba suwe. Suwana wega moke mi wehekáh Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh teriuwe. Sega Sísá éhweh irageheéna wega Mósísiga sehgióro ú ehwehnikákáq Manikáne ehweh iraru kené sehirankakaq sáhnsahwe síwáhnorúwe.

²⁴ Síwáhnorúwara táhmaro író kega wene ehwehnsabé aiq pútare atówara mó kegá íre aiq

pútare atówe.

²⁵ Segá íre peh morá íwíáhuwana pokonehera utaq Poraga mahraréna, Manikáne Awanka wene ehweh irarú ani wenáwíq Áísáía iwíáh atowana wega itene igaqnaréhyabe mahraréna,

²⁶ Mah ke korerio. Korerie, Itene iahrega áhnte tanáhráq ireqmé íre kawerue iahtebahwe. Itene iuranká áhnte tanáhráq tagéqmé íre kawerue iahtebahwe korerio.

²⁷ Sene iwíáh págege agirara sene siahrrerate ireyabe suwahrieh puara sene siahre parokirara sene siura aiq pigire. Segá ireyabe íre suwahriehtaq tahirímé sene siahre iréra siura tagéra kawerue siahtebah irino. Iahtebahtaq tahirímé ínéba surowana kawerarító irino. Íné Manikánka aiq iraruge úwe teriuwe. *(Aisaia 6.9-10)*

²⁸ Poraga Áísáíane ehweh teriena mó mahraréna, Ite mina tahnsano puana Manikáne Awanka iwíáh ato ehwéhnká aiq pútaragire. Minayabe Manikánka Sísansabé aiq pútare atáh ké kawerarite ehwéh nahnso ke korerio aintéhre. Nahnso kegá kawerue iratiagehe. Minayabe ahtebahro úwe.

²⁹ Poraga Aroma suwahpeqte Asiu ke mi ehwéh aiq teriuwe. Teriuwara Asiu kegá seye ehwehéra pokuwe.

³⁰ Poraga mitaq téhtaré ópéq ména wewega mó iotáq mó iotárue paiqma paiqmaru nahtápéq míowe. Wene nahtapeq su keyábé kawerue mehweh aritena

³¹ Manikánka wahnahni ehwéh teri terinúwe. Teriena itene Wahnah Sísá Karáhé éhweh

pahsuqme síwáhnorúwe. Síwáhnorúnsabe Aroma
wahnáh kégá íre ahqáho atówe.

Manikáne O Ehwehne
God's New Talk: The New Testament in the Awa
Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awa long Niugini

copyright © 1974, 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Faith Comes by Hearing

Language: Awa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-12-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

9673cf68-887a-574e-9ac8-846469c86b12